

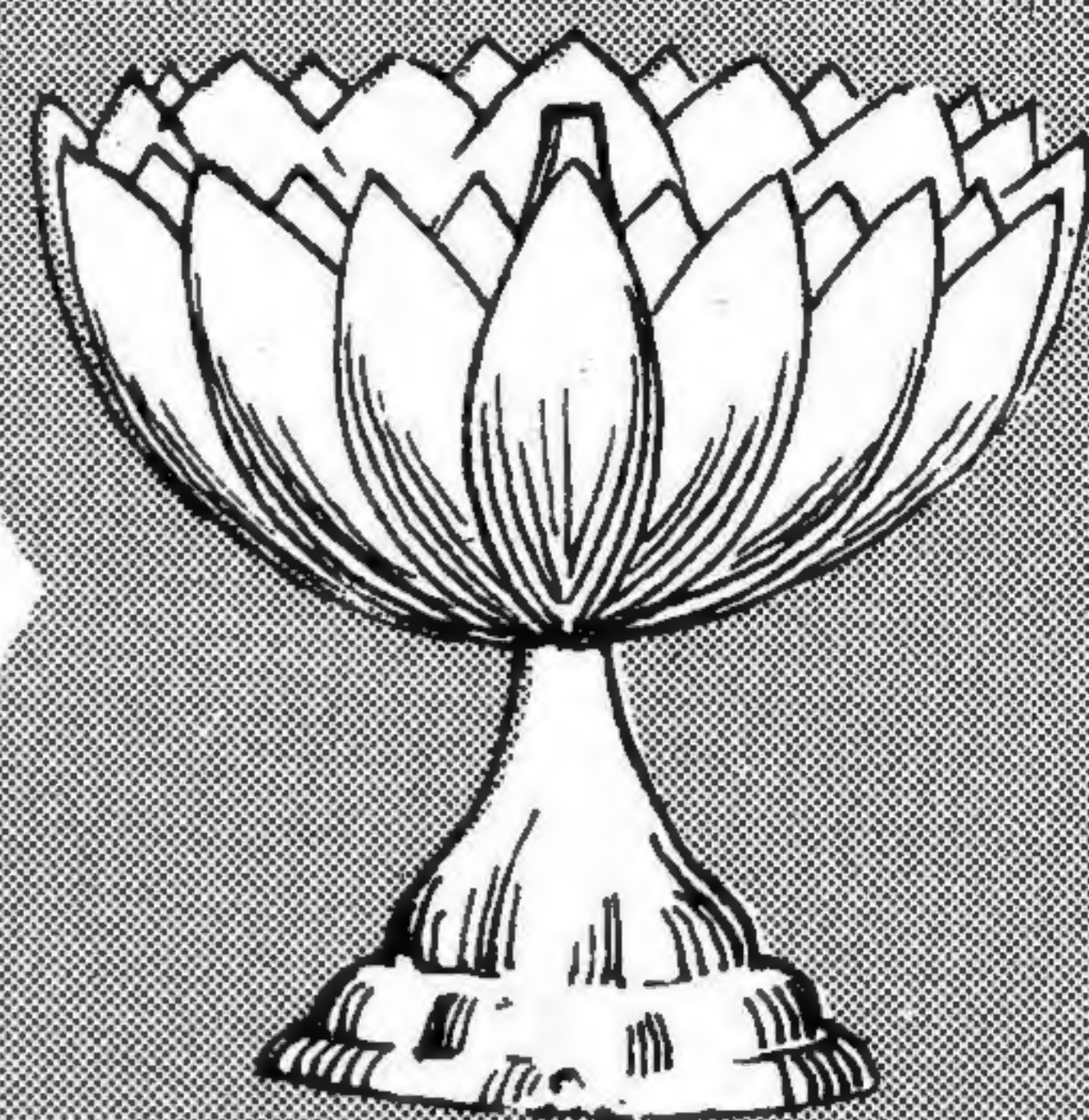
వనిత

జూన్ పదిహేను: 1976

వెల: ఒక రూపాయి

**Join our
VBC Monthly
Jewellery Saving
Scheme and
get your
SPECIAL GIFT**

**VUMMIDI
BANGARU CHETTY SONS**

Phone: 39797

**JEWELLERS & DIAMOND MERCHANTS
28, N.S.C. BOSE ROAD, MADRAS-600 001**

75 years of acknowledged excellence

అసలైన సినలైన గ్లాక్సోస్-డి® ఒక్కటే. దానిని తయారుచేసేవారు గ్లాక్సో.

® రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్మార్క్ను ఉపయోగించే వారు.

GL/GU/35 Tel.

గ్లాక్సోస్-డి, ఏటమిన్ డి, బాస్కరము మరియు కాలియంతో పరిపుష్టంచేయబడిన శుద్ధమైన గ్లాక్సోస్-డి, అత్యంత విశ్వసనీయమైన ఉత్పాదన. లక్షలాది ప్రజలు తక్షణ శక్తి కోసం, గ్లాక్సోస్-డిని తీసుకుంటారు. గ్లాక్సోస్-డి, వివిధ ఆహార పదార్థాల ఉత్పాదనలూ, ప్రాణరక్షణకు వాడేమందు తయారుచేయడంలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన గ్లాక్సో వారిచే తయారుచేయబడినది. నాణ్యతలేని నకిలీ పస్తువులను చూసి మోసపోకండి—అవి మీ కుటుంబములోని వారి ఆరోగ్యానికి హానికరం కావచ్చు. మీరు కొనే గ్లాక్సోస్-డి ప్యాకెట్ అసలైనదని నిర్ధారణ చేసుకోండి.

గ్లాక్సోస్-డి®

గ్లాక్సోవారి వస్తువు

ఈ సంచికలోని 'పబ్లిక్ గార్డెన్స్' కథ (18 వ పేజీ) రాసిన ప్రముఖ రచయిత్రి పోలాప్రగడ రాజ్యలక్ష్మి - ఇదివరలో ప్రచురించబడిన 'అపి సరుగారి అబ్బాయి' కథ ద్వారా 'వనిత' పత్రికలకు పరిచితురే. శ్రీమతి రాజ్యలక్ష్మి ఆలమూరు (కూర్పు గోదావరిజిల్లా) లో పుట్టారు. ప్రస్తుతం బాపట్లలో వుంటున్నారు. 1984 నుంచి 'ఏమైనా సరే కథ రాయాలి' అన్న కథతో - రచనలు చేయడం ప్రారంభించారు. ఇంతవరకూ 'రాజ్యలక్ష్మి కథల సంపుటి,' 'నిగి-నేలా' 'పేర్లతో కథా సంపుటలు,' 'శరన్నేమం,' 'క్రుతికప్పిన వీణలు,' 'గాజుమేడ' నవలలు ప్రచురించబడ్డాయి.

"ఈనాడు నూటికి తొంభైమంది కొత్తదనం లేని కథలతోను, నైపుణ్యం లేని కథా కథనం తోను అసంఖ్యాకమైన రచనలు చేసి 'సంఖ్యవల్ల ప్రసిద్ధులం అవుతున్నాము' అనుకుంటున్నారు. సగటు పాఠకుని స్థాయి పెరిగితేనే కాని ఇలాంటి అనారోగ్యకరమైన దోరణులు తగ్గవు. రచయితలు, రచయిత్రిలు - సంఖ్యనుబట్టి తమను తాము సమీక్షించుకోకుండా - సాంఘిక చైతన్యానికి, జాతి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి మన రచనలు ఏ విధంగా దోహదం చేస్తున్నాయి? అని ఆలోచించుకోవాలి. అప్పుడే ప్రపంచ సాహిత్యంలో తెలుగు కథకు, నవలకూ తగిన స్థానం లభిస్తుంది" అంటారు శ్రీమతి పోలాప్రగడ రాజ్యలక్ష్మి.

వనిత

ప్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 1 సంచిక: 24

జూన్ పదిహేను: 1976

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

సింహళం: 0. 97 పెంట్స్

మలేషియా: 65 పెంట్స్

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం:

జన్మదిన సంచిక సందర్భంగా

కా ల లు

వ్రత్యక వ్యాసాలు:

పిల్లల మనస్తత్వం

పిల్లల పెంపకం

పిల్లల దుస్తులు

గోధి:

ప్రసిద్ధ రచయిత్రి

వాసిరెడ్డి సీతాదేవికో

ఒక కథ:

నల

(కాకాని కమల)

పాఠకుల ప్రశ్నలకు

చాయా ఆర్య

జవాబులు

జూన్ ఒకటి సంచికలో ఎంత్రాయితరీ శీర్షికలో ప్రచురించిన 'హెడ్ రెస్ట్ కుషన్' రూపొందించడానికి వనిత పాఠకులలో ఎంతమందికి వీలవుతుందో నాకు అంతు వట్టడం లేదు. ఇటువంటి శీర్షికలు వెయ్యడం వల్ల వనిత లకు లాభమేమీ లేదు.

—ఎస్. విఠ్ఠల, మద్రాసు

'కుటుంబ నియంత్రణ సక్రమంగా అమలు జరగడం ఎలా? ' అన్న పాఠకుల శీర్షిక విసుగ్గా ఉంది. ముందుముందు ఇటువంటి శీర్షికలు తగ్గిస్తే బావుండునని నా అభిప్రాయం.

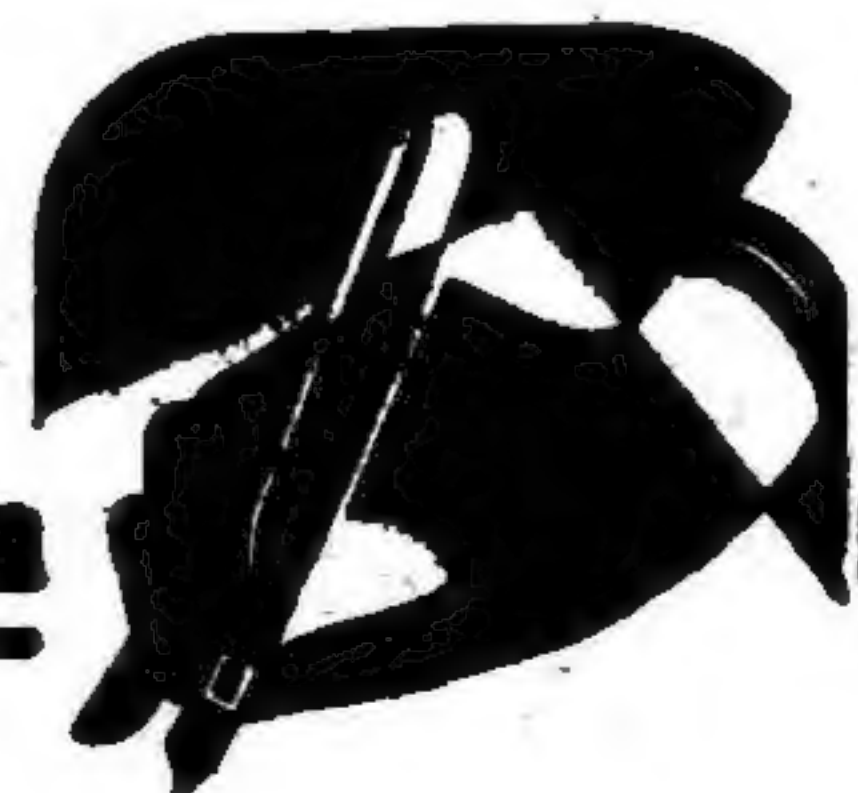
—కె. కమల, విజయవాడ

ఇటీవల మద్రాసులో—1928లో వెలువడిన ఒక పుస్తకం నాకు పాఠ పుస్తకాలు అమ్మే ఒక పెద్ద మనిషి దగ్గర కనిపించింది. ఆ పుస్తకం అప్పటి రర ముప్పావలా; పెద్దమనిషి చెప్పిన రర పాఠిక రూపాయిలు. ఎంత అరుదైన పుస్తకమైనా అంత ధబ్బు పెట్టి ఎవరు కొనగలరు? 'ఇష్టముంటే కొనండి లేకుంటే వెళ్ళిపోండి' అన్నాడు అతను. ఇలా పాఠ పుస్తకాల మీద 'అక్రమ లాభాలు' సంపాదించే వారి మీద ఎందుకు చర్య తీసుకో కూడదు? వాళ్ళను అనడంలోనూ ప్రయోజనం లేదేమో! ఏమైనా అనారంభే.అసలు పుస్తకాలను కూకానికి అమ్మేవాళ్ళను అనాలి!

—ఎస్. కుమారి, కొంబాయి

మద్రాసు నగరంలో కొన్ని ప్రాంతాలలో పబ్లిక్ రైబ్రరీలలో ప్రీలు వచ్చి చదవడానికి రోజూ విడిగా ఒక సమయాన్ని కేటాయించడం నేను గమనించాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని అన్ని పట్టణాలలోనూ కూడా (ఇటువంటి సౌకర్యం లేని చోట్లలో) ఈ సౌకర్యం ఏర్పాటు చేస్తే ప్రీలు యథేచ్ఛగా రైబ్రరీలకు వెళ్ళి 'విజ్ఞాన సంపాదన' చెయ్యడానికి వీలు చిక్కుతుంది.

—అప్పారావు, నెల్లూరు

ముఖ్యపుట:

జాతి మహిళా ప్రధాని నిరిమావో బండారనాయకే

1960 జూలై 21వ తేదీ. ఆ రోజు ప్రపంచ రాజకీయ చరిత్రలో మరో 'వనిత' స్థానం సంపాదించుకుంది. ప్రపంచం మొత్తం మీద ప్రధానమంత్రి పదవి వహించడానికి ఎన్నికయిన తొలి వనితగా ఆమె చరిత్ర తెక్కింది. ఆమె-శ్రీలంక ప్రధానమంత్రి శ్రీమతి నిరిమావో బండారనాయకే. ఆత్మ విశ్వాసం, సహనం ఉండే ప్రేమ సాదించలేని విషయాలు, అందుకోలేని పదవులు ఉండవని నిరూపించారు ఆమె.

నిరిమావో 1918 ఏప్రిల్ 17 నాడు జన్మించారు. ఆమె తండ్రితార్వెన్ రాత్వతై దిస్సావె-పేరు మోసిన రాజకీయనాయకుడు. ఆమె తల్లి మహావలతెన్నై రాత్వతై కుమారి హామి. నిరిమావో కొలంబోలోని నైంట్ బిడ్డెట్'స్ కాన్వెంట్లో చదువుకున్నారు. అప్పట్లో ఆమెకు అపరిమితమైన నిగ్గు. అంత నిగ్గరి-ఇవాళ తన దేశానికి ప్రధానమంత్రిగా పదిమందితో కలిసి, దేశదేశాలు తిరిగి-ప్రజాక్షేమం కోసం పాటుపడడం విశేషం.

తన 24 వయేట ఆమె అప్పటి ప్రభుత్వంలో ఆరోగ్యం, స్థానిక ప్రభుత్వ శాఖల మంత్రిగా పనిచేస్తున్న శ్రీ సాలమన్ వెస్ట్ రిడ్జవే డయిట్ బండారనాయకేను పెళ్ళిచారు. బండారనాయకే ఇంగ్లాండులో చదువుకుని, బారిస్టర్ పట్టం సంపాదించారు. అయితే శ్రీలంకకు తిరిగి రాగానే ఆయన బౌద్ధమతం స్వీకరించి, గాంధీజీ బోధనలు పాటించి చేనేతబట్టలు కట్టుకోవడం ప్రారంభించారు.

శ్రీలంకకు 1948 లో ఆంగ్లేయుల నుంచి స్వాతంత్ర్యం లభించినా దేశ ప్రజల జీవితంలో ఎటువంటి మార్పులూ రాలేదు. అందరికీ మేలు జరగాలంటే ఆసమానత తొలగిపోవాలని భావించిన బండారనాయకే 1952 లో శ్రీలంక ప్రీడమ్

పార్టీ అన్న రాజకీయ పక్షాన్ని స్థాపించారు. సమసమాజస్థాపన జరగాలన్న ద్వేయంతో ఆ పార్టీ కృషిచేసింది. 1958 లో ఆయన శ్రీలంక ప్రధానమంత్రి అయ్యారు.

భర్త చేస్తున్న దేశసేవకు తగ్గ తీరులో నిరిమావో సంఘసేవ చేయసాగారు. శ్రీలంక మొత్తం మీద వ్యాప్తిలో ఉన్న లంకా మహిళా సమితిలో చేరి ఆమె తన సేవా కార్యక్రమాల ద్వారా ఆ సంస్థ అదృశ్యరాలయ్యారు. ఆ సంస్థ ద్వారా ఆమె రాజకీయాలలో ప్రవేశించకుండా గ్రామీణ ప్రేరణ పురోభివృద్ధికోసం పాటు పడ్డారు. ఒక సారి గ్రామీణ ప్రేరణ సమావేశంలో మాట్లాడుతూ "బంగారు పళ్ళెంలో పెట్టి తీసుకు వచ్చి ఇస్తామన్నా నేను ప్రధానమంత్రి పదవిని స్వీకరించను" అన్నారు ఆమె. అయితే ఆ తర్వాత ఏడాది గడిచేలోపలే ఆమె శ్రీలంక ప్రధానమంత్రి కావలసి వచ్చింది.

రాజకీయప్రమేయం లేకుండా ఇల్లాలుగా, తల్లిగా, సంఘ సేవకురాలుగా జీవితం గడుపుతున్న శ్రీమతి నిరిమావో రాజకీయాలలోకి ఎందుకు ప్రవేశించారు?

1958 పెప్టెంబరులో శ్రీబండారనాయకేను ఒక బౌద్ధ సన్యాసి హత్య చేశాడు. ఆ హత్య శ్రీలంక రాజకీయ చరిత్రనే కాక నిరిమావో జీవితాన్ని కూడా మార్చివేసింది. భర్త మరణం ఆమెను ఎంతో బాధించింది. తమ ఇద్దరు ఆమ్మాయిలనూ, ఒక ఆబ్బాయిని చక్కని వ్యక్తులుగా తీర్చిదిద్దవలసిన బాధ్యత ఆమె వహించారు. శ్రీలంక ప్రీడమ్ పార్టీ ఆమెను 'పేట్రన్'గా స్వీకరించింది. అయితే అది బరువు బాధ్యతలుగల పదవికాదు.

ముఖ్యచిత్రకారుడు: వ్రదాళర్

బండారనాయకే మరణించిన తర్వాత శ్రీలంక ప్రీడమ్ పార్టీ పలుకుబడి తగ్గిపోయింది. శ్రీమతి నిరిమావో తన భర్త స్థాపించిన పార్టీ మళ్ళీ బలం పుంజుకోవాలన్న ఆశయంతో ఊరూరూ తిరిగి ఉపన్యాసాలు ఇవ్వసాగారు. ఆమె ఉపన్యాసాలు దేశంలో కొత్త చైతన్యం కలిగించాయి. ఆమె ప్రతి చోట తన ఉపన్యాసంతోబాటు తేపు చేసిన తన భర్త సందేశం కూడా వినిపించేవారు. తర్వాత జరిగిన ఎన్నికలలో శ్రీలంక ప్రీడమ్ పార్టీ 48 నియోజకవర్గాలలో గెలిచింది.

అయితే యునైటెడ్ నేషనల్ పార్టీ అన్న మరో పార్టీవారు 50 స్థానాలు గెలిచి అధికారంలోకి వచ్చారు. ఆ పార్టీ ప్రభుత్వం ఎక్కువ రోజులు సాగలేదు. త్వరలోనే ఆ పార్టీ శాసనసభలో ఓడిపోయి పదవీ విరమణ చేసింది. మళ్ళీ ఎన్నికలు వచ్చాయి. శ్రీలంక ప్రీడమ్ పార్టీ శ్రీమతి నిరిమావోకు తమ పార్టీ నాయకత్వం అప్పగించింది. ఆమె ఎన్నికలలో పోటీ చేయకుండా, తమ పార్టీ తరపున ఎన్నికలలో పాల్గొన్న తక్కిన అభ్యర్థులను నిలపరుస్తూ దేశమంతటా పర్యటించారు. "ఈ పార్టీ ఎన్నికలలో గెలిస్తే ఎవరు ప్రధానమంత్రి అవుతారు?" అని ఎవరో అనుమానించగా, మరెవరో "ఇంతెవరు? ఆ పార్టీ నాయకురాలు శ్రీమతి నిరిమావో ప్రధానమంత్రి అవుతారు!" అన్నారు. అయినా ఆమె ప్రధానమంత్రి కాగలరని అప్పట్లో ఎవరూ అనుకోలేదు.

ఆమె రెండు నెలలపాటు శ్రీలంకలో ఎన్నో చోట్ల పర్యటించి దాదాపు 800 సమావేశాలలో పాల్గొన్నారు. ఆ ఎన్నికలలో శ్రీలంక ప్రీడమ్ పార్టీ అద్భుతమైన విజయం సాధించింది. అలా 1960 జూలై 21 న ఆమె శ్రీలంక ప్రధానమంత్రి

అయ్యారు. శ్రీలంకను ఎదుర్కొంటున్న ఎన్నెన్నో సమస్యలను దైర్యంగా ఎదుర్కొన్నారు.

1961 మార్చిలో ఆమె లండన్లో జరిగిన కామన్వెల్త్ ప్రధానమంత్రిల సమావేశంలో పాల్గొన్నారు; ఆ సమావేశంలో ఆమెకు మంచి గుర్తింపు లభించింది. ఆ ఏడాది నెడ్జెంబరులో బెర్గ్రేడ్లో జరిగిన అరీన దేశాల సమావేశంలో కూడా పాల్గొన్నారు.

సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ఆమె ఎంతో ఉత్సాహం చూపారు.

1965 ఎన్నికలలో ఆమె పార్టీ ఓడిపోయింది. అయితే శ్రీమతి సిరిమావో ఓడిపోలేదు; ప్రతిపక్ష నాయకురాలుగా ఆమె ఎంతో కృషి చేశారు. అలా ప్రపంచం మొత్తం మీద ఒక ప్రజాస్వామిక దేశంలో ప్రతిపక్ష నాయకురాలుగా పని చేసిన తొలి వనిత కూడా ఆమె కావడం విశేషం.

ఆమె-శ్రీలంక ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఆయుధాల సాయంతో లొంగదీయడానికి జరిగిన ప్రయత్నాన్ని వివరం చేశారు. హింసాకాండకు పూనుకున్న వారిని కూడా ఆమె విరుదల చేయించారు.

ప్రతి దేశమూ ఏ రాజ్యకూటమికి చెందకుండా ఉండడమే మంచి మార్గమని ఆమె అభిప్రాయం. ఆ అభిప్రాయాన్ని పురస్కరించుకుని ఆమె ప్రపంచ శాంతికోసం కృషి చేస్తున్నారు.

‘శ్రీలంక ప్రజలు సాదించవలసినవి ఎన్నో ఉన్నాయి. వారి బాగుకోసం అహోరాత్రాలు కృషి చెయ్యడమే నాద్యేయం!’ అంటారు ఆమె. కొందరు దురాశాపరుల కారణంగా దేశంలోని ప్రజలకు అందుబాటు కాకుండా ఆకాశమార్గం పడుతున్న దరలను అదుపులో పెట్టే ఉద్దేశంతో ఆమె ఇటీవలే శ్రీలంకలో అత్యవసరపరిస్థితిని ప్రకటించారు.

“ఈ దేశమంతటా వ్యాపించి ఉన్న లక్షలాది ప్రజలు కూడా, గూడూ లేకుండా నిశ్శబ్దంగా బాధపడుతున్నారు. పూట గడవక చాలావారిని తిండితో అలమటిస్తున్నవారి బాధ, శ్రమలే-నన్ను ఈ ఉన్నతపదవికి తెచ్చిన శక్తులు. ఈ పదవి తర్తను పోగొట్టుకున్న నేను కార్పిన కన్నీరువల్ల లభించిందికాదు. భయంచేతా, వీధనచేతా అణగ దొక్కుబడి ఉన్న లక్షలాదిమంది ప్రజల ప్రార్థనలే నాకి పదవిని తెచ్చిపెట్టిన శక్తులు. అటువంటి వీడిత, తాడిత ప్రజలు గౌరవంగా తలవత్తుకు తరగడానికి వీలు కలిగించే తీరులో నా ప్రభుత్వం పని చేస్తుంది!” అన్నారు ఆమె రెండవసారి ప్రధానమంత్రి అయినప్పుడు.

ఇవాళిదాకా ఆమె ప్రభుత్వం ఆ కృషిని విడనాడలేదు. ఆమె నిర్వహిస్తున్న పదవి ఆమెకు గర్వం కలిగించలేదు. నిరాదంబరమైన జీవితాన్ని కొనసాగిస్తూ దేశప్రజల బాగే తన ద్యేయంగా ఉంచుకుని పని చేస్తున్న సిరిమావో బందార నాయకే “నేను నా పదవిని సరిగా నిర్వహించలేక పోతే అది ప్రీలనే అవమానపరిచినట్లు లెక్క. పురుషులతో సమానంగా ప్రీలు పహించలేని బాధ్యత అంటూ ఏదీలేదు!” అంటారు. ఆమె మాటల్లో ఆధునిక వనితలందరికీ ఆదర్శం కాగల అత్యుత్సాహం తొణికిసలాడుతుంది.

చరిత, చైనా దేశాల మధ్య సరిహద్దుల విషయంలో చెలరేగిన సమస్యను పరిష్కరించడానికి ఆమె 1962లో కొలంబోలో ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేశారు. ఆ సమావేశం తర్వాత అక్కడ ఏ రాజ్య కూటమికి చెందని ఆరు అరీన దేశాల సమావేశం జరిపి, ఆ సమావేశంలో నిర్ణయించిన సలహాలు వివరించడానికి భారత దేశానికి, చైనాకు యాత్ర చేశారు. ప్రపంచ శాంతి కోసం ఆమె అటువంటి ప్రయత్నాలు ఎన్నో చేశారు. శ్రీలంకకూ భారతదేశానికి మధ్య ఉన్న

అయితే మళ్ళీ 1970లో జరిగిన ఎన్నికలలో శ్రీలంక ప్రీదమ్పార్టీ ప్రజాస్వామ్య విధానాల ద్వారా సాంఘిక న్యాయాన్ని సాదించాలనే ఆశయంతో మళ్ళీ పోటీ చేసింది. లంకా సమ సమాజపార్టీ, కమ్యూనిస్టు పార్టీలతో కలిసి ఆ పార్టీ ఆ ఎన్నికలలో 116 స్థానాలు గెలిచింది. ఆ పార్టీ అభ్యర్థులే 91 మంది గెలవడంతో - సిరిమావో బందారనాయకే 1970 మే 20 నాడు మళ్ళీ శ్రీలంక ప్రధానమంత్రిగా పదవి స్వీకరించారు.

జైనసమూహం బారులు బారులుగా ఆ మైదానం
నిండిపోయింది.

ఆ నాటి 'సంతాప సభ'కు అధ్యక్షత
వహించిన చైర్మన్ చలమయ్యగారు కుర్చీలో
నుంచి లేచి, "రెండు నిమిషాలు పరంధామయ్య
గారి ఆత్మకాంతికి మనం ప్రార్థిద్దాం" అన్నారు.

వేదికపై వున్న ప్రముఖులు, మిగతా వారు
నిశ్శబ్దంగా నిలబడ్డారు.

నిశ్శబ్దం ఆ సభాసదులను చూచి వెర్రిగా
నవ్వింది. ఆ నవ్వును తిలకించిన చైర్మన్గారు
సభను ప్రారంభించారు.

పాపం పరంధామయ్య

ప్రముఖులు-శ్రీ పరంధామయ్య జీవిత విశేషాలు
ఉపాధ్యాయుడుగా ఆయన చేసిన సేవ విడమరచి
చెప్పారు.

ప్రముఖులు ఉపన్యసించిన తరువాత చైర్మన్
గారు ఉపన్యసిస్తూ "మొన్న ఈ చేతులతో
సన్మానించాను. అదే చేతులతో సంతాప సభ జరి
పించడం శోచనీయం. అందుకు చింతిస్తున్నాను."

"ముఖ్యంగా పరంధామయ్యగారు అదర్శ
ఉపాధ్యాయులే గాక, ఈ నాటి యువ ఉపాధ్యాయు
లకు మార్గ దర్శకులు. ఈ నాడు యువకులు
కూడా యువకులతో సమానం మగవారితో

వి.వరలక్ష్మి

పాటు ప్రేమ కూడా చదువుకొని ఉద్యోగాలు చేయాలని ఆశించాడు ఆ ఆదర్శ వ్యక్తి!" మరణించే కొద్ది క్షణాలముందు తన కుమార్తె పరీక్ష పీజా ముప్పై రూపాయలు కట్టాలి ఇవ్వమని నా వద్దకు వచ్చారు. కాకితో కబురంపితే నేనే పంపేవాణ్ణి కదా అని నలభై రూపాయలు యిచ్చి పంపాను. కాని....."

వేదిక క్రింద నుండి విద్యార్థులు కొందరు "మాటల్లో త్యాగం చేతల్లో స్వార్థం!" అని అందరికీ వినబడేటట్లు నినాదాలు చేశారు. పరంధామయ్య నినాదాలు వినబడనట్లు గొంతు సవరించుకొని, "కాని నా వద్ద నుండి పోయిన తరువాత కొద్ది క్షణాలలో మరణించినారని నా చెవిన పడింది."

కంటికున్న అద్దాలు చేతికి తీసుకొని కునాటుతో కుట్రపరిచి మళ్ళీ యథాస్థానంలో ఉంచుకొని "మన పరంధామయ్యగారు చనిపోయే ముందు కూడా ఆదపిల్లలను చదివించాలి అని అంటూ చనిపోయాడు. అందుకు ఆతని మాట మనం నిలబెట్టాలి. భార్య, తొమ్మిదిమంది పిల్లలు— సంసారం జరగడం కష్టంగా వుంది. అందుకు వారి కుటుంబానికి విరాళాలు ఇవ్వవలసిన భార్యత మనపైనుంది. అందుకు నా విరాళం మూడు వందలు."

మళ్ళీ వేదిక క్రింద నుండి కొందరు యువకులు "బ్రతికున్నప్పుడు ముప్పై రూపాయలు యివ్వలేదుకాని చనిపోయినప్పుడు మూడు వందలు ఇస్తే ఏం లాభం?" అని అరిచారు.

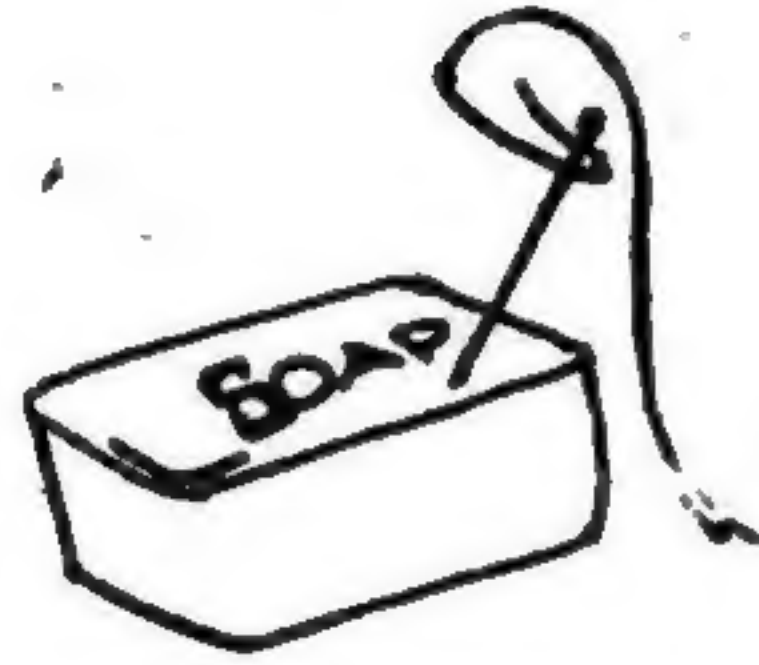
ప్రజలు కొందరు వేదికపైకి వెళ్ళి విరాళాలు— ఐదులు, పదులు— తమకు ఇష్టమున్నంత యిస్తున్నారు. కొందరు ఏమీ పట్టించుకోకుండా సభనుండి లేచి వెళ్ళుతున్నారు. ఓ అరవై ఏండ్లు నిండిన ముసలిది అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోతూ తనలో తాను 'పాపం! పరంధామయ్య చచ్చి ఏలోకాన ఉన్నాడో ఆతని పేరు చెప్పుకొని వాళ్ళు ఎంతెంత పంచుకుంటారో' అని గొణుక్కుంటూ సభ లైట్ల వెలుతురు దాటి చీకటిలోకి అడుగు పెట్టింది.

*

రోడ్డు కాలిపోతూంది. ఎండ మండిపోతున్నది. పరంధామయ్య కడుపు కాలిపోతూ వుంది. పరంధామయ్య నడుస్తున్నాడు. కాళ్ళకు చెప్పులు లేవు. క్రింద కాళ్ళు కాలున్నాయి. నెత్తిన గుడ్డ లేదు. పైన తల మూడుతున్నది. దగ్గరే మర్రిమాను నీడ

చల్లగా ఉంది. అయితే ఆ నీడ పరంధామయ్యని నిలపలేక పోయింది. కారణం పరంధామయ్యకి ముప్పైరూపాయలు కావాలి. సాయంకాలం రోపుగానే దాన్ని సంపాదించాలి. లేకపోతే వేదవతి ఈ సంవత్సరం పరీక్ష వ్రాయలేదు. అందుకే మందే ఎండను, కాలే కడుపును మరిచిపోయి అదరా బాదరా వెళ్తున్నాడు.

పరంధామయ్య వయస్సు అరవై దాటింది. కాని షష్టిపూర్తి చేసుకోలేదు. రోజూ మంచంలో మూల్గే ఆయన భార్య జానకమ్మ ఆయన లోకం. బ్రతకలేక బడి పంతులుగా రిటైరయిపోయాడు. పదవీ విరమణ చేసిన రోజున పరంధామయ్యను అందరూ పూరి మాలి లో సత్కరించారు. మునిసిపల్ చైర్మన్ పరంధామయ్యను ఎంతగానో పొగిడారు; పరంధామయ్యలాంటి ఉపాధ్యాయులు

కుట్టడానికి ఉపయోగించే సూది కుప్ప వట్టిందని విచారించవక్కరలేదు. దాన్ని నవ్వు ముక్కలో గుచ్చి ఉంచితే, మళ్ళీ ఉపయోగించడానికి వీరికి వస్తుంది.

అరుదని వ్యాఖ్యానించాడు.

ఆ రోజు పరంధామయ్యకు ముప్పైరూపాయలు కావాలి. చైర్మన్ జ్ఞాపకం వచ్చాడు. ఆ దినమంతగా తనను పొగిడారు కదా! వెళ్ళి అడుగు దామని నడక ప్రారంభించాడు. అంతకు ముందుగా వారం రోజులనుండి ఎండర్ని డబ్బులడిగాడో తనకే జ్ఞాపకం లేదు. ఎక్కడికి పోయినా చుక్కెదురే!

పరంధామయ్యకు ముప్పైరూపాయలు దొరక్కపోవడం ఎంతో ఆశ్చర్యం కలిగించింది. తనకు ముప్పయి రూపాయలు దొరకలేదు! మరి తక్కిన వాళ్ళంతా మేడలమీద మేడలు ఎలా కడుతున్నారు అనుకున్నాడు.

అలా ఆలోచిస్తూనే చైర్మన్ చలమయ్య ఇంటికి చేరుకున్నాడు. చైర్మన్ పెంపుడు కుక్క

మొరగడంతో ఈ లోకంలోకి వచ్చాడు పరంధామయ్య. గేటుమీద "కుక్కలు వున్నాయి జాగ్రత్త" బోర్డు చూసి అగాడు.

పరంధాలో యింటి నొకరు కాబోలు కునికి పాట్లు పడుతున్నాడు. "అయ్యా!" అని కేక పెట్టాడు పరంధామయ్య. కడుపులో ఏమీలేదు ఆ కేక గొంతులోనే నిలిచిపోయింది. తన కేక తనకు తప్ప ఎవ్వరికీ వినబడలేదేమో!

ఈసారి కుక్క మరింత గట్టిగా మొరిగింది. కుక్క అరుపుకు నొకరు లేరారు. పరంధామయ్యను చూసి 'ఎవరయ్యా' అని తాను కునుకుతూ కూచున్న చోటి నుండి విసురుగా అరిచాడు.

'ఎవరంటే ఏం చెప్పాలి?' అని మనసులో అనుకొని "నేను పరంధామయ్యను" అని పైకి అన్నాడు.

"అలా!" అన్నాడు నొకరు అర్థంకాక.

మళ్ళీ చెప్పాడు.

"ఏ పరంధామయ్య! నరే ఏం పనిమీద వచ్చావు?"

"అయ్యగారితో మాట్లాడాలి."

"అయ్యగారంటే పెద్దయ్యగారా? చిన్నయ్యగారా? ఏ అయ్యగారు కావాలి?"

"నాకు....చైర్మన్ అయ్యగారు కావాలి."

"అబ్బా! పెద్దాయ న్నోనే పని!"

"నాయనా! ముందు గేటు తెరు! అసలే గచ్చునేల కాళ్ళుకాలి పోతున్నాయి" దీనంగా అడిగాడు పరంధామయ్య.

"పో! పోవయ్యా! మహా వచ్చాడు పెద్ద మనిషి! ఎండప్రొద్దున అయ్యగారు నిద్రపోక పీకోసం మేలుకొని వుంటారా? పో! పో!"

మొరిగే కుక్కకన్న వికృతంగా అరిచాడు నొకరు. పరంధామయ్య నిట్టూర్చాడు. అయిన దృష్టి అంతా ముప్పై రూపాయల మీదే వుంది. ఎలా సంపాదించాలి? ఈ రోజు సాయంకాలం రోపు సంపాదించాలి. ఎలా? ఎలా?? ఎలా??

అంతలో ఒక కారు దూసుకుంటూ గేటు దగ్గర ఆగింది.

నొకరు, కారు రావడం చూసి వరుగెత్తుక వచ్చి గేటు తెరిచాడు.

చైర్మన్ కొడుకు తూలుతున్నాడు. జేబులోంచి వందరూపాయలు తీసి ద్రయివరకి యిచ్చాడు.

“ద్రవివర్ : వందరూపాయలు బ్లాస్టర్ బార్ వాడికి నేను ఇచ్చానని ఇచ్చేయి” అని చెప్పి తూలుతూ ఇంట్లోకి వెళ్ళాడు.

కారు వెళ్ళిపోయింది. గేటు మూతవడింది. నాకరు మళ్ళీ పొమ్మని కనిరాడు.

సరే! మళ్ళీ వద్దామని పరంధామయ్య దగ్గర రోనే వున్న బంకు దగ్గరికి వెళ్ళాడు. బంకు దగ్గర కాసుగమాను నీడ తల్లిప్రేమలా చల్లగా వుంది. బండ మీద కూర్చున్నాడు. ఆకలి చచ్చిపోయి చాల రోజులు అయిందేమో! దాహం మాత్రం వేస్తోంది. బంకు సాయలును చూశాడు. అది చాలా చిన్న బంకు. సోదాలు వున్నాయి. సిగరెట్లు వున్నాయి. అరటిపండ్లు క్రాడుకు వేలాడు తున్నాయి. దానలో నీళ్ళున్నాయి. నీళ్ళు క్రాగుదా మని వచ్చాడు పరంధామయ్య.

ఎవరో ఒకాయన వచ్చాడు.

“సాయిబూ! కొంచెం నీళ్ళు ఇస్తావా?”

“ఏయ్! యిది చలింద్ర అనుకున్నావా! నీళ్ళు దానం చేస్తే మా సోదాలు మా నాయనా క్రాగుతాడూ! పోపోయ్యా!” అని సాయిబు కనురుకున్నాడు.

నీళ్ళ మీద ఆకపోయింది పరంధామయ్యకు. నిజమే-నీళ్ళు అందరికీ ఇస్తే ఆ సాయిబుకు వ్యాపారమేలా అవుతుంది!

అలాగే నాలుక విడవగట్టుకుంటున్నా ఒపికతో సహించాడు పరంధామయ్య.

గంట మూడైంది. సూర్యుడు కొంచెం వాలాడు. వేడిగాలులు వీస్తున్నాయి. పరంధామయ్య లేచాడు. మళ్ళా చైర్మన్ యింటికి బయలుదేరాడు. ఆకలికి, దాహానికి ఒళ్ళు తేలిపోతుంది. చైర్మన్ లేచాడు కాబోయి. కుక్కకు బిస్కెట్లు విసిరేస్తూ పరంధాలో తిరుగుతున్నాడు. గేటు దగ్గర నాకరు లేడు. కుక్కను కట్టిపెట్టారు. పరంధామయ్యకు అనందం కలిగింది. నేరుగా కాంపౌండులో అడుగుపెట్టాడు.

చైర్మన్ ఎవరన్నట్టు ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు. పరంధామయ్య “నమస్కారమండీ! నేను పరంధామయ్యని” అన్నాడు.

“ఏ పరంధామయ్య?” చైర్మన్ ప్రశ్నించాడు.

“నేను టీచర్ పరంధామయ్యని.”

“ఏమో! ఆ సరే ఎందుకొచ్చావు?” నిర్లక్ష్యంగా వుండా కంఠధ్వని. ‘అదేమిటి ఏమో అంటారు? ఆ రోజు నాకు కాలువను కప్పి యింత

గేయం:

మార్గదర్శకులు

అమ్మా, పలకా బలప మియ్యవే బడికిపోతాను

బడిలోన ఎన్నెన్నో నేర్చుకొంటాను

అన్నయ్యంతయ్యాక బడిని ఎగ్గొట్టి సినిమాకు పోతాను

చిన్నాన్నంతయ్యాక సిగరెట్లు తాగుతూ బలాదూరు తిరుగుతాను

నాన్నంతయ్యాక పార్టీలిచ్చి ఏకలదాకా తాగుతాను

లంచాలు తిసికొని ఉద్యోగాలిస్తానే నేను పెదన్నాన్నంతయ్యాక

అమ్మా, పలకాబలప మియ్యవే బడికిపోతాను

బడిలోన ఎన్నెన్నో నేర్చుకొంటాను!

—పి. ప్రసూనారెడ్డి

గొప్ప ఉపాధ్యాయుడు రిటైర్ కావడం దురదృష్ట మన్నారే. అప్పుడే మ రిచిపోయా రా! అనుకొని మనసులోనే బాధగా మూర్ఛాడు పరంధామయ్య.

“మా అమ్మాయికి నీజాకు డబ్బు కావాలిండి! ఒక ముప్పై రూపాయలు సర్దితే....”

“ఏమిటయ్యా! నేనేం సన్యాసిని అనుకున్నావా! మేం చేస్తున్నదీ సంసారమే! అయినా యిక్కడేం డబ్బులు అచ్చువేయడం లేదు. నీ అమ్మాయికి ముప్పై రూపాయలు లేక చస్తూన్నావా! మా అమ్మాయికి ముప్పై వేలు యివ్వలేక నే చస్తూన్నా! అసలు ఆడపిల్లలకు చదువులు ఎందుకయ్యా-అందులో మీలాంటివాళ్ళకు-ఇంట్లో పొయ్యికాడ కూర్చోకుండా! వెళ్ళు, వెళ్ళు. ఒరే రంగన్నా. గేటువేసి టాక్సుకి మాంసం తెచ్చి వెయ్యి” అంటూ తిరిగి చూడకుండా రోవలికి వెళ్ళాడు చైర్మన్.

పరంధామయ్య గుండెల్లో విడుగువడింది. ఆడపిల్లలకు చదువెందుకు అనే మాట విని ఆతని మనసు తరుక్కుపోయింది. ‘ఎలాగైనా చదివించాలి. అందులో నాలాంటివాళ్ళు తప్పక చదివించాలి. అప్పుడు ఈ పెద్దమనుషులు చూచి ఏడ్వాలి. అందుకు....నేనేం చెయ్యాలి’ అనుకుంటూ వెళ్ళాడు పరంధామయ్య.

చైర్మన్ యింటి ప్రక్కనే ‘హాస్పిటల్’ అన్న ఎర్రని అక్షరాలు కనిపించాయి.

“రక్తదానం చేయండి. తగిన రొక్కం చెల్లించబడును.”

మెరుపులా ఆలోచన తట్టింది పరంధామయ్యకి. ‘తన రక్తం అమ్మితే....అవును’ మరుక్షణం డాక్టరు ముందు నిలబడ్డాడు పరంధామయ్య. రక్తం యిచ్చాడు. సరికై రూపాయలు వచ్చింది. సంతోషంగా తిసుకొని జేబులో పెట్టుకున్నాడు. లేచి అడుగులు వేశాడు.

పరంధామయ్య కళ్ళుతిరుగుతున్నాయి. కాళ్ళు తడబడతున్నాయి. త్వరగా వెళ్ళాలి. అమ్మాయికి ముప్పై రూపాయలివ్వాలి. అడుగులు వేస్తూనే వున్నాడు. అసలే వయస్సు మీరింది. ఆకలి శరీరాన్ని తినేసింది. దాహం మితి మీరింది. రక్తం పోయింది. పరంధామయ్య క్రాగుబోతులా తూలుతున్నాడు. రమేష్ టాక్సు దాటాడు. అంతే-నరాలు స్వాధీనం తప్పాయి. తూలి క్రింద పడ్డాడు. అప్పుడే వచ్చిన నల్లకారు చక్రాలు పరంధామయ్యని నలిపి వేశాయి. పరంధామయ్య చెయ్యి జేబు మీదే వుంది. జేబులో నాలుగు వదులు ఖద్రంగనే వున్నాయి. పరంధామయ్య ప్రాణం బొందిలోనుంచి ఎప్పుడో ఎగిరి పోయింది. *

జనహిత బాలభవన్ నిర్వహకురాలు కారుమంచి నారదాదేవి

“మనం ఎవరినీ నిందించి ప్రయోజనం లేదు. మన విద్యావ్యవస్థలో ఎన్నో లోపాలున్నాయని అందరూ ఒప్పుకుంటున్నారు. కేవలం డిగ్రీలూ, తద్వారా ఉద్యోగాలూ సంపాదించడానికి పరిమిత మయిన విద్యార్జనలో యువతరం అమూల్యమయిన కాలం వృథా చేస్తోంది. అందుకే బాలల మానసిక వికాసానికి దోహదం చేసే సంస్థలు ఎంతో అవసరం. జవహర్ బాలభవన్ అందుకు కృషి చేస్తున్నది” అన్నారు హైదరాబాదులోని జవహర్ బాలభవన్ డైరెక్టర్ కుమారి కారుమంచి గారదాదేవి ‘వనిత’ జరిపిన గోష్టిలో మాట్లాడుతూ.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయం నుంచి గణిత శాస్త్రంలో బి. యస్.సి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం నుంచి బి. ఇది డిగ్రీలు పుచ్చుకున్న గారదాదేవి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం నుంచి సోషయాలజీలో ఎమ్. ఎ. డిగ్రీ స్వీకరించారు. పిల్లల ‘వివేచన, విజ్ఞానం’ ఎమ్. ఎ.లో ఆమె ప్రధాన పాఠ్యాంశం. 1949లో అప్పటి హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో విద్యాశాఖలో చేరిన గారదాదేవి ఉపాధ్యాయినిగా, ప్రధానోపాధ్యాయునిగా, ఇన్ స్పెక్టర్స్ ఆఫ్ స్కూల్స్ గా బాధ్యతాయుతమయిన పదవులు వమర్థవంతంగా నిర్వహించారు. 26 సంవత్సరాలుగా విద్యారంగానికి ఆమె సేవ చేస్తూనే ఉన్నారు.

హైదరాబాద్ వర్లిక్ గార్డెన్స్ లో ఒకనాడు నిజాం రాజకుమారుల ‘షికారి సంవద’కి నిలయమయిన భవనంలో ఈ రోజున బాలభవన్ వుంది. వెహూ వ్హారక నిధి నుండి వివిధ రాష్ట్రాలకు లభించిన సొమ్ముతో రాష్ట్ర రాజదాసులలో బాలభవన్లు నిర్వహించడం ప్రారంభించారు. అలా 1966 జూన్ 23న హైదరాబాదులో బాలభవన్ ప్రారంభించారు.

ప్రతి పాఠశాలలోనూ విద్యార్థులకి అన్ని వసతులు వుండవు. అట స్థలాలు, ప్రయోగ గారలు, హస్త

కళలు బోధించే పాఠశాలలు వున్నా అన్నీ బోధించే ‘సంపూర్ణ పాఠశాలలు’ బహు కొద్ది. ఇదు మొదలు పదిహేను సంవత్సరాల మధ్య వయసుగల పాఠశాలల బాల బాలికలు బాలభవన్ లో ‘పిల్లల స్వర్గం’ లో విహరిస్తారు. వారి కోసం సత్త్రకాల వుంది. అతి చక్కని ఈత కొలను ఉంది. ఆడి టోరియం పూర్తయింది. సంగీతం, చిత్రలేఖనం, కల్పకళ, పోటోగ్రఫీ, ట్రాన్సిస్టర్ నిర్మాణం నేర్చుకో దానికి అవకాశాలు వున్నాయి. ఈ అవకాశాలు లేని పాఠశాలలలోని బాలబాలికలు తమ ‘బాలభవన్ పీరియడ్’ లో బాలభవన్ కి వచ్చి నిపుణుల వర్యవేక్షణలో తమ అభిరుచిని పెంపొందించుకుంటుంటారు.

ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఉర్దూ, హిందీ, మరాఠీ, కన్నడ భాషలలో పిల్లలకి ఉపయుక్తమయిన గ్రంథాలు 30 వేల వరకూ బాలభవన్ గ్రంథాలయంలో వున్నాయి. ఒక పుస్తకాన్ని పిల్లలకి ఇచ్చి ఈ పుస్తకం నుంచి చెడ్డల గురించిన ‘పుస్తక ప్రవంగం’ నిర్వహిస్తారు.

‘శ్రీ వెహూ విదేశాలలో’ వర్యబించినప్పుడు ఆయా దేశాలలో బాలలకి వున్న సదుపాయాలు చూచి అటువంటి అవకాశాలు మనదేశంలో కలిగించకపోతే వన భారతం గురించి కలలు కనడంలో అర్థం లేదనుకునేవారు. శ్రీ వెహూ ఆశయసిద్ధిగా వెలుగులోకి వచ్చిన బాలభవన్లు ప్రభుత్వ ఆదరణలో గణనీయమయిన కృషి చేస్తున్నాయి’ అన్నారు గారదాదేవి.

ఈ రోజున వివిధ రాష్ట్రరాజదాసులలోను వెహూ పేరు మీదుగా బాలభవన్లు వున్నా, వీటన్నిటిలోనూ ఆదర్శనీయంగా వున్న సంస్థ ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని జవహర్ బాలభవన్ అని ప్రముఖులు పేర్కొన్నారు. ఈ ఘనత ఈ సంస్థకి రావడంలో గారదాదేవి కృషి పేర్కొనదగ్గది.

వి. దుర్గ

గోష్టి

“సంఘసేవ చెయ్యడం అన్నది ఖరీదైన వ్యాపకం కాదు. మనం చేస్తున్న సేవ-సముద్రంలో ఒక నీటిబొట్టు వంటిది. ప్రీలకు సంఘసేవ చెయ్యడానికి ఎన్నెన్నో అవకాశాలు ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా చదువుకున్న ప్రీలు సంఘసేవలో మరింతగా నిమగ్నులు కావాలి!” అన్నారు కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థ (నెం.ట్రల్. సోషల్ వెల్ ఫేర్ బోర్డ్) అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి సరోజినీ వరదప్పన్ ‘వనిత’ జరిపిన గోష్టిలో మాట్లాడుతూ.

శ్రీమతి సరోజినీ వరదప్పన్ భారత ప్రీల పురోభివృద్ధికోసం పాలుపడుతున్న వారిలో ఒకరు. ‘మానవసేవయే మార్గవసేవ’ అన్నది ఆమె నమ్మకం. ఆ నమ్మకంతోనే ఆమె సంఘసేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తుంటారు. ఆమె తండ్రి శ్రీ భక్తవత్సలం - ఇదివరలో తమిళనాడు ముఖ్య మంత్రిగా పని చేశారు. సరోజినీ ఈమెలూ, ఆలో చనలపై - తండ్రి రాజకీయ జీవితం ప్రభావం పడింది. గాంధీజీ మద్రాసుకు వచ్చినప్పుడు ఆమె వాలంటీరుగా పని చేశారు. క్రమక్రమంగా ఆమె సంఘసేవలో ఆసక్తి పెంచుకుని ‘సంఘసేవిక’ సరోజినీ గా ప్రసిద్ధి తెక్కారు. తమిళనాడులో రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమసంస్థ రూపొందగానే ఆమె అందులో సభ్యురాలుగా చేరారు. ఆ తర్వాత ఆమె దానికి అధ్యక్షురాలు కూడా అయ్యారు. 1973 నుంచి కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమసంస్థ అధ్యక్షురాలిగా పనిచేస్తున్నారు.

మొదటి నుంచి కూడా సాంఘికంగానూ, ఆర్థికంగానూ వెనుకబడినవారన్నా; ప్రతికూల పరిస్థితులలో బ్రతకడానికి అవస్థలు పడుతున్న ప్రీలన్నా శ్రీమతి సరోజినీకి ఎంతో సానుకూతి. “అటువంటి వారిని ఉద్ధరించకపోతే దేశం సాధించిన స్వాతంత్ర్యానికి అర్థం లేదు” అని ఆమె విశ్వాసం. ఈ విశ్వాసం కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థ ఆశయాలకు పునాది వంటిది. ఈ నాడు ఆ సంస్థ చేస్తున్న కార్యకలాపాలు ఎటువంటివి?

సెంట్రల్ సోషల్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్

అభ్యర్థులు

సహజీవీదరదస్సున తో

ఆ కార్యకలాపాల గురించి వివరిస్తూ “దేశం లోని వెనుకబడినవారి పురోభివృద్ధికోసం ఈ సంస్థ ఎన్నో కార్యక్రమాలు రూపొందించింది. 75-76 సంవత్సర కాలంలో ఈ కార్యక్రమాల కోసం 50 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాము” అన్నారు శ్రీమతి సరోజిని.

“మా సంస్థ ప్రస్తుతం ప్రధానమంత్రి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ ప్రకటించిన 20 సూత్రాల ఆర్థిక ప్రణాళికను అమలుపరచడానికి తగిన కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నది. ఉదాహరణకు ఈ 20 సూత్రాలలో-విద్యార్థిని విద్యార్థులకు అవసరమైన నోటు పుస్తకాలను చౌక ధరలకు అందజేయాలన్న సూత్రంకూడా ఒకటి ఉంది. ఆ సూత్రాన్ని అమలుచేసే ఉద్దేశంతో మా సంస్థ స్త్రీలకు తగిన శిక్షణ ఇచ్చి తద్వారా నోటు పుస్తకాల ఉత్పత్తికి సాయపడుతున్నది.

“ఇవాళ దేశం మొత్తం మీద ‘వెట్టిచాకిరి’ విధానంవల్ల బాధపడ్డ వారెందరో కనిపిస్తున్నారు. వారిని వెట్టిచాకిరి నుంచి విడిపించినంత మాత్రాన లాభం లేదు. వారికి తగిన ఆవాసం కల్పించడం, వృత్తి విద్యలు నేర్పడం వంటివి జరగాలి. సోషల్ వెల్ ఫేర్ బోర్డ్ వాటిని తన కార్యక్రమాలుగా స్వీకరించింది. దేశం మొత్తంమీద ఎక్కడికక్కడ వెట్టిచాకిరి బాధ నుంచి విడిపింపబడిన వారి సంక్షేమాన్ని గురించి సమావేశాలు, వర్క్ షాపులు ఏర్పాటుచెయ్యడం జరుగుతున్నది. ఇలా చెయ్యడంవల్ల ఆయా ప్రాంతాలలో ఉన్న సమస్యల తీరుతెన్నుల గురించి తెలుసుకుని, వాటికి తగ్గ పరిష్కార మార్గం గురించి ఆలోచించడానికి వీలుచిక్కుతుంది!” అన్నారు శ్రీమతి సరోజిని-

“స్త్రీల సమస్యల పరిష్కారం కోసం ఈ సంస్థ ఏం చేస్తున్నది?” అని ప్రశ్నించి నప్పుడు - “మన స్త్రీలలో చాలామంది నిరక్ష రాస్యులు. అందువల్ల వారికి చదువు నేర్పే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. చదువుతోబాటు ఆ స్త్రీల అభిరుచికి తగిన వృత్తి విద్యలు నేర్పుతున్నాము.

**కేమెల్
వనిత
క్రైలిన్®
పోర్టే**

మీకు యివ్వబడిన డిజైన్ ట్రేస్ తీసి, చుట్టూ చక్కగా కుట్టబడి, నలుచదరంగా (35 సెం.మీ. x 35 సెం.మీ) వున్న గుడ్డపై కేమెల్ క్రైలిన్ రంగులతో ఆ డిజైన్ కు రంగులు వేయండి. మీరు వేసే రంగులు వీలయినంత లేతగా వుండాలి. అందుకు కేమెల్ క్రైలిన్ మీడియమ్ తో రంగులను వలుచన చేసుకోవచ్చు. పోటీ చేసే ప్రతి ఒక్కరూ 3 ఎంట్రీలకన్న ఎక్కువ పంపరాదు.

ఋణములు : రూ. 100/-, రూ. 75/-, రూ. 50/- ఇవే గాకుండా 10 మెరిట్ సర్టిఫికేట్లు

మీరు రంగులు వేసిన ఎంట్రీలను ఈ క్రింది ఎడ్రసుకు పంపండి:

పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీసర్,

కేమ్లిన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, ఆర్ట్ మెటీరియల్ డివిజన్, జె.వి. నగర్, బొంబాయి 400 059

మీరు, ఎడ్రసు వ్రాసిన కవర్ ను పోస్టేజితోనూ ఎంట్రీతోపాటు పంపితే పోటీ చేసే ప్రతి ఒక్కరికీ ఒక బ్రాన్స్ పర్ పంపబడుతుంది.

ఎంట్రీలు పంపవలసిన తేదీ : 15-7-1976

Results of Camel Vanitha Crylin Painting Contest No. 1 Held in May 1976

1st Prize : Rs. 100/- Smt. A. Chenchamma, Nellore 3. 2nd Prize : Rs. 75/- Kum. V. Santhisridevi, Vellatur P.O. 3rd Prize : Rs. 50/- D. V. Prabhavathi, Bangalore 560 002. Certificate of Merit : Kum. S. Vimala, Tanuku. R. Sharadha Devi, Hyderabad 2. N. Pyasuna, Udaipur 313 001. Smt. T Venkateswari, Pithapuram 533 450.

కేంద్రసాంఘిక సంక్షేమసంస్థ స్థాపించిన కేంద్రాల ద్వారా ఈ కృషి సాగుతున్నది. ఈ కేంద్రాలలో పిల్లల పెంపకం గురించి కూడా బోధిస్తున్నాము. గత సంవత్సరం ప్రీలకు, శిశువులకు సంబంధించిన 15 పథకాలను మా సంస్థ చేపట్టి వాటిని జయప్రదంగా నిర్వహించింది!" అన్నారు ఆమె.

ఇవాళ దేశాన్ని ఎదుర్కొంటున్న జనాభా సమస్య, వరకట్న సమస్య వంటివాటి గురించి ఆమెకు కొన్ని నిర్దిష్టమైన అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి.

"దేశంలో ఇవాళ సంతాననిరోధం గురించి అనుమానాలు అంతగాలేవు. ఇప్పటి ప్రీలకు పరిమిత కుటుంబం వల్ల కలిగే లాభాలగురించి తెలుసు. ప్రభుత్వం చేసిన ప్రచారం వల్లనే ఇది సాధ్యమయిందని నా విశ్వాసం. ముగ్గురు పిల్లలను కన్న ప్రతి తల్లికీ తప్పనిసరిగా సంతాననిరోధ చర్యమైన శస్త్రచికిత్స చెయ్యడం మంచిదని నా అభిప్రాయం!" అంటారు ఆమె.

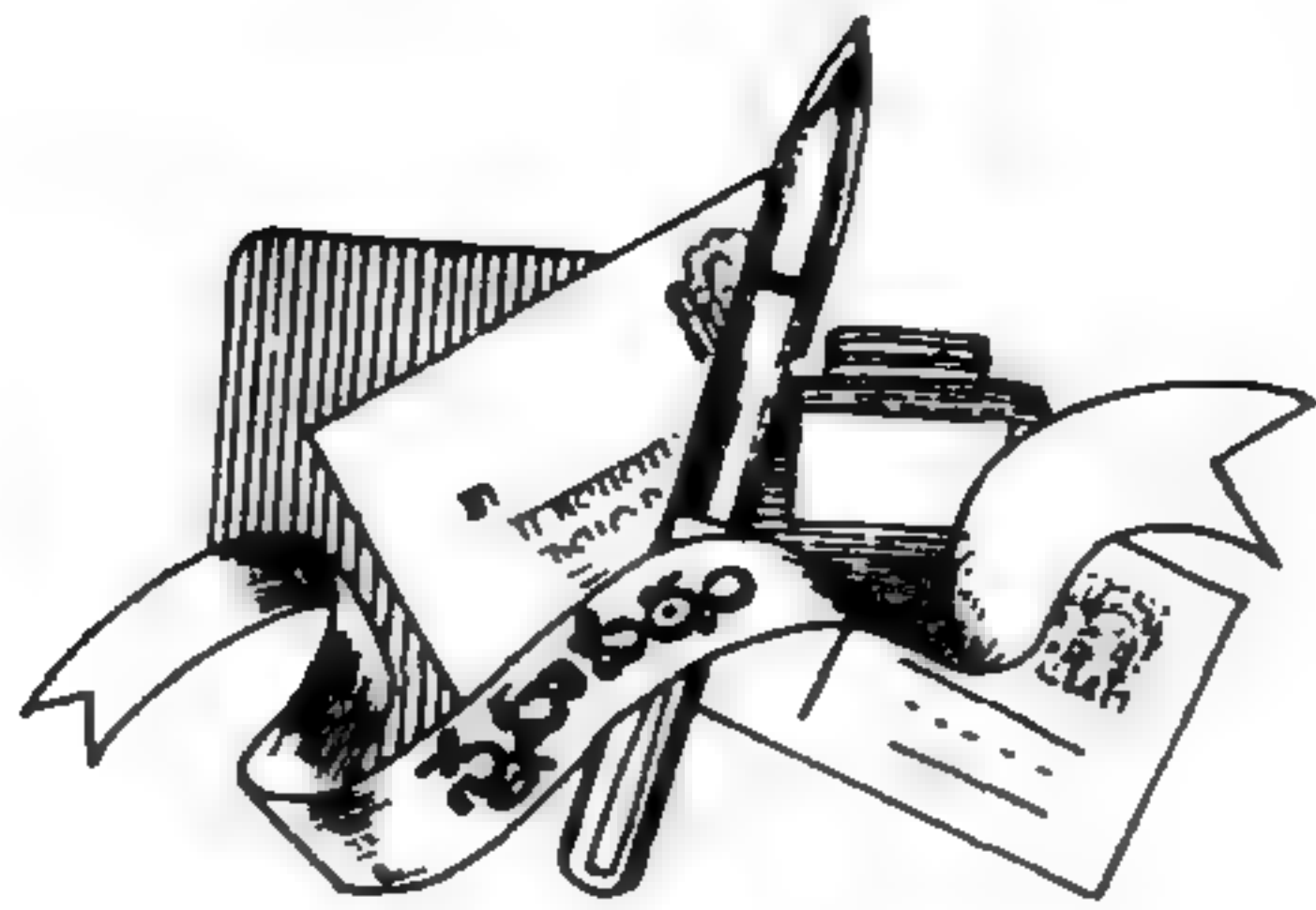
వరకట్నం గురించి మాట్లాడుతూ "వరకట్న సమస్య మాసిపోవాలంటే ప్రీల సంస్థలే పూనుకోవాలి. వారు వరకట్న ప్రమేయం వున్న వివాహాలను నిషేధించడం ద్వారా ఎంతో ఫలితం సాధించవచ్చు. మామూలుగా వరకట్నం కోరేది 'అత్తలు' అంటుంటారు. అత్తలు కూడా తల్లులే కనుక వారందరూ వరకట్నం ఇవ్వము-తీసుకోము అని ప్రతిజ్ఞ తీసుకుంటే ఎంతో మేలు జరుగుతుంది" అన్నారు ఆమె.

అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం మన దేశ ప్రీల స్థితిగతులలో కూడా చెప్పుకోదగ్గ మార్పు తెచ్చిందని ఆమె అభిప్రాయం. 'ఈ మార్పు మరింతగా కలగడానికి-కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థ-ప్రీలకు కుట్టుపని, పోబోగ్రఫీ, కాంటిన్ల నిర్వహణ వంటి వాటిలో శిక్షణ ఇస్తున్నది!' అన్నారు ఆమె.

కనీసం నెలకు పదిరోజులయినా- ఏదో ఒక సంఘ సేవాకార్యక్రమం కోసం వరకట్న జరిపే శ్రీమతి సరోజినీ వరదప్పన్ ఇటీవలే సూడాన్లో జరిగిన 4 వ సూడాన్స్ విమెన్స్ యూనియన్ కాన్ఫరెన్స్లో భారతప్రతినిధిగా పాల్గొన్నారు.

"సంఘ సంక్షేమం కోసం నేను నిర్వహిస్తున్న ఈ పదవి నా కెంతో ఆనందం కలిగిస్తున్నది!" అంటారు ఆమె.

-సుజాత

శ్రీమతి రత్నం రమణ ది. ఎ.

వైస్ ఆఫ్ శ్రీ ఆరారి వెంకటరమణ, జర్నలిస్ట్, వారాయణపురం (వయా) ఎరిమంచిలి. (విశాఖ జిల్లా)

గృహిణి. వయసు 21 సం.లు. కరలు రాయడంలో ఉత్సాహం చూపుతారు. వివిధ పత్రికల్లో కొన్ని కరలు అచ్చయినాయి.

కుమారి యస్. కవిత

శ్రీరామ్ శ్రీ యస్. మార్కవారాయణరావు, 10-5-9ది, కోర్టు వెకవిడి, కావలి 524201.

20 సం.లు వయసు. విద్యార్థిని. ది. ఎ. (రెండవ సంవత్సరం) చదువుతున్నారు. ఇతర రాష్ట్రాలలో నివసిస్తున్న తెలుగువారితో స్నేహం చెయ్యాలని ఉత్సాహం పడుతున్నారు. పుస్తకాలు చదవడం - ఒక అభిరుచి.

శ్రీమతి ఆర్. సరళమ్మ

వైస్ ఆఫ్ శ్రీ ఆర్. గోవిందరెడ్డి, 6-1-65 కృష్ణారెడ్డి బిల్డింగ్ వద్ద; గద్వార (మహబూబ్ నగర్ జిల్లా)

వివాహిత. వయసు 30 సం. లు. పత్రికలు చదవడం హాబీ. కుట్టు, అల్లికలు మంచి ముగ్గులు వచ్చును.

కుమారి పి. వి. పరిమళ

శ్రీరామ్ శ్రీ బాబు, 5/166 గాంధీ రోడ్, ప్రాథమిక-516 360 (కడప జిల్లా)

మంచి పుస్తకాలు బాగా చదువుతారు. అల్లికలు, కుట్టు, ముగ్గులు బాగా తెలుసు. కలం స్నేహం చెయ్యడం సరదా.

శ్రీమతి విజయా రమేష్ బాబు

కవళి-533 244 రాజోలు తాలూకా (కూ.గ. జిల్లా)

వివాహిత : విద్యార్థిని. వయసు 20 సం. లు. ది. యస్ ని చదువుతున్నారు. పోబోగ్రఫీ, స్టాంపులు సేకరించడంలో చాలా ఉత్సాహం వున్నది.

కుమారి వై. భారతి

శ్రీరామ్ శ్రీ వై. రామరావు, బీవర్, ఉండ్రాజవరం 534 216 (వ. గ. జిల్లా)

వయసు 17 సం. లు. పదవ క్లాసు చదివి, ప్రస్తుతం చిత్రలేఖనం అభ్యసిస్తున్నారు. పెయింటింగ్స్ చెయ్యడం అంటే చాలా ఇష్టం. విజ్ఞాన దాయకమైన విషయాలు తెలుసుకోడంలో ఉత్సాహం చూపుతారు.

కుమారి యస్. రత్నాబాయి

డాటర్ ఆఫ్ కా! విశ్వనాథం సుబ్బర్ది, గాదివారి వీధి, బరంపురం-2 (గంజాం జిల్లా) ఓరిస్సా

వయసు 18 సం.లు. మెట్రిక్యులేషన్ చదివారు. మంచి పోబోలు సేకరించడంలో ఉత్సాహం చూపుతారు. పత్రికలు చదువుతారు. తమ దుస్తులు తామే కుట్టుకుంటారు. ముగ్గులు వెయ్యడంలో కూడా ఉత్సాహం వున్నది. ఒరియా, హిందీ భాషలు కూడా బాగా వచ్చును.

శ్రీమతి ది. అనూరాధ

వైస్ ఆఫ్ శ్రీ ది. సోమేశ్వరరావు ది. ఎ. ది. ఎల్; అడ్వకేటు, బీమవరం (వ. గ. జిల్లా)

వయసు 28 సం. లు. స్కూల్ ప్రెసర్ చదువుకున్నారు. పిల్లల దుస్తులు తయారు చెయ్యడంలో ఉత్సాహం చూపుతారు. సినిమాలు చూడడం ఇష్టం. రకరకాల చీరల మీద మోజు ఎక్కువ. వంట చెయ్యడం అంటే చిరాకు.

కుమారి ది. మంజుల

శ్రీరామ్ శ్రీ ది. ఆర్. నాయుడు ది. ఎ; కావలి (వెల్లూరు జిల్లా)

ది. కామ్ చదువుకుంటున్నారు. వయసు 18 సం. లు. ఆటలు ఆడడంలో, పుస్తకాలు చదవడంలో ఉత్సాహం ఎక్కువ. బొమ్మలు కూడా వేస్తారు. ఎక్కువ మంది స్నేహితులను కోరుకుంటున్నారు.

అమృతా అహ్లావాలియా

లక్ష్మి మహాదేవన్

భారతదేశంలో తెన్నిస్ క్రీడాకారిణులుగా పేరు తెచ్చుకుంటున్న యువతులలో కుమారి అమృతా అపల్లవాలియా స్థానం విశిష్టమైనది. పదహారేళ్ళ అమృత ఇటీవలి రెండేళ్ళలో తెన్నిస్ ఆటగత్తైగా మంచి పేరు సంపాదించుకుంది.

1974 లో మద్రాసులోని టి. నగర్ లేడిస్ క్లబ్ వారు నడిపిన తెన్నిస్ టోర్నమెంటులో అమృత విజయం సాధించింది. ఆ విజయం ఆమెకు తెన్నిస్ క్రీడాకారిణిగా గుర్తింపు తెచ్చి పెట్టింది. ఆ గుర్తింపు ఆమెను ఆ తర్వాత భారతదేశం, శ్రీలంక జట్ల మధ్య జరిగిన 'టై' లోనూ, బెంగళూరులో జరిగిన ఇంటర్ స్టేట్ విమెన్స్ టోర్నమెంటులోనూ పాల్గొనేలా చేసింది. అలా పాల్గొనడంవల్ల అమృతకు 'మంచి తెన్నిస్ క్రీడాకారిణి' అన్న పేరుతోబాటు, తెన్నిస్ ఆడడానికి అవసరమైన ఉత్సాహమూ, నేర్పు కలిసివచ్చాయి.

భారతదేశంలోని మొత్తం తెన్నిస్ ఆటగత్తెలలో రెండవ స్థానం వహిస్తున్న కిరణ్ దేవీని ఎదుర్కొనే అవకాశం అమృతకు లభించింది. 'ఆ అనుభవం నేను మరచిపోలేను' అంటుంది ఆమె.

మద్రాసులో స్కూలు చదువు ముగించి ప్రీయానివర్సిటీ కోర్సు చదవడానికి కాలేజీలో చేరబోతున్న అమృతను అమెరికాలోని ఫిలడెల్ఫియాలో అంతర్జాతీయ స్థాయిలో జరిగే తెన్నిస్ పోటీలలో పాల్గొనడానికి ఎన్నుకున్నారు. "దాదాపు 32 దేశాలకు చెందిన వనితలు పాల్గొనే ఈ పోటీలు ఎంతో బావుంటాయి. అక్కడ నాకు వివిధ దేశాల తెన్నిస్ క్రీడాకారిణుల ఆటను చూసే అవకాశం. వారితో ఆడే అదృష్టం లభించగలవు. అలా నేను ఆటలోని మెలకువలు నేర్చుకుని మరింత బాగా ఆడడానికి వీలుకలుగుతుంది" అని అమృత అభిప్రాయపడుతున్నది.

అమెరికాకు చెందిన ప్రఖ్యాత తెన్నిస్ ఆటగత్తె బిల్లీజీన్ కింగ్ అంటే అమృతకు ఎంతో అభిమానం. "నేను తెన్నిస్ లో ఇంత ప్రావీణ్యం సంపాదించడానికి నా తల్లిదండ్రులు ఇచ్చిన ప్రోత్సాహమే కారణం" అంటుంది ఆమె.

ప్రాచీన ఆంగ్ల సాహిత్యంపట్ల ఆసక్తి చూపే అమృత బాగా చదువుకుని తన తండ్రిలా ఐ.ఏ.ఎస్ అధికారి కావాలని ఆశిస్తున్నది. మరి తెన్నిస్ లో ఆమె సాధించదలచుకున్నదేమిటి? "అందరికీ అగ్ర స్థానం సంపాదించాలనే కోరిక ఉంటుంది కదా?" అంటుంది అమృత

దాదాపు పన్నెండు సంవత్సరాల ముందు ఆసియా స్త్రీల తెన్నిస్ చాంపియన్ షిప్ గెలుపుకున్న కుమారి లక్ష్మీ మహాదేవన్ - భారత దేశంలో తెన్నిస్ ఆడుతున్న వనితలలో చాలామందికి మార్గదర్శి. 1965 లో తెన్నిస్ ఆట నుంచి ఆమె కారణంతరాలవల్ల విరమించు కున్నప్పుడు ఎందరో తెన్నిస్ అభిమానులు విచారించారు. దాదాపు తొమ్మిదేళ్ళబాటు తెన్నిస్ ఆడకుండా ఆమె అజ్ఞాతవాసం చేశారు.

అయితే ఆమె తెన్నిస్ ఉత్సాహం చల్లారిపోలేదు. తక్కిన ఆటగాళ్ళు ఆడే తెన్నిస్ ఆటను ఆమె ఉత్సాహంగా చూస్తూ ఉండేది. అకస్మాత్తుగా 1974 లో ఆమె మళ్ళీ తెన్నిస్ ఆడవలసి వచ్చింది. ఆ అవకాశం - ఆ తొమ్మిదేళ్ళలోనూ ఆమె తెన్నిస్ ప్రావీణ్యం ఏ మాత్రమూ తగ్గలేదని నిరూపించింది. స్నేహితురాళ్ళు ఇచ్చిన ప్రోత్సాహంతో ఆమె మళ్ళీ తెన్నిస్ క్రీడాశంగంలోకి ఉరికారు. ఆ తర్వాత ఆమె మళ్ళీ చకిచకా ముందంజ చేశారు.

అలా మద్రాసుకు చెందిన కుమారి లక్ష్మీ మహాదేవన్ ఈ రెండేళ్ళలోనూ ఎన్నెన్నో తెన్నిస్ పీజయాలు సాధించారు. 1976 ఏడాదిలో తమిళనాడు స్త్రీల తెన్నిస్ చాంపియన్ షిప్ ను గెలుచుకున్నప్పుడు "ఆమె మళ్ళీ తన మొదటస్థాయికి చేరుకున్నారు" అని తెన్నిస్ అభిమానులు అభిప్రాయపడ్డారు! ప్రపంచం మొత్తం మీద ఇలా తెన్నిస్ ఆట నుంచి కొన్నేళ్ళు దూరంగా ఉండి మళ్ళీ తిరిగి ఆడడం ప్రారంభించి ముందంజ వేసిన తొలి వనిత ఆమెనని క్రీడాభిమానుల అభిప్రాయం.

1956 లో కాలేజీలో చదువుకుంటున్న రోజులలో తెన్నిస్ ఆడడం ప్రారంభించిన లక్ష్మీకి ఏడాది తిరిగేలోపలే ప్రసిద్ధ తెన్నిస్ ఆటగాడు శ్రీరామనాథన్ కృష్ణన్ తండ్రి అయిన శ్రీరామనాథన్ దగ్గర తెన్నిస్ ఆట 'శాస్త్రోక్తం'గా నేర్చుకునే అవకాశం లభించింది. "అయిన ఇచ్చిన శిక్షణ నన్ను చక్కని ఆటగత్తైగా తీర్చిదిద్దింది" అంటారు లక్ష్మీ. విశ్వవిద్యాలయాల మధ్య జరిగిన తెన్నిస్ పోటీలో 1959 లో మద్రాసు యూనివర్సిటీ జట్టుకు ప్రథమస్థానం రావడానికి కుమారి లక్ష్మీ కృషి కారణం. అప్పుడే ది.ఎ. (ఆనర్స్) చదువు ముగించి ఆమె మరింత ఉత్సాహంగా తెన్నిస్ ఆడసాగారు. జాతీయస్థాయిలో ఆమె మంచి ఆటగత్తైగా గుర్తింపు సంపాదించారు. 1964 లో కలకత్తాలో ఆసియా కప్ కోసం జరిగిన తెన్నిస్ పోటీలలో ఇంగ్లండుకు చెందిన శ్రీమతి మిల్స్ ను గెలిచి 'ఆసియా నంబర్ వన్' ఆటగత్తైగా గుర్తింపు సంపాదించిన ఘనత ఆమెకు దక్కింది.

'చరిత్ర పునరావృతం అవుతుంటుందని పెద్దలు అంటూ ఉంటారు. లక్ష్మీ మహాదేవన్ తెన్నిస్ ఆటలో మళ్ళీ ఘన విజయాలు సాధించి చరిత్రను పునరావృతం చేయగలరు' అని క్రీడాభిమానుల అభిప్రాయం!

మీరు మీ భర్తలను సాధిస్తారా?

జొన్నలగడ్డ లలితాదేవి

మా పొరుగునే కాపురం వున్న నరసమ్మగారు గయ్యాళితనం ఓ పాలు ఎక్కువ వున్న మనిషి. భర్త బాగా విదానముడు. నెలకు ఓ వందాయాభై జీతం రాళ్ళు తెచ్చి పెళ్ళాం చేతిలో పోస్తాడు.

అవిడకి అతని ఉద్యోగం ఎంత మాత్రం నచ్చదు. పట్టుతారీటు వచ్చిందంటే వాళ్ళింట్లో రేగే గాలి దుమారం అంతా ఇంతా కాదు. “ఈ దిక్కుమాలిన నూటయాభైతోనే ఇల్లంతా గడుస్తుందా? పిల్లలకి జీతాలు ఎలా కట్టాలి? గుడ్డలెలా కొనాలి? తిండికే సరిపడిచావదే!” అంటూ గయ్యిమంటూ లేస్తుంది. “ఇంకో వంద ఎక్కువ వచ్చే మంచి ఉద్యోగం చూసుకో కూడదా? నేను కాపరానికి వచ్చిన దగ్గర నుంచీ, అదే ఉద్యోగం, అదే జీతం ఛీ,” అని సణుగుతూ వుంటుంది. వరసనే రెండు మూడు రోజులు సత్యాగ్రహం. ఆ తర్వాత రోజుకోసారి సాధింపుతో తెల్లవారుతూ వుంటుంది.

“పిచ్చిగా మాట్లాడకు. నువ్వు కాపరానికి వచ్చేనాటికి నాకెంత జీతం? ఇప్పుడు పెంచ లేదూ! నెలరోజులు జీతం బోనసు ఇస్తున్నాడు. ప్రతి ఏటా బట్టలు ఇస్తున్నాడు. కొత్త చెప్పులు. గొడుగు కొని ఇస్తాడు. ఇంకా ఏం చేస్తాడు చెప్పు?” అని ఆయన జవాబిస్తాడు మెల్లగా.

గోడ ఇవతల కాపురం వున్న నాకు ఆ దంపతుల సంభాషణంతా వినబడుతూనే వుంటుంది.

పాత ఉద్యోగం వదలమంటుందే గాని ఆ ఇల్లాలు — ఆయన తెలివితేటలకి, ఓపికకు, చదువుకు మరో ఉద్యోగం ఎలా చేయగలదో ఆలోచించడు. ఎరుగున్న పని కనుక, అనుభవం వున్నవాడు కనుక సులభంగా నెట్టుకుపోతున్నాడు. అలాంటి అతను మరో చోట ఏం చేయగలడు?

మా యింటికి రెండీళ్ళు ఇవతల ఉన్న వెంకట్రా

మయ్యగారికి గవర్నమెంట్ ఉద్యోగం. పిల్లలు చదువుకుంటున్నారు. ఉన్నట్లుండి హైద్రాబాద్ ట్రాన్స్ఫర్ చేశారు. ఆ వార్త వినగానే ఆమె ఊరు వాదా ఇల్లెగిరిపోయేటట్టు రంకెలు వేస్తూ “ఈ ట్రాన్స్ఫర్ ఎందుకండి — ఉన్నచోట కడుపులో నీళ్ళు కదలకుండా వుండక? వద్దు. ఈ ట్రాన్స్ఫర్ వద్దని చెప్పుకోలేదా? ఆ మాత్రం చెప్పడం చేతగానివాళ్ళు మీరేం మగాళ్ళు?” అంటూ ఆస్తాన్ని సంధించింది.

అసలే పిల్లల చదువులకి మధ్యలో ఆటంకం అని మనసులో ఆయనే బాధ పడుతూంటే ఈవిడ సాధింపుతో మరింత బేజారైతిపోయారు. వాళ్ళ పిల్లలు మాత్రం ఎగిరి గంతులువేశారు. కొత్త వూళ్ళో కొత్త మనుషులని చూడొచ్చు; కొత్త స్నేహాలు చెయ్యవచ్చు; కొత్త కొత్త వింతలన్నీ చూడొచ్చు అని!

ట్రాన్స్ఫర్ వద్దు అనగానే అంతా ఆయన చేతిలో వుంటుందా! ఇవన్నీ అవిడ గమనించడు. అన్నింటికి రోకువగా భర్తే కనబడుతూవుంటాడు.

మీ భర్తకు మరో పాతిక రూపాయలు ఎక్కువ వస్తాయని కొత్త ఉద్యోగానికి ప్రోత్సహించకండి. అది ఆయనకి కష్టసాధ్యమైన పని అయితే ఆ తర్వాత చాలా బాధపడతారు. ఆయన శక్తికి తగిన ఉద్యోగమే చేయాలి. అదే ఆరోగ్య దాయకం. ఆయన స్వభావానికి తగిన వ్యాపారం చేస్తేనే అభ్యుదయపథంలో సుఖజీవితం సాధ్యమవుతుంది.

గయ్యాళిగంపలాంటి భార్య ఉండటం—రోజూ కూలిపోతున్న ఇంట్లో జీవించడం వంటిదని బైబిలు చెబుతోంది. భార్య గయ్యాళితనం భరించ లేక ఆత్మహత్య చేసుకున్న భర్తలూ, హత్యలు చేసిన భర్తలూ ఉన్నారు. అటువంటి సందర్భాలు ఆరుదనుకోండి.

మీ భర్తలో మంచి వున్నట్లే ఏవో లోపాలు కూడా వుండొచ్చు. లోపాలు లేని వాళ్ళెవరు? ఆ లోపాలు వైకి లాగి సాధించకండి. చిన్న బుచ్చకండి. ఇంట్లో ఏదైనా సమస్యలు మాట్లాడు కోవాలంటే — మర్నాడు ఇది కావలసి వుంటుందని రాత్రి బోజనాలైనాక మెల్లగా చెప్పుకోవాలి. అంతే గాని అపీసు నుంచి వచ్చేసరికి దుమదుమలాడితే కలిగే లాభం ఏమీ ఉండదు.

ఒకవేళ ఆయన తన సమస్య దేనిగురించయినా చెబుతే మీరు కూడా బాగా ఆలోచించి సలహా లివ్వండి.

పిల్లలు స్కూలుకు, భర్త అపీసుకు వెళ్ళి నప్పుడు కాసేపు బదిలిక తీర్చుకున్నా, సాధ్యమయి నంతవరకూ మీకు కావల్సిన వస్తువులు మీరే తెచ్చిపెట్టుకుంటూ వుంటే చాలామటుకు సమస్యలు తీరిపోతాయి.

ప్రతి వస్తువునూ ‘అపీసు నుంచి వస్తూ తెండి’ అని భర్తను పురమాయించేకంటే లేక మర్చి పోతే తీసుకు రాలేదని సాధించేకంటే మనం ముందుగానే నిర్ణయించుకుని, ఒక పథకం ప్రకారం నడుచుకోవడం మంచిది.

మనకు ఉన్న విరామాన్ని ఎలా వినియోగించు కోవాలో ముందే చక్కగా ఆలోచించుకుని ఏదో నేర్చుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి. ఒక లక్ష్యం లేని జీవితం అడవికాచిన వెన్నెల లాంటిది.

మీ భర్తకు అన్నివిధాలా చేదోడువాదోడుగా వుంటేనే అర్థాంగి పదానికి సార్థకత ఉంది. సంసారం స్వర్గధామం అవుతుంది. లేకపోతే ఇటు మీకూ, అటు ఆయనకూ కూడా మనశ్శాంతి కరువు అయి ఇంతకంటే నరకం మరొకటి లేదనిపిస్తుంది. మనసు మన భర్తలు సాధిస్తుంటే మనం ఎలా బాధపడతామో వాళ్ళను సాధించినా అలాగే ఉంటుందని గ్రహించాలి.

కోడిగ్రుడ్డు -

కోడిగ్రుడ్డు మనకు చాలా తేలికగా లభ్యమయ్యే వాటిలో ఒకటి. మన దేశాలోగ్యానికి కాకుండా ముఖానికి, తలకు కూడా కోడిగ్రుడ్డును ఉపయోగించి చాలా లాభాలు పొందవచ్చును.

ముఖ సౌందర్యానికి కోడిగ్రుడ్డు: - గ్రుడ్డు లోపల ఉండే తెల్లసొన (ద్రవపదార్థం) ప్రోటీన్లను కలిగి ఉంటుంది. ఇది మన చర్మంలో ఉండే సూక్ష్మరంధ్రాలను కూడదీసి రక్తాన్ని కణాలకు బాగా అందేట్టు చేస్తుంది. మొట్టమొదట కోడిగ్రుడ్డు పై పెంకును తొలగించి లోపల ఉండే తెల్లసొనను తీసుకోవాలి. ఆ ద్రవాన్ని గట్టిగా కలిపితే నురగ వస్తుంది. ఆ నురగలాంటి చిక్కటి ద్రవాన్ని ముఖానికి, మెడకు-వేళ్ళతో గానీ, దూదితోగానీ పూసుకోవాలి. అలా కళ్ళ క్రింద భాగం తప్ప మిగతా భాగమంతా రాచుకోవచ్చును. అలా రాచు కొన్న తరువాత పదిహేను నిమిషాలు అలాగే వదిలెయ్యాలి. తరువాత గోరువెచ్చని నీటితో ముఖమంతా కడుక్కోవాలి. సబ్బు ఉపయోగించకుండా ఉంచేనే మంచిది. ఇలా వారానికి రెండుసార్లు చేస్తూంటే ముఖం మీది ముడతలు పోయి చర్మం అందంగా తయారవుతుంది.

సాధారణంగా చాలా మందికి కళ్ళచుట్టూ, క్రింద చిన్నచిన్న ముడతలు ఉంటాయి. ఆ ముడతలు పోవాలంటే కోడిగ్రుడ్డు పై పెంకును ఉపయోగించవచ్చును. గ్రుడ్డు ఖాళీ చేసిన తరువాత, ఆ ఖాళీ చిప్పలోకి వేలును పోనిచ్చి లోపల గోడలకు అంటుకొని ఉండే ద్రవాన్ని తీసి కళ్ళ క్రింద ముడతలు ఉండే చోట రాయాలి. పదిలేక పదిహేను నిమిషాలు అలా వదిలేస్తే అరిపోతుంది. తరువాత గోరువెచ్చని నీటితో కడిగేసుకోవాలి. ఇలా 5 లేక 6 సార్లు చేస్తే మంచి ఫలితం కనిపిస్తుంది.

కోడిగ్రుడ్డులో ఉండే పచ్చసొనతో ముఖాన్ని నున్నగా ఉంచుకోవచ్చును. కోడిగ్రుడ్డు పచ్చ

ఉపయోగాలు

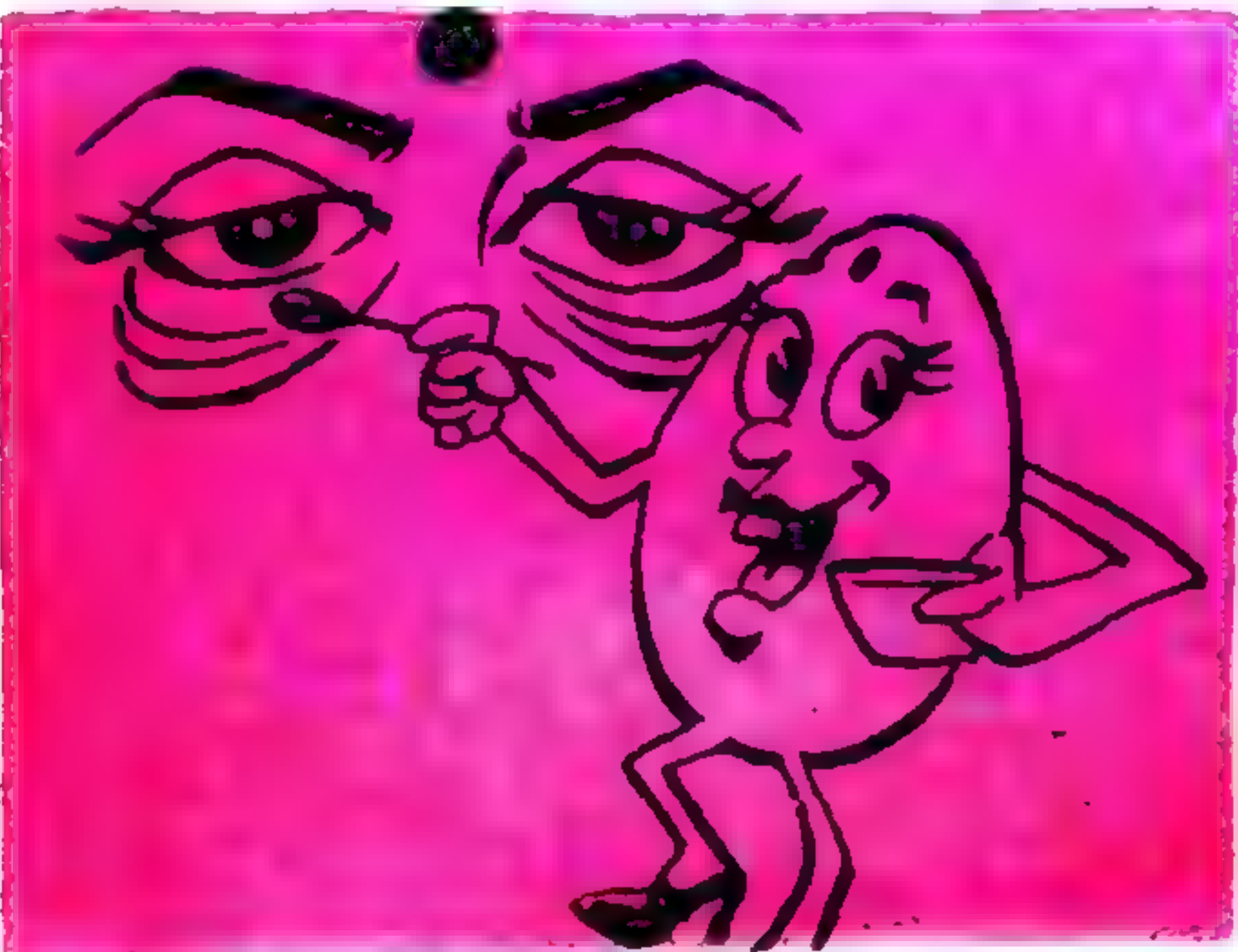
అందులో ఉండే కాల్షియం-ఎముకలకు, నరాల పటుత్వానికి; అందులో ఉన్న ఇనుము, లెక్కిన ఎ, బి, డి, ఇ విటమిన్లు మంచి ఆరోగ్యానికి ఎంతైనా అవసరం. అంతే కాకుండా గ్రుడ్డులో కేలరీలు తక్కువగా ఉంటాయి. (పచ్చసొనలో 72 కేలరీలు, తెల్లసొనలో 8 కేలరీలు) అందువల్ల దీన్ని మన ఆహారంలో ఎక్కువగా ఉపయోగించవచ్చును.

కోడిగ్రుడ్డులో 'లిక్విడైట్' (మిథాహారం) తయారు చేసుకోవచ్చును. వరుసగా మూడు రోజులు ఈ లిక్విడైట్ ను భోజనానికి బదులుగా తీసుకొంటే సుమారు 3 నుండి 4 పౌన్ల బరువును తగ్గించుకోవచ్చును. ఈ లిక్విడైట్ ను తయారు చేయడానికి 1 గ్రుడ్డు, 1 లీటరు పాలు, ఒక బిత్తాయిపండు రసం, $\frac{1}{2}$ చెంచాడు ఆలివ్ ఆయిలు తీసుకొని ఇవన్నీ బాగా కలిపేవరకు కలపాలి. అవసరమైతే పంచదార కలుపుకోవచ్చును. ఇలా చేస్తే మొత్తం నాలుగు, ఐదు గ్లాసుల లిక్విడైట్ తయారు అవుతుంది. ఇది రెండు పూటలా భోజనానికి బదులుగా తీసుకోవాలి. అవసరమయితే పైన చెప్పిన పాళ్ళను రెట్టింపు చేసుకోవచ్చును. దీన్ని మామూలుగా ఆహారంలోపాలు తీసుకోవచ్చును. ఇది ఆరోగ్యానికి మంచిది. గ్రుడ్డులో ప్రోటీన్లు; విటమిన్లు పాలలో ఐనిజాలు; బిత్తాయిలో 'సి' విటమిను, ఆలివ్ నూనెలో క్రొవ్వు రక్తపు పోటు ఉన్నవారు ఈ విషయంలో దాక్టరును సంప్రదించి సలహా తీసుకోవడం మంచిది. కానీ, మీ ఆరోగ్యం మామూలుగా ఉన్నట్లయితే దీన్ని సంకోచం లేకుండా తీసుకోవచ్చును.

సొనలో నాలుగు లేదా ఐదు చుక్కల బాదం నూనెను (ఇది బజార్లో దొరుకుతుంది) వేసి కలిపి ముఖానికి రాచుకోవాలి. రాచుకున్న పదిహేను నిమిషాలు తరువాత ముఖాన్ని నీటితో శుభ్రపరుచుకుంటే చాలు - ముఖం నున్నగా తయారవుతుంది. ఇలా రెండు మూడు రోజులకొక మారు చెయ్యడం ద్వారా ముఖాన్ని మృదువుగా ఉంచుకోవచ్చును.

జుట్టుకు కోడిగ్రుడ్డు:- కోడిగ్రుడ్డు జుట్టుకు పనికి వస్తుందన్న విషయం అందరికీ తెలిసినదే. ఎప్పుడూ జిడ్డు ఓడుతూ ఉండే జుట్టుతోనూ, బిరుసుగా ఉండే జుట్టుతోనూ బాధపడే వారు కోడిగ్రుడ్డును ఉపయోగించి మంచి ఫలితాలు పొందవచ్చు. రెండు కోడిగ్రుడ్లను తీసుకొని, వాటిలో ఒకదానిలోని తెల్లసొనకు నాలుగు లేదా ఐదు చెంచాల నీటిని బాగా కలపాలి. తరువాత జుట్టును పాయలు పాయలుగా విడిదీసి ఆ ద్రవాన్ని రాచి, గట్టిగా మర్దన చేయాలి. కొంత సేపు పోయాక బాగా అరిపోతుంది. అప్పుడు బ్రష్ తో జుట్టును బాగా శుభ్రం చేసుకోవాలి. తరువాత రెండవ గ్రుడ్డును నీళ్ళల్లో కలిపి తల దుడ్డుకోవచ్చును. ఇలా చేస్తే జుట్టు బలంగా ఉండటమే కాక సున్నితంగా మెరుస్తూ ఉంటుంది.

శరీరసౌష్ఠవానికి, ఆరోగ్యానికి కోడిగ్రుడ్డు:- గ్రుడ్డులోని ప్రోటీన్లు - శరీరం ఎదగటానికి;

పబ్లిక్ గార్డెన్స్

పోలూటెడ్ రాష్ట్రం

“మొత్తగా పరుచుకున్న ఈ లేత పబ్లిక్ బయళ్ళు, మత్తుగా గాలికి ఉగుతున్న ఆ చిన్న చిన్న పువ్వుల చెట్లూ, ఒత్తుగా అల్లుకున్న ఆ పొదరిళ్ళూ, వీటితో ఈ పబ్లిక్ గార్డెన్స్ చూడ్డానికేం, హాయిగా అందంగా ఆహ్లాదకరంగానే ఉంటాయి....కానీ....” అంటూ మాట మధ్యలోనే ఆగిపోయిన రాణీకేసి అదో మాదిరిగా చూసి నవ్వుతూ “కానీ అంటూ ఏం మాట మధ్యలోనే ఆగిపోయావ్? హైద్రాబాద్ ప్రజలంతా ఓహో అని మెచ్చుకునే ఈ గార్డెన్స్ నీకు నచ్చలేదా?” అంటూ కొంటెగా అడిగాడు సుందరం.

రాణీ ఏం సమాధానం చెప్పలేదు. రాత్రి నిద్దర లేని కళ్ళలాగ, ఎర్రగా బద్ధకంగా కదులుతున్న పక్కనున్న కొలనులోని ఎర్ర తామరల్ని కన్నార్పకుండా చూస్తూ కూర్చుంది.

“ఎప్పుడు ఈ ఊరు వచ్చినా ఏదో ఒక హడావిడి, పనులు చూసుకోవడం, సరుకులు కొనుక్కోవడం, చుట్టూ ఇళ్ళకి వెళ్ళడం, స్నేహితుల్ని పలకరించడం - పాత కబుర్లూ పరుగులు పందేలాను. అందుకే ఈ మారు మనం వస్తున్నట్లు ఎవళ్ళకీ తెలియబర్చకుండా గుప్త చుప్తగా వచ్చి హోటల్లో దిగింది. ప్రాణానికి హాయిగా ఉంది. ఈ మాత్రం ఖాళీగా ఉన్నాం కనుకే ఇలా సరదాగా ఓ గంట ఇక్కడ గడప గలుగుతున్నాం. లేకపోతే, ఇన్ని మాట్లు హైద్రాబాదు వచ్చాం. ఈ పబ్లిక్ గార్డెన్స్ కి ఒక్కమాట రాగలిగామా?” అన్నాడు సుందరం. చేతిలో ఉన్న న్యూస్ పేపర్ ని వెనక్కి మడిచి కొత్త మదత పెడుతూ.

అలలు అలలుగా కొలను మీది నుంచి వస్తూన్న చల్లని గాలికి ముంగురులు చెదిరి, నుదుటి మీద పడుతూ ఉంటే, వాటిని ఒయ్యారంగా వెనక్కి సర్దుకుంటూ సుతారంగా నవ్వింది రాణీ.

“నీ మాటలూ చూపులూ చూస్తే నీకి పబ్లిక్ గార్డెన్స్ నచ్చినట్లు లేదే? ఇప్పుడింకా ఎండ బాగా ఉంది కనుక కానీ, ఇంకో గంటా రెండు గంటలు పోతేనా, ఈ ప్రదేశం అంతా కలకల్లాడుతూ ఉంటుంది రకరకాల జంటలతోనూ రంగు రంగుల లైట్లతోనూ” అన్నాడు సుందరం - తల కింద కుడి చేతిని అన్సుకొని పచ్చగడ్డి మీద వాలుగా పడుకుంటూ.

శీతాకాలపు ఎండ, చెట్ల ఆకుల సందుల్లోంచి పడుతూ, శరీరానికి నులి వెచ్చని హాయినిస్తూంటే, మోకాళ్ళ చుట్టూ రెండు చేతుల్ని బిగించి, సుందరం అందాన్ని కళ్ళతో త్రాగుతూ కూర్చుంది రాణి.

సుందరం నవ్వుతూ మళ్ళీ అడిగాడు “నీకి పబ్లిక్ గార్డెన్స్ నచ్చలేదా?” అంటూ.

“నచ్చడం అంటే... అకర్షణీయంగా అందంగా బాగానే ఉందనుకోండి. కాని ఏమిటో.... మనస్సుకి ఒక రకమైన ప్రకాంతిగా హాయిగా నిర్మలంగా లేదు.... ఇక్కడ కృత్రిమమైన సౌఖ్యమే కాని సహజమైన ఆనందం ఏం ఉన్నట్లు అని విచారించేదు.”

“భలే దానివే - చార్లె - నీకు ఇళ్ళూ వాకిళ్ళూ నచ్చినట్లు, పార్కులూ పచ్చిక బయళ్ళూ నచ్చేటట్లు లేవే? ఊరికే ఏచ్చి ఏచ్చి ఆలోచనలు పెట్టుకోక హాయిగా పువ్వుల్ని చెట్లనీ ఆకొలనులోని తామరల్ని చూస్తూ తనివి తీరా ఆనందించు. కూర్చో - ఇప్పుడే వస్తాను. గేటు దగ్గర మొక్కజొన్న కండెలకి ఉప్పు రాసి అమ్ముతున్నాడు. రెండు పట్టుకు వస్తాను” అంటూ ఆమె సమాధానం కోసమేనా అగకుండా, గడ్డి మీద పరచిన జేబు రుమాలూ, పక్కనే ఉన్న న్యూస్ పేపరూ తీసుకుని బయలుదేరాడు సుందరం.

రాణి చుట్టూ కలియజూసింది.

పదిగజాల దూరంలో ఉన్న ఒక మండపంలో ఇద్దరు మనుష్యులు కూర్చుని సుద్దతో గళ్ళు గీసి పురీమేకా కాబోలు అడుకుంటున్నారు. మండపం దగ్గర స్టేండ్ వేసి ఉంచిన - తుప్పపట్టి దుమ్ము కొట్టుకుపోయిన నైకిళ్ళు చూస్తేనే తెలుస్తోంది వాళ్ళెంత సోమరులో.

రాణి తల తిప్పి ఎదురుగుండా చూసింది. కొలనుకి అవతలి గట్టున చెట్టుకింద పద్దెనిమిదేళ్ళ ఒక అందమైన అమ్మాయి కాలేజీ పుస్తకాలు కాబోలు పక్కన పెట్టుకుని, అతి ఏకాగ్రంగా ఏదో రాసుకుంటోంది. కాలేజీ ఇంకా వదిలిపెట్టి ఉండరు. ఈ సమయంలో ఇక్కడికి వచ్చి ఏంరాస్తోంది చెప్పా ఈ అమ్మాయి?.... బహుశా.... ప్రేమలేమో.

నవ్వుకుంది రాణి.

సరిగ్గా ఆ సమయంలో ‘ఐస్క్రీమ్’ ‘ఐస్క్రీమ్’ అంటూ కేక వినిపించింది రాణికి. చూస్తే, పదేళ్ళ కుర్రాడు - కొంచెం దూరంలో అరుస్తూ, చలాకీగా అటూ ఇటూ తిరుగుతూ, ‘ఐస్క్రీమ్’ అమ్ము

తున్నాడు. చూస్తూ ఉండిగానే ఇద్దరు ముగ్గురికి ‘ఐస్క్రీమ్’ అమ్మేశాడు. వాడి చురుకూ తెలివీ చూపేసరికి రాణికి ముచ్చటేసింది. శీతాకాలంలో ఇప్పుడు ‘ఐస్క్రీమ్’ ఏవిటి అని అనిపించినా, ఎండగా ఉండిగా అని మనస్సులో సమర్థించుకొని “ఏయ్ అబ్బాయి! ఇటురా” అని పిలిచింది రాణి.

కేకవిని లేదిలా పరిగెత్తుకొచ్చాడు ఐస్క్రీమ్ కుర్రాడు.

“ఒకటి.... కాదు.... రెండియ్యి” అంటూ బేగ్ లోంచి ధబ్బు తియ్యబోతూ వాడికేసి చూసింది రాణి.

నూనెరాయక, సంస్కారంలేక, మాగిళ్ళుకట్టి చింకిరి బింకిరిగా ఉన్న ఉంగరాల జుట్టూ - చిక్కి నీరసంగా ఉన్న మొహంలో, తెల్లగా మెరుస్తూ కదులుతున్న రెండు నీరసించిన కళ్ళూ, చిరిగిన చొక్కా, అతుకువేసిన నిక్కరూ, చేతికి తగిలించిన ఐస్క్రీమ్ ప్లాస్టూ.

షాక్ తగిలినట్లు రాణి కళ్ళు అమట్టున అగి పోయాయి.

ప్లాస్క్ తగిలించిన ఆ కుర్రాడి చెయ్యి, మోచేతిదాకానే ఉంది. ఆ మొండిచేతికే తగిలించు కున్నాడు ప్లాస్క్.

“తీసుకోండమ్మా ఐస్క్రీములు!” అంటూ ఎడంచేత్తో ఇస్తూ వాడు హెచ్చరించే సరికి, రాణి ఉలిక్కిపడి ఈ లోకంలోకి వచ్చింది. ఐస్క్రీమ్ కుర్రాడి ముఖం నవ్వుతూ కనిపించింది. రాణి కళ్ళు జారిగా వాడికేసి చూశాయి.

“అరే.... పాపం.... నీకా చెయ్యి పుట్టుకతోటే అలా ఉందా? లేక....?”

తన చేతిలో ఐస్క్రీమ్లు అమ్మేకి అందిస్తూ “ఇదాండీ.... ఇది.... ఈ మధ్యనే నండీ” అన్నాడు కుర్రాడు. ఇదో పెద్ద విషయం కాదన్నట్లు తేలిగ్గా నవ్వేస్తూ.

“ఏమైంది.... ఏమైందేవిటి?”

వాడు సమాధానం చెప్పేలోపుగానే దూరంగా ఏదో వేన్ వచ్చి అగింది. అందులోంచి కాన్వేంటు పిల్లలు కాబోలు ఒకేరకం యూనిఫారంతో బిల బిలమంటూ దిగుతున్నారు. అంతమంది పిల్లల్ని చూపేసరికి, తన ఐస్క్రీమ్లన్నీ ఖర్చయి పోతాయనే ఆనందంతో, ఆ కుర్రాడి రెండు కళ్ళూ మెరిశాయి.

“ఇదిగో బాబూ ధబ్బులు తీసుకో” అని రాణి కేకేస్తున్నా. “మళ్ళీ వస్తానుండండి”

అంటూ, మొండి చేతికి ప్లాస్క్ తగిలించుకొని, మెరుపులా అటు పరుగుదీశాడు ఆ కుర్రాడు.

“చేతిలో కరిగి నీరైపోతూన్న ఆ ఐస్క్రీము లేవిటి? కొన్నావా? ఈ కాలంలో ఐస్క్రీము ఎందుకు? అయినా మొక్కజొన్న కండెలు తెస్తున్నానని చెప్పాను కదా?” - సుందరం కంఠం విని ఉలిక్కిపడింది రాణి. దూరంగా కాన్వేంటు పిల్లలకి చకచకా ఐస్క్రీములు అమ్ముతున్న కుర్రాడి నుంచి దృష్టి మరలుస్తూ “పాపం ఎవరో చెయ్యలేని కుర్రాడండీ - పోనీ అని కొన్నా - అని తర్వాత తినొచ్చు. ముందీ ఐస్క్రీము తీసుకోండి” అంది రాణి.

“బాగానే ఉంది. ఇలా జారిపడి ప్రతిదీ కొంటూ పోతూంటే మన పర్పులో ధబ్బులు చాలవు.”

రాణి - సుందరం మాటలో విసుగు చూసి తెల్లబోయింది.

తర్వాత ఇద్దరూ మాట్లాడలేదు.

ఎవరి ఆలోచనల్లో వాళ్ళు ఉండిపోయారు.

రాణి ఐస్క్రీమ్ కుర్రాడి కేసి చూస్తూంది.

సుందరం అయితే, ఐస్క్రీమ్ చప్పరిస్తూ, కొలను అవతలి గట్టున కూర్చుని ప్రేమలేఖ రాసుకుంటూన్న అమ్మాయి నుంచి దృష్టి మరల్చుకోలేకపోతున్నాడు.

ప్లాస్క్ లో ఐస్క్రీములన్నీ అయిపోయినట్లున్నాయి. పట్టలేని ఆనందంతో, యువరాజులాగా దర్జాగా తీవిగా అడుగులేసుకుంటూ నెమ్మదిగా వస్తున్నాడు ఐస్క్రీమ్ కుర్రాడు. వాడి ముఖం నిండా చిరునవ్వులు! కళ్ళల్లో ఏదో మహత్తరమైన విజయం సాధించినట్లు కోటికోటి కాంతులు!

సమీపిస్తూన్న ఆ కుర్రాడిని చూపిస్తూ “అదిగో వాడిని చూశారా?” అంటూ ఇటు తిరిగింది రాణి.

సుందరం తబ్బిబ్బుపడి “అ.... అ.... ఏవిటి?” అన్నాడు. కాని అప్పటికే రాణి కనిపెట్టేసింది.

“ఏవిటి అటు చూస్తున్నారు? ఏం వింత ఉంది చెప్పా అక్కడ? ఓహో!.... ఆ అమ్మాయో!.... హా!.... మొత్తానికి మగబుద్ధి పోనిచ్చుకున్నారు కాదు.... వెళ్ళి పాపం వరికరించి రండి పోనీ” అన్నది కనుబొమలు చిట్టించి కోపంగా చూస్తూ.

“ఏదో అటు చూస్తే ఆ అమ్మాయి కనిపించింది - అంతే కాని.... ఆ అమ్మాయి ఎవరో ఏవిటో మనకెందుకు? మీ ఆరాళ్ళకి ప్రతిదీ అనుమానమే”

అంటూ ఆ గడ్డిలో వెల్లకిలాపడుకొని న్యూస్ పేపరు ముఖానికి అడ్డుపెట్టుకొని, బలవంతంగా అక్కడో రైనూ ఇక్కడో రైనూ చదవసాగాడు సుందరం. అతనికేసి ఒక్కక్షణం తీక్షణంగా చూసి బరువుగా నిట్టూర్చి ఇటు తిరిగింది రాణీ.

ఐన్ క్రిమ్ కుర్రాడు :

ఖాళీప్లాస్క్ కింద పెట్టి జేబులో దబ్బులు ఎడం చేత్తో తీసి, ప్లాస్క్ మూతలో పోసి సావకాశంగా బానింపట్టు వేసుకుని లెక్క పెట్టుకుంటున్నాడు.

రాణీ మొండిగా ఉన్న వాడి కుడిచేతికేసే జాలిగా చూస్తోంది. లెక్క పూర్తిచేసి దబ్బులన్నీ తిరిగి సంతృప్తిగా జేబులో వేసుకుంటూ “అమ్మగారూ! మీ దయవల్ల ఇయ్యాల ఎనిమిది రూపాయల పావలా వచ్చిందండీ” అన్నాడు వాడు.

వాడి ముఖంలో ఎంత వెలుగో :

“ఇంకా రెండు ఐన్ క్రిములకి దబ్బులు నేను ఇవ్వాలిగా?” అంది రాణీ.

“అయి కూడా కలిసిపేనండీ” అన్నాడు కుర్రాడు.

“నీకా కొరవ కూడా ఇచ్చి పది రూపాయలు పూర్తి చేస్తాను కాని, నీకా చెయ్యి అలా ఎందుకు విరిగిందో చెప్పు” అంది రాణీ. పది రూపాయల మాట వినేసరికి వాడి కళ్ళు జిగేల్ మన్నాయి.

“ఎందుకు రాణీ....వాడి చెయ్యి గొడవ-దబ్బు లిచ్చి పంపించెయ్యక?” పేపరు లోంచి ముఖం తియ్యకుండానే విసుగ్గా అన్నాడు సుందరం.

అతని మాటేం వినిపించుకోనట్లు “ఊ.... చెప్పరా?” అంది రాణీ. తను తినబోతున్న మొక్కిజొన్న కండె సగం విరిచి వాడికి పెడుతూ.

వాడు దాన్నో మాటు ఆప్యాయంగా చూసి నిక్కరు జేబులో దాచుకొని “చెప్పడానికేం ఉందండీ? నిరుటిదాకా నా చెయ్యి బాగానే ఉందండీ” అంటూ నెమ్మదిగా మొదలు పెట్టాడు. రాణీతో బాటు సుందరం కూడా న్యూస్ పేపరు అడ్డుగా పెట్టుకుని వాడు చెప్పేది వింటున్నాడు కాని, అతని దృష్టిని ఒక్కొక్క మాటు పేపర్లో విశేషాలూ, ఒక్కొక్క మాటు కొలను అవతల అమ్మాయి—అకర్షిస్తూండడం వల్ల, మధ్య మధ్య మిస్ అవుతున్నాడు.

“నిరుచేడు కాక ఆ నిరుచేడండీ-నన్ను మా అమ్మ ఓ గొప్పొళ్ళింట్లో పనికి పెట్టిందండీ—పనంటే మరేం లేదు. అయ్యగోరూ అమ్మగోరూ ఇద్దరూ కూడా ఎండెక్కకుండా ఎవరి ఆపీసులికి

అళ్ళు ఎల్లిపోతారండీ. ఆరెళ్ళేదాకా అమ్మగారికి సాయం చెయ్యడం, అయ్యగారి జోళ్ళు తుడవడం, పక్కలూ అవీ ఎత్తడంలాంటి పనులన్నీ చెయ్యడం. అరిద్దరూ ఇల్లు తాళం ఏసుకెళ్ళాక, గుమ్మంలో కూసుని ఇల్లు చూడడం—ఉత్తరాలో వై తీసుకుని ఆరోచ్చాక ఇయ్యడం—ఇదండీ పని—మళ్ళీ సాయంత్రం కూడా ఏవో చిన్న చిన్న పనులుండేవండీ — ఇయన్నీ చేసినందుకు రెండు పూటలా అన్నం పెట్టి పది రూపాయలిచ్చే వారండీ. నెలకోమారు వచ్చి ఆ దబ్బు మా అమ్మ పట్టి కట్టేది.”

ఇలా చెబుతూచెబుతూ వాడు మధ్యలో ఆగాడు. పేపరులోంచి ముఖం తియ్యకుండానే “వాడి నింక పంపించెయ్యకూడదూ?” అంటూ విసుక్కున్నాడు సుందరం.

కాని రాణీ “చెప్పరా” అంటూ తినేసిన మొక్కిజొన్న కండెని నీళ్ళలోకి విసిరేసి, సర్దుకుని కూర్చుంది.

“నేను పని బాగానే చేసేవాడినండీ. కాని అమ్మ గారు మాత్రం ‘నువ్వు పనికి దొంగెత్తువేస్తున్నావు. అన్నం దగ్గరున్న చురుకు, పని దగ్గర లేదు’ అంటూ కేకలేసేవారండీ. అయ్యగారు మాత్రం ‘వాడినేం అనకు—మన పిల్లాడి లాంటి వాడు’ అనే వారు. మా అమ్మ వచ్చి నవ్వుడు ‘వీరు సరిగా పని చెయ్యడం లేదు. వచ్చే నెల నుంచి తీసేస్తాను’ అనేవారు అమ్మగారు, పని ఎక్కడ పోతుందో అని మా అమ్మకూడా నన్నే తిట్టేదండీ” ఇలా చెప్తున్నప్పుడు వాడి కంఠం బొంగురుపోయి కళ్ళల్లో నీరు తిరిగింది. వాడిని చూసేసరికి రాణీకి జాలేసింది.

సముదాయిస్తున్న రోరణిలో “అలాగ పాపం” అంది రాణీ. ఆమెకు బాధ అనిపించింది.

ఐన్ క్రిమ్ కుర్రాడు తిరిగి చెప్పడం మొదలెట్టాడు.

“ఇలా కొన్నాళ్ళయి పోయిందండీ. మొదట్లో బాగానే ఉండేవారు. మరి తర్వాత ఏం వచ్చిందో—అయ్యగారూ అమ్మగారూ రోజూ అరుచుకో సాగారు. ఒకళ్ళ నొకళ్ళు కేకలేసుకుని అన్నాలు తినకుండా ఉండిపోయేవారు. నాకలాంటి రోజున భయం వేసేది. ఓ రోజున మద్దేల ఒంటి గంటకి, ఎప్పుడూలేంది. అమ్మగారు ఇంటికి వచ్చారు. ఆరితో ఓ కొత్త అయ్యగారు కూడా వచ్చారు. ఇద్దరూ ఓ గంట నవ్వుకుంటూ కబుర్లు చెప్పు

కుంటూ కూచుని బీతాగి వెళ్ళిపోయారు. ఆ తర్వాత రోజూ అలా అమ్మగారూ ఆ కొత్త అయ్యగారూ మద్దేలపేల కలిసి వచ్చి ఓ గంట కబుర్లు చెప్పుకొనే వారు. ఇవి తెమ్మనీ అవి తెమ్మనీ బజారుకి పంపించేవారు నన్ను....”

ఇలా ఆ కుర్రాడు చెప్పుకుపోతుంటే సుందరం పేపరు వెనక నుంచి వాడిని చూశాడు. చూసి చట్టన పేపరు మళ్ళీ అడ్డం పెట్టుకుని వాడు చెప్పేదంతా జాగ్రత్తగా వినసాగాడు. వాడు చెబుతూన్నది వింటూంటే సుందరం మనస్సులో ఇదీ అని చెప్పలేని కంగారూ, ఇబ్బందీ కలుగజొచ్చాయి. ‘ఏవిటి వీడి సొద వీడూను—రాణీ మాత్రం? మరిలేకపోతే సరి? వాడి కడెందుకు తనకి?...’ అనుకుని “వాడిని పంపించెయ్య....ఊ....లే....పోదాం” అని రాణీని హెచ్చరిద్దాం అని ఒకటి రెండు సార్లు కూడా అనుకుని తర్వాత ఏం ఆలోచించుకున్నాడో ఏమో ఏం అనకుండా ఊరుకున్నాడు. మండపం మీద పురీ-మేకా ఇంకా అడుతూనే ఉన్నాడు వాళ్ళెవరో. వాళ్ళ సోమరితనానికి చిహ్నంగా వాళ్ళ నైకిళ్ళు రెండూ మరింత తుప్పు పట్టినట్లు కనిపించాయి రాణీకి. ప్రేమలేఖ రాస్తూన్న అమ్మాయికేసి సుందరం చూస్తున్నాడేమో అనే అనుమానం మధ్యలో వచ్చి, ఇటు తిరిగి చూసింది రాణీ. లేదని నమ్మకం కుదిరాక సంతృప్తితో కుర్రాడి కేసి తిరిగి “ఊ....చెప్పరా....” అన్నది.

“రోజూ ఇలా జరుగుతోందండీ. ఓ రోజున మా అయ్యగారు నన్ను రహస్యంగా పిలిచి, అమ్మగారితో కలిసి మద్దేల మనింటికి ఎవరైనా వస్తున్నారని అని అడిగారండీ. కొత్త అయ్యగారెవరో వస్తున్నారని చెప్పానండీ; అంతే-మర్నాడు మా అయ్యగారు అవీసుకి వెళ్ళినట్టే వెళ్ళి మళ్ళీ తిరిగి వెంటనే వచ్చేసి గువచువగా ఇంట్లో ఓ మూలగదిలో కెళ్ళి పడుకున్నారు. అమ్మగారేమో మామూలుగా మద్దేల కొత్తయ్యగారితో కలిసివచ్చి నవ్వుకుంటూ కబుర్లు చెప్పుకుంటూ నన్ను బజారుకి ఎల్లమని దబ్బులిచ్చి పంపారండీ. నేను తిరిగి వచ్చేసరికి కొత్తయ్యగారు గబగబా గేటుదాటి వెళ్ళిపోతున్నారు. మా అయ్యగారేమో కోపంతో మండిపోతూ వరండాలో నుంచోపెట్టి అమ్మగారినేమో పెడేల్ పెడేల్మని దవళ్ళు వాచిపోయేలా చెంప దెబ్బలు కొట్టేస్తున్నారండీ! నేను భయపడిపోయి కట్టెలా గేటుకి కరుచుకు పోయి ఉండిపోయానండీ....అయ్యగారు ‘పో.... నీకూ నాకూ సంబంధం లేదు’ అంటూ అమ్మగారిని

ఇలా బయటికి తోసి అలా గడియేసి లోపలికి
బోయారండి. అప్పుడు....అలా అరు ఎలుతుండ
గానేనండీ...." అంటూ ఆ ఐన్‌క్రిమ్ కుర్రాడు
బావురుమని ఏడ్చేశాడు.

రాణీ కళవళపడింది.

న్యూస్‌పేపరు వెనక మొహం చాచేసిన
సుందరం కూడా తొట్రుపడ్డాడు.

వాడినెలా సముదాయించాలో తెలియక
“ఊరుకో ఏడవకు” అంది రాణీ బాధగా.
తన కంఠం తనకే వింతగా వినిపించింది. వాడి
బాధ చూస్తే తనకెందుకు బాధ? తన గొంతు
నొప్పిపెట్టి తనకి కళ్ళనీళ్ళు వస్తున్నాయెందుకు?
“ఊరుకోరా....ఊరుకో” అంది రాణీ, తన
కన్నీళ్ళు వాడికి కనిపించకుండా ముఖం పక్కకి
తిప్పుకుంటూ.

ఐన్‌క్రిమ్ కుర్రాడు చొక్కాతో కళ్ళు తుడుచు
కుని మళ్ళీ ప్రారంభించాడు. “నేనల్లా గేటుకి
కరుచుకునే ఉడిపోయానండి. అమాంతం అమ్మ
గారు రివ్యూమంటూ నా మీదకి వచ్చిపడి, దబీదబీ
మని నా వీపు విరిగిపోయేలా కొట్టేయసాగారు.
'కొట్టకండి అమ్మగారూ' అని నేనేడుస్తున్నా
వినలేదు. తలుపేసుకుని లోపలికి వెళ్ళబోతూన్న
అయ్యగారు దబీలుమని తలుపు తీసుకుని ఇవతలకి
వచ్చారు. కాని ఇంతలో 'నిన్ను కొట్టాలా
చీరెయ్యాలా? అయ్యగారు ఇంట్లో ఉన్నారని
నాకు చెప్పావుకావేం? వెధవా...నిన్నూ....
నిన్నూ' అంటూ నా కుడి చెయ్యి దొరక పుచ్చు
కుని, పేణం పోయేలా తిప్పేశారండి అమ్మా....
పేణం పోలేదు - కాని చేతి నరాలు పెళపెళా
ఇరిగిపోయాయి. నా చెయ్యి ఇరిగిపోయింది.
అమ్మగారు నా చెయ్యి విరిచేశారు...." అంటూ
వాడు మళ్ళీ బావురుమన్నాడు.

ఈ మాట రాణీతోపాటు సుందరం కళ్ళు
కూడా చెమర్చాయి.

“తర్వాత నాకేమయిందో తెలియదు. కట్టు
కట్టి ఉన్న మొండి చెయ్యి చూసేసరికి, నా చెయ్యి
మోచెయ్యి దాకా తీసేశారని అమ్మ చెప్పేసరికి.
గుండెల్లోంచి ఏడుపూ పెద్ద బెంగా వచ్చేసి
ఆ రోజల్లా ఏడ్చేశాను. అయ్యగారు ఆసుపత్రి
కర్చు పెట్టుకుని వంధ రూపాయలు ఇచ్చారని
ఆ తర్వాత అమ్మ ఈ ఐన్‌క్రిమ్ ప్లేస్‌కొనిచ్చి
నా మొండి చేతికి తగిలిస్తూ చెప్పింది....అప్పటి
నుంచీ ఇలా ఐన్‌క్రిములు అమ్ముకుంటూ....”

బ్రంకా.. ఏదేనా.. మాట్లాడుకుందామంటే
బ్రంటి పని ఎప్పుడూ.. ఉండేదేకదా....
బ్రక్కడే హాయిగా ఉంది.. ..

వాడి కథ వినేసరికి రాణీ కడుపులో ఎవరో
చెయ్యి పెట్టి కలిచివేసినట్లయింది. పైటలో కళ్ళు
వాత్తుకొని వేసిటీ బేగ్‌లోంచి రెండు రూపాయలు
తియ్యబోయి, అయిదు రూపాయల నోటు తీసి
వాడి చేతిలోపెట్టి, అప్రయత్నంగా వాడి తలను
ఆప్యాయంగా నిమిరింది.

అంత గొప్పింటి మనిషి అమ్మలా తనని నిమిరే
సరికి, ఆ కుర్రాడి ఒళ్ళంతా ఒక్కసారి పులకించి
పోయి ఆనందం పట్టలేక “అమ్మగారూ...”
అన్నాడు.

“ఏవిరా ఏవీటీ?” అంది రాణీ బాధతో
కూడిన చిరునవ్వుతో.

“నన్ను మీతో తీసికెళ్తారా? నాకు చదువుకో
వాలని ఉంది. అదిగో ఆ కారులో వచ్చిన
అబ్బాయిల్లాగ నేను కూడా చదువుకుంటానండీ....
చదివిస్తారా?....చెయ్యి లేకపోయినా ఎదం చేత్తో
రాస్తానండీ...ఏం? అమ్మగారూ?... నన్ను
తీసుకెళ్తారా మీతో?” అన్నాడు వాడు పట్టలేని
ఆనందోత్సాహంతో.

“పోనీ అలాగే....తీసుకెళ్తామాండీ?” అంటూ
నవ్వుతూ రాణీ సుందరం కేసి చూసింది.

సుందరం విసుగ్గా పేపరు నేలకేసి కొట్టివేస్తూ
“మతిలేకపోతే సరి!” అన్నాడు.

అంతే....! ఐన్‌క్రిమ్ కుర్రాడు ఒక్కక్షణం
విస్తుబోయి సుందరం కేసి ప్రాణం లేని కట్టెలా
చూసి, వెంటనే భయంతో ఒక్క పిచ్చి అరుపు
అరిచి, ప్లాస్క్ తీసుకుని, పెద్దపులిని చూసినట్లు
అదే పారిపోవడం పారిపోయాడు.

దాదాపు మతిపోయి, రాణీ ఇటు సుందరాన్నీ
అటు ఐన్‌క్రిమ్ కుర్రాణ్ణి మార్చి మార్చి చూస్తూ
నిలబడి పోయింది.

“ఊ....ఇంత నడు....వినడం అయిందా....?
వాడినింకా ఇంటికి తీసుకొచ్చి చదువు చెప్పిద్దాం
అనుకున్నావు....చూశావా ఎల్లా పారిపోయాడో?
ఇల్లా, ఇంటి జీవితం నచ్చుతుందా?....బ్రతుకులు!
పబ్లిక్‌గార్డెన్ బ్రతుకులా అని....” అన్నాడు
సుందరం.

“ఎవరివి?” అని ప్రశ్నించింది రాణీ.

సుందరం త్రుళ్ళిపడ్డాడు!

యనమల ఎస్.సి.సి. క్యాంపు

త్రైమిళనాడులోని తిరుచిరాపల్లిలో భారత్ హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ ఆవరణలో మే 5 నుంచి 16 దాకా ఒక ఎన్. సి. సి. క్యాంపు జరిగింది. భారత దేశం నలుమూలల నుంచి వచ్చిన 320 మంది ఎన్. సి. సి. కేడెట్లు ఈ క్యాంపులో పాల్గొన్నారు. వారందరూ అమ్మాయిలే కావడం విశేషం!

దేశం మొత్తం మీద ఏటేటా ఇటువంటి క్యాంపులు సాగుతూనే ఉంటాయి. ఈ క్యాంపులలో వివిధ రాష్ట్రాలకు చెందిన కేడెట్లు పాల్గొంటూ ఉంటారు. ఈ క్యాంపులలో పాల్గొనేవారికి దేశ రక్షణకు పనికివచ్చే సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో బాటు నమైక్యకాబావాన్ని, సాంఘిక దృక్పథాన్ని అలవరచుకోవడానికి తగిన అవకాశాలు లభిస్తాయి.

'చేసిక్ లీడర్ షిప్ కోర్స్ క్యాంప్స్' అన్న పేరిట ప్రసిద్ధికెక్కిన ఈ క్యాంపులలో పాల్గొనడానికి ఎన్. సి. సి. కేడెట్లు ఎంతో ఉత్సాహం చూపుతూ ఉంటారు.

తిరుచిలో జరిగిన క్యాంపుకు దేశం మొత్తంమీద ఉన్న 16 ఎన్. సి. సి. ధైర్యరేట్లు నుంచి కేడెట్లు వచ్చారు. ఆ క్యాంపుకు వచ్చిన కేడెట్లు కొందరితో 'వనిత' గోష్ఠి జరిపి, క్యాంపు అనుభవాల గురించి ముచ్చటించింది.

ఈ "వన్నెందు రోజుల బాటు సాగిన ఈ క్యాంపులో కుపాకీ కాలపడం, సిగ్గులింగ్, ఆత్మరక్షణ వంటి అంశాలతో బాటు ప్రథమ చికిత్స, శిశు సంరక్షణ వంటి అంశాలలో కూడా మాకు శిక్షణ ఇచ్చారు. ఈ శిక్షణలతో బాటు

ప్రతిరోజూ విడిగా శరీరవ్యాయామం చేయించేవారు. ఆయా రాష్ట్రాలనుంచి వచ్చిన వారిని ప్రత్యేకంగా ఉండనివ్వక, వివిధ రాష్ట్రాల వారినీ కలిపి ఉంచారు. ఇలా చెయ్యడం వల్ల మాకు తక్కిన రాష్ట్రాలవారితో మంచి పరిచయం ఏర్పడింది. ఆయా రాష్ట్రాలవారు తమ ప్రాంతాలలో ప్రత్యేకంగా వందే పంటలు వండి తక్కిన కేడెట్లకు వడ్డించి-అభిప్రాయాలతో బాటు ఆహారాన్ని కూడా పంచు కున్నాము. ఆ అనుభవం మరిచిపోలేనిది! అలాగే మాకు విహార యాత్రలు కూడా చేసే అవకాశం లభించింది!" అన్నది ఆ క్యాంపులో పాల్గొన్న మహారాష్ట్ర యువతి అబీదా చక్రివాలా.

"ఈ క్యాంపును పుదుక్కోటకు చెందిన రాజీ రమాదేవి ప్రారంభించారు. ఆమె కుమార్తె అయిన జానకి ఆయుధ ప్రదర్శన ఒకటి చేశారు. ఆమె అందులో జాతీయ స్థాయిలో జూనియర్ చాంపియన్ షిప్ గెలుచుకున్నవారు. ఆ ప్రదర్శన ఎంతో బావుంది. క్యాంపులో శిక్షణ ఇచ్చిన వివిధ అంశాల లోనూ పోటీలు జరిగాయి. బాస్కెట్ బాల్ ఆటల పోటీలో వంజాబ్ జట్టు గెలిచింది. సిగ్గుల్స్ లోనూ ఆ జట్టే గెలిచింది. కుపాకీ కాలే పోటీలో వంజాబ్ కు చెందిన రవీంద్రకార్ ప్రథమ స్థానం సంపాదించింది," అన్నది ఉత్తరప్రదేశ్ కేడెట్ అంజలా గౌతమ్-క్యాంపు గురించి మాట్లాడుతూ.

"ప్రతిరోజూ శిక్షణ ముగిశాక విశేష కార్యక్రమాలు జరిగేవి. ఒకరోజు 'భారత దేశపు వధువులు' అని మేముక ప్రదర్శన జరిపాము.

ఆ ప్రదర్శనలో వివిధ రాష్ట్రాల వస్త్ర దారణ ఎలా ఉంటుందో తెలుసుకునే అవకాశం లభించింది" అన్నది అస్సామ్ కు చెందిన బీనా గోస్వామి.

జమ్మూ కాశ్మీర్ రాష్ట్రంనుంచి వచ్చిన సరితాగుప్త "చేస్తున్న పని ఎటువంటిదయినా ఆ పని చెయ్యడానికి సిగ్గుపడవలసిన అవసరం లేదని ఈ క్యాంపు మాకు తెలియజేసింది. 'దిగ్విజీ ఆఫ్ లేడెస్' అంటే ఏమిటో మాకు అనుభవపూర్వకంగా ఈ క్యాంపులో తెలిసింది. ప్రతి చిన్న పనికి ఇతరుల మీద ఆధారపడక ఎవరి పనిపాటలు వారు చేసుకోవడం వల్ల ఎంతో లాభం ఉందని గ్రహించడానికి కూడా ఈ క్యాంపు దోహదం చేసింది!" అన్నది.

"ఈ క్యాంపులో ఎనమందుగురు అధికారిణులు, ఎదుగురు సార్జంట్ మేజర్ ఇన్ స్పెక్టర్లు, సైనికదళం నుంచి వచ్చి అధికారులు మాకు ఎన్నెన్నో విషయాలు బోధించారు. కుటుంబ నియంత్రణ గురించి కూడా ప్రత్యేకంగా బోధించారు. ఈ బోధనలు-జాతీయ పురోభివృద్ధికి మా చేతవైనంత సేవ చెయ్యడానికి ఆస్కారం కలిగించగలదని మా నమ్మకం" అన్నది ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి ఈ క్యాంపులో పాల్గొనడానికి వచ్చిన అనిల.

"ఎన్. సి. సి. లో ఉత్సాహం చూపి అన్ని తరగతులకూ హాజరయ్యేవారు. నాయకత్వం వహించడానికి అవసరమైన అర్హతలు కలవారు, ఎన్. సి. సి. కార్యకలాపాలలో ఏరంగంలోనైనా ప్రతిభ చూపిన వారు-ఈ క్యాంపులలో పాల్గొనడానికి అర్హత సంపాదించారు. అలా దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల నుంచి కేడెట్లను ఎన్నుకుని వారికి క్యాంపుల ద్వారా శిక్షణ ఇచ్చి వారిలో నమైక్యకాబావం, సాంఘిక దృక్పథం, బాధ్యతాయుత ప్రవర్తన కలిగేలా కృషిచేస్తున్నాము" అన్నారు ఈ క్యాంపులో ప్రముఖ పాత్ర వహించిన సెకండ్ రెజిమెంట్ కుమారి విక్రమ్ జీత్ కార్.

జమ్మూ ధైర్యరేట్ కు చెందిన ఆమె-తిరుచి క్యాంపుగురించి ప్రస్తావిస్తూ "తిరుచి భారత్ హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ వారు ఈ క్యాంపుకు ఎంతో సాయం చేశారు. ఈ క్యాంపు ముగిసిన తర్వాత వివిధ రాష్ట్రాలకు చెందిన కేడెట్లు తమ కొత్త స్నేహితు రాళ్లను విడిచి వెళ్ళడానికి విచారిస్తూ ఏడవసాగారు. అది అందరినీ కదిలించిన దృశ్యం!" అన్నారు.

కళాక్షేత్ర

నూరై సంవత్సరాల క్రితం ఒక రోజు. మద్రాసు నగరంలో ప్రకాశంకా ఉన్న వాతావరణంలో ఒక మర్రి చెట్టు కింద ఒక వనిత-చేత ఉన్న చిన్న కర్రతో తాళం వేస్తూ ఒక చిన్న అమ్మాయికి నాట్యం నేర్పుతూ ఉంది. తాను చేస్తున్న కృషి ఆ మర్రిచెట్టులా పెంపొంది వ్యాపించగలదని ఆనాడు ఆ వనిత అనుకోలేదు. అలా ఒక్కగానొక్క అమ్మాయికి నాట్యం నేర్పడంతో ప్రారంభమైన ఆ కృషి ఒక పెద్ద సాంస్కృతిక సంస్థనే రూపొందించిందంటే ఆశ్చర్యం కలగవచ్చు. ఆ వనిత శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి; ఆ సంస్థ 'కళాక్షేత్ర.'

రుక్మిణీదేవికి చిన్నతనం నుంచీ లలిత కళలంటే సంతోషం. రెండున్నర సంవత్సరాల పాపాయిగా ఉన్నప్పుడే ఆమె కర్ణాటక సంగీతం పట్ల ఎంతో ఆసక్తి కనబరిచారు. ఆ ఆసక్తి కొద్దీ ఆమె సంగీత విద్వాంసురాలు కావాలనుకున్నారు. అలాగే ఆమె చిత్రకళలో కూడా ఎంతో ఆసక్తి ప్రదర్శించారు. ఆమె చిత్రకారిణిగానో, సంగీత విద్వాంసురాలుగానో కాక నాట్య కళాకారిణిగా పేరు తెచ్చుకోవడం ఎలా జరిగింది? ఈ ప్రశ్న వేసినప్పుడు--"నేను అనుకున్నదల్లా చేశాను" అంటారు రుక్మిణీదేవి. అలా అనుకున్నదాన్ని సాధించడం కోసం ఆమె శ్రమపడడానికి వెనకాడలేదు. ఆ శ్రమ-కేవలం నాట్య కళకే పరిమితం కాలేదు. ఇవాళ 'కళాక్షేత్ర'లో సాగుతున్న వివిధ కార్యకలాపాల గురించి తెలిసినప్పుడు ఈ విషయం స్పష్టం కాగలదు.

1904 ఏప్రిల్ 29 నాడు తమిళనాడులోని మదురలో జన్మించిన రుక్మిణీదేవి జీవితం ఎన్నెన్నో మలుపులు తిరిగింది; ఎందరెందరో గొప్పవారి ప్రభావానికి, సాన్నిహిత్యానికి గురి అయింది. రుక్మిణీదేవి తండ్రి విప్లవాత్మకమైన భావాలు కలవారు. ఆయన ఆ రోజుల్లో తక్కిన కులాల వారితో కలిసి వంశభేదాలను చేసి మూఢ విశ్వాసాలమీద దాడిచేశారు. దివ్యజ్ఞాన సమాజంతో ఆయనకుగల సన్నిహిత సంబంధంవల్ల రుక్మిణీకి డా॥ అసి బిసెంట్, డా॥ అరుందేల్ వంటి వారి పరిచయం లభించింది. డా॥ అరుందేల్ను వివాహమాడి అప్పట్లో 'విప్లవ వనిత'గా చరిత్ర సృష్టించారు.

డా॥ అమె : ఆ తర్వాత ఆమె ఆయనతో కలిసి విదేశాలలో పర్యటించి భారతీయ సంస్కృతి గురించి ఉపన్యాసాలు ఇచ్చారు.

అలా 1928 లో అమెరికాలో పర్యటిస్తున్నప్పుడు ఆమె ప్రసిద్ధ రష్యా 'బాలే' నాట్యగ్రామి అయిన అన్నా పావ్లోవా నాట్య ప్రదర్శనను చూశారు. దాంతో ఆమెకు నాట్యం నేర్చుకోవాలన్న ఆసక్తి ఏర్పడింది. ఆ ఆసక్తికొద్దీ ఆమె పావ్లోవా బృందంలోని క్లియో నార్థి దగ్గర 'బాలే' నేర్చుకున్నారు.

రుక్మిణీదేవి జీవితాన్ని మార్చిన సంఘటన 1932లో జరిగింది. అప్పుట్లో ఆమె ఒక భరత నాట్య ప్రదర్శన చూశారు. ఆ ప్రదర్శన ఆమె మీద ఎంతో ప్రభావం చూపింది. అప్పటికి భరత నాట్యం షీడడలో ఉంది. ఆ రోజుల్లో దేవదాసీల వంటి ఏ కొందరు స్త్రీలే తప్ప తక్కిన స్త్రీలు భరత నాట్యం నేర్చుకోవడమో, చూడడమో తప్ప అనుకోనేవారు. అటువంటి పరిస్థితులలో రుక్మిణీదేవి భరతనాట్యం నేర్చుకోవాలనుకున్నారు. ఆమె అన్నీకీ వయసు ప్రతిబంధకం కాలేదు. అయితే ఆసక్తి ఉన్నా ఆమెకు భరత నాట్యం నేర్పడానికి తగిన గురువులు దొరకలేదు. అలా ఎదిమిది నెలలు గురువు కోసం అన్వేషించాల్సి వచ్చింది.

భరతనాట్య కోవిదుడుగా ప్రసిద్ధి గడించిన మీనాక్షిసుందరంపిళ్ళై వద్ద ఆమె భరత నాట్యం నేర్చుకోవాలనుకున్నారు. అయితే మున్నె ఏళ్ళు నిండిన రుక్మిణీదేవికి భరతనాట్యం నేర్పడం ఆయనకు అంత సబబుగా కనిపించలేదు. రకరకాల సాకులు చెప్పి ఆమెను విరక్తాహ పరచారు.

దారిని ఆయన ప్రయత్నించినా రుక్మిణీదేవి వట్టుదల వదలలేదు. ఆయన పెట్టిన కఠిన పరీక్షలలో నెగ్గి ఆమె సంప్రదాయ విధంగా భరత నాట్యం నేర్చుకొన్నారు. ఆమె భరత నాట్యం జీర్ణంగా నేర్చుకున్న తర్వాత రహస్యంగా ఒక వందమంది ముందు నాట్యప్రదర్శన జరిపారు. అలా భరతనాట్య పునర్వికాసానికి దోహదం చేస్తూ రుక్మిణీదేవి కృషి ప్రారంభమైంది.

"నా కృషి విజయవంతం కావడానికి మా అమ్మగారు, డా॥ అరుందేల్ గారు ఎంతో ప్రోత్సాహం ఇచ్చారు. 1938లో నేను ప్రారంభించిన ఇంటర్ నేషనల్ అకాడెమీ ఆఫ్ ఆర్ట్స్ అరుందేల్ గారి సలహాలతో చక్కగా ముందంజ వేసింది. ఒక్క నాట్యమే కాకుండా సంగీతం, చిత్రలేఖనం వంటి తక్కిన లలిత కళలు కూడా నేర్పడం ప్రారంభమయింది. భారతీయ సంస్కృతికి సంప్రదాయాలకూ అనుగుణమైన విద్యార్థరస కూడా ప్రారంభించాము. అలా ఇంటర్ నేషనల్ అకాడెమీ ఆఫ్ ఆర్ట్స్ 'కళాక్షేత్ర'గా రూపొందింది" అంటారు రుక్మిణీదేవి.

శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి 'కళాక్షేత్ర'ను ప్రత్యేక విధానాల ద్వారా అంతర్జాతీయ స్థాయిలో విశిష్టమైన సాంస్కృతిక సంస్థగా తీర్చిదిద్దారు; భరతనాట్యం నేర్పుకోవడం గౌరవప్రదమైనదేనని నిరూపించారు. భరత నాట్యాన్ని ప్రాతిపదికగా తీసుకుని ఎన్నో నృత్య నాటకాలు రూపొందించారు.

'కళాక్షేత్ర'లో భాగమైన లలితకళల కళా గాలిలో నాట్యంతోబాటు గాత్ర సంగీతం, వాద్య సంగీతం, చిత్రలేఖనం నేర్పుతున్నారు. ఇక్కడ భారతీయులతోబాటు విదేశీయులు కూడా వచ్చి ఈ కళలు అభ్యసిస్తున్నారు. ఐదేళ్ళబాటు శాస్త్రీయంగా ఈ కళలు నేర్చుకుని ఉత్తీర్ణులైన వారికి డిప్లొమాలు లభిస్తాయి. ఇక్కడ కళాభ్యాసం చేసిన వారిలో చాలామంది ఎందరో విద్యార్థిని విద్యార్థులకు కళాబోధన చేస్తున్నారు; ఎందరో మంచి కళాకారులుగా కీర్తిప్రతిష్ఠలు సంపాదించారు.

వర్తచిత్రాలు: సత్యకుమార్

జరుగుతున్నందుకు కారణమైన 'శక్తి' శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి. ఆమె కృషి కళాక్షేత్రకే పరిమితం కాలేదనడానికి కళాహారం తివరంవల్ల కలిగే లాభాలను ఉద్బోధిస్తూ ఆమె ఇంటర్నేషనల్ వెజిటేరియన్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షాన చేస్తున్న కృషి: జంతువుల పట్ల ప్రేమ చూపాలనే ద్యేయంతో జంతు సంక్షేమ సంస్థ అధ్యక్షురాలుగా సాగిస్తున్న కార్యకలాపాలు గుర్తులు.

ఏది ఎలా ఉన్నా రుక్మిణీదేవి అనగానే 'కళాక్షేత్ర' గుర్తుకు వస్తుంది. 'కళాక్షేత్ర' గురించి అనుకోగానే భరత నాట్యంలోనూ, కథకళిలోనూ కళాక్షేత్ర సాధించిన ఘనత గుర్తుకు వస్తుంది. దాంతోబాటు 'కళాక్షేత్ర'లో సాగుతున్న అద్వితీయమైన సేవ గుర్తుకు వస్తుంది.

కళాక్షేత్ర కృషి ఇంతటితో ఆగిపోలేదు. ఇక్కడి బినెంట్ తియ్యోసావికల్ హైస్కూలులో భావి భారత పౌరులైన బాల బాలికలకు తగిన విద్య నేర్పే కృషి జరుగుతున్నది. కళాక్షేత్ర సహకారంతో బినెంట్ వెంటనరీ బ్రస్టు ఈ బిడిని నడుపుతున్నది; అలాగే ఈ బ్రస్టు నిర్వహిస్తున్న అరుండేర్ ట్రైనింగ్ వెంటర్లో-ఉపాధ్యాయులు కాదయ్యేవారికి వనితలకు చక్కని శిక్షణ లభిస్తుంది. ఇక్కడి బినెంట్ అరుండేర్ హయ్యర్ సెకండరీ స్కూలులోనూ బాల బాలికలకు ఉన్నత స్థాయిలో విద్యా బోధన జరుగుతున్నది.

కళాక్షేత్ర సహకారంతో పని చేస్తున్న మరొక సంస్థ-యు.వి. స్వామినాథ ఆయ్యర్ గ్రంథాలయం. ఈ గ్రంథాలయంలో 'మ హా మ హో పా ధ్యాయ' బిరుదు పొందిన ప్రసిద్ధ తమిళ విద్వాంసులు డా॥ స్వామినాథ ఆయ్యర్ నేకరించిన అపూర్వమైన తమిళ లాఙ్ఘన గ్రంథాలు, లిఖిత ప్రతులూ ఉన్నాయి. ఇక్కడ తమిళ సాహిత్య పరిశోధన సాగుతున్నది. ఈ గ్రంథాలయం చెదిరిపోకుండా భాషాసేవ చేసిన ఘనత కూడా శ్రీమతి రుక్మిణీదేవికి దక్కడం ఒక విశేషం:

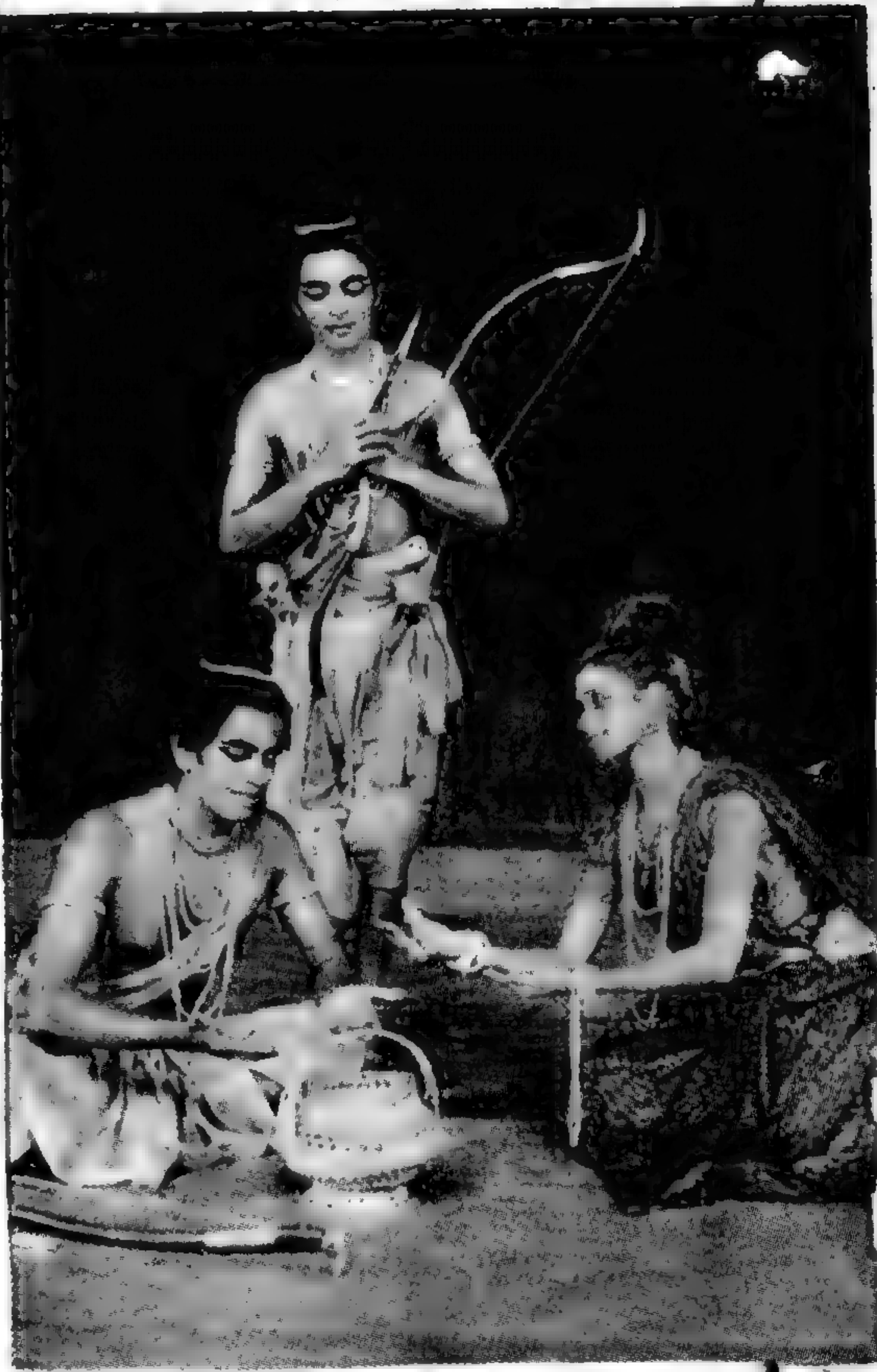
ప్రాచీనమైన భారత నాట్యకళను పునరుద్ధరించడం, ప్రాచీన గ్రంథాలను భద్రపరచడంతోనే శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి కృషి ఆగిపోలేదు. ప్రాచీన పద్ధతులలో సాగే 'చేనేత పరిశ్రమ' యాంత్రిక

నాగరికత దాటికి ఆగలేక నశిస్తూ ఉండడం ఆమెకు ఎంతో బాధ కలిగించింది. ఆయితే ఆమె అలా బాధపడుతూ కూచోలేదు. కళాక్షేత్రలో ఒక చేనేత కేంద్రాన్ని నెలకొల్పారు; షీణ దళలో ఉన్న చేనేత పరిశ్రమకు మళ్ళీ ఊపిరి పోకారు. సంప్రదాయ విద్వత్తమైన రోరణులలో అందమైన చేనేత వస్త్రాలు రూపొందించే కళాకారులను ప్రోత్సహించారు. అసక్తిగలవారి అభిరుచులకు తగ్గట్టు ఇక్కడ అటువంటి చేనేత వస్త్రాలు రూపొందించే వీలు కల్పించారు.

'కళాక్షేత్ర' కేవలం ప్రాచీన కళా రూపాల పునరుద్ధరణతోనే తృప్తి పడ లేదు. ఆధునిక పద్ధతులలో పనిచేసే ముద్రణాలయంకూడా ఇక్కడ ఉంది. చాయాగ్రాహకులు తీసే వర్ణ చిత్రాలను అందంగా ముద్రించడానికి వీలు కలిగించే 'కలర్ రేట్స్' కళాక్షేత్రలో ఉన్నాయి. ఇవికాక 'గ్రాఫిక్ ఆర్ట్స్ సర్వీస్ వెంటర్,' 'ఇండస్ట్రియల్ పోటోగ్రాఫిక్ సర్వీస్' వంటి ఆధునిక వ్యవస్థలు కూడా ఇక్కడ ఉన్నాయి.

'కళాక్షేత్ర ప్రచురణ సంస్థ' కూడా ఒకటి ఉంది. ఈ ప్రచురణ సంస్థ చక్కని సాహిత్యాన్ని ప్రచురిస్తున్నది.

'కళాక్షేత్ర'లో ఇంత వైవిధ్యంగల కృషి

శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి ఇవాళ రెవైరెండేళ్ళ 'యువతి'; ఆమె చురుకుగా, ఉత్సాహంగా చేస్తున్న కృషి 'కళాక్షేత్ర'నూ, అలా భారతీయ సంస్కృతిని ఘనతనూ మరింత ముందుకు నడపగలదు:

కొందరున్నారు చూడూ : ఊరికే అలా గంటల తరబడి కబుర్లు చెబుతూనే వుంటారు. పనీ పాటా పట్టించుకోరు, వో మూల పిల్లలు పెద్ద ఎత్తున రాగాలు తీస్తున్నా సరే లక్ష్యపెట్టరు. పిల్లల్ని సముదాయించి, బాతాఖానీ కొట్టవచ్చుగదా - అని ఏమాత్రం తోచదు ఆ ఇల్లాలికి! మరి రాగాలు తారస్థాయిని అందుకున్నాయనుకోండి - పిల్లల వీపుల మీద నాలుగు బావి, పొమ్మని తోపేస్తుంది. అప్పటికే కబుర్లు మానుకుందా - మానదు.

మన పెద్దవాళ్ళన్నారూ - కూచుని కబుర్లు చెప్పాలంటే అడదే చెప్పాలి అని. ఆ మాట నిజమేనర్రా - మరి మనం ఒప్పుకోవాలి. మగళ్ళలో కూడా వుంటే వుండొచ్చు ననుకోండి - కాని ఆ విషయంలో మనదే అగ్రస్థానం. మా చిన్నతనంలో మా నాయనమ్మ అనేది - "అలా కూచుని పోచికబుర్లు ఎందుకర్రా చెప్పుకుంటారు? ఏం లాభం? కాని రావాలా? ఏగాని రావాలా" అని. అంటే మాట్లాడుతూ కూచునేకంటే, ఏ పనో, పాటో చేసుకుంటే దాని వల్ల ఏ మాత్రమైనా రాబడి వుంటుందిగదా అని. 'రాబడి' అంటే ఆ వస్తువును మనం అమ్ముకో నక్కర్లేదు. అది ఇంట్లో తయారుచేసుకుంటే, బయట కొనాల్సిన అవసరం తప్పుతుంది - ఆ విధంగా కొంత ఆదా చేసుకోవచ్చుగదా. మరి ఈ రోజుల్లో ఇలాంటివి చాలా అవసరం! కాని, ఈ 'కబుర్లు' వచ్చి, ఇలాటివాటిని చెడగొట్టేస్తున్నాయి. మా నాయనమ్మ చెప్పినట్టు - కంఠశోష తప్ప ఎవరికి లాభం?

ఇంకో గమ్మత్తుండ్రోయ్ - మనలో చాలా మందికి మరో అలవాటుంది. ఏమిటంటే - ఎదటి వాళ్ళు మాట్లాడుతుంటే, వినకుండా మనం ఒకటి చెబుతూ వుంటాం. "మొన్న రాత్రి అవతల వీరిలోని కాంతమ్మగారి కొడుకును పాము కరిచిందిట" అని ఒక వరలక్ష్మిగారు వార్త తెచ్చిందనుకోండి. "అలాగా! పాము కరిస్తే బతకడం కష్టమేనూ. నా చిన్నతనంలో మా రైతు పాము కరిచే చచ్చిపోయాడు" అంటుంది ఇవతలి విశాలాక్షి. "పామును చంపేశారట - బతికి వుంటేనే గాని మంత్రం పారదుట" అంటుంది వరలక్ష్మి. "అప్పుడూ పాము పారిపోయింది. అయినా మంత్రం పారలేదు."

కొమ్మగారి పేజీ

"పాపం కాంతమ్మగారు ఒకటే ఏడుపు"

"రైతు కొడుకు మంత్రగాడికోసం పరు గెత్తాడు. ఏదీ - రాత వుండొద్దూ... భూమ్మీద వాడికి నూకలు కరువైపోయాయి"

"అసుపత్రికి తీసుకెళ్ళారుట అబ్బాయిని. వాళ్ళు ఇంజీషన్లు ఇచ్చారుట"

"ఇంజీషన్లేమీ లాభంలేదునుమండీ. మా మేన మామ సుబ్బారాయుడికి చలిజ్వరం వస్తే ఇంజీషన్లే ఇచ్చారు. ఏమీ పనిచెయ్యలేదు. తాతానగరంలోనే పోయాడు"

"అయినా పాము కాటుకే ఇంజీషనుకీ సంబంధం ఏమిటి? - మంత్రమే వెయ్యాలి"

"పాపం, సుబ్బారాయుడు మామ కుటుంబం అంతా చెల్లాచెదరయిపోయారు"

అలా సాగిపోతూనే వుంటుంది - ఆ సంభాషణ. ఏమిటి లాభం? ఎందుకు మాట్లాడుకుంటున్నట్టు చెప్పండి?... అంటే, ఒకరి మాట ఒకరు వినిపించుకోడం లేదన్నమాట - వాళ్ళకి తెలిసిన విషయాల్ని వాళ్ళకి వాళ్ళే చెప్పుకుంటున్నారన్న

మాట. ఇలా మాట్లాడుకునేవాళ్ళని చాలామందిని చూస్తూనే వుంటాం. అలా వాళ్ళు మాట్లాడుకుంటున్నప్పుడు - "పాపం, వాళ్ళకి అర్థంకాదా" అనిపిస్తుంది. ఇలాంటివాళ్ళ సంగతి అయిందా - మరికొందరుంటారు. వాళ్ళకి ఎంతసేపూ చాడీల కబుర్లే ఇష్టం. 'మీ అత్తగారు ఇలా అన్నారు' అని కోడలుతోనూ; 'కోడలు ఇలా అంద'ని అత్తతోనూ చెబుతూ వుంటారు. అక్కడి కబుర్లు ఇక్కడ; ఇక్కడి మాటలు అక్కడ. దీనివల్ల వీళ్ళకి వాళ్ళకి మనస్పర్థలు! ఇదా సంస్కారం చెప్పండి. సంసారాలు గుట్టుగా సాగాలి. పక్కింటి వాళ్ళతో మనకి అవసరం వుంటుంది - కాదనడానికి లేదు. అవసరం వున్నప్పుడు ఓమాట వెళ్ళడం; పని చూసుకోవడం; రావడం. అంతేగాని, అదే పనిగా అక్కడే కాలక్షేపం చేస్తూవుంటే - ఇలాంటి కబుర్లే వస్తాయి. మన మాట తీరు, మన మంచి తనమే అవతలివాళ్ళని అకర్షిస్తాయి. 'నోరు మంచిదయితే వూరు మంచిదవుతుంది' అన్నారు. 'నోరు' కు అంతటి ప్రాముఖ్యత వుంది. మరి, అలాంటి 'నోరు' ను అదుపు ఆజ్ఞల్లో పెట్టుకోక పోతే ఎలాగర్రా!

మీరను తేరిపార జూచాడు రామదాసు-అంతకు ముందు క్షణాలలోని ఆనందమంతా హరించుకు పోగా, నీళ్ళుగరిపోతూ, వంట చేస్తూన్న పార్వతి హఠాత్తుగా తలెత్తి చూచింది, సవ్వడి నిని.

ఎటైదుట మాటామంతి లేక శిలాప్రతిమలా నిలబడిన మీరను చూచి, స్తంభభూతురాలైంది కొంతసేపు. తన కనులను తానే నమ్మలేనట్లుగా మరలా మరలా చికిరించి చూచింది ఆమె.

మీరకు కొద్దిగా వెనుక రామదాసు : ఆ ముఖంలో గూడుకట్టుకొన్న విషాదం.

కొన్నిక్షణాలు కాలా, చెయ్యి ఆడనట్లే ఆయిపోయింది పార్వతికి అయోమయస్థితిలో.

“నరహరి.....ఏదీ మీరా ?” అడగలేక అడగలేక అడిగింది.

మీర తల వారిపోయింది.

“ఒక్కతెవ్వా ఎలా వచ్చావమ్మా ? ఆరోగ్యం బాగున్నట్లులేదే నిన్ను చూస్తూంటే ?” ఏమి వినవలసివుందోననే భయంతో అగిఅగి బెదురుతూ ఒక్కోప్రశ్నే వేస్తోంది పార్వతి.

ఇప్పుడూ సమాధానం లేదు మీర నుండి.

ఆమె మౌనంగా తనంతతానే ఒక వీట వాల్చుకు కూర్చున్నది.

“ముందు కొంచెం త్రాగటానికేమైనా యివ్వు పార్వతీ. ప్రయాణంలో అలసిపోయింది, కన్పించటంలేదూ ?” లేని దైర్యం తెచ్చుకుంటూ అనేసి, వెళ్ళి తన శిష్యులందరినీ పంపించేసి వచ్చాడు రామదాసు.

పార్వతికి మతిపోయినట్లే ఆయ్యింది.

పాలగ్లాసు అందించుతూ పరీక్షగా చూచింది మీరను.

ఎవ్వరి దెసా చూడకుండా, దూరంగా చెట్టు చేమలపై దృష్టి నిగిడ్చిన మీర యాంత్రికంగా అందుకున్నది గ్లాసు.

పార్వతి కనులు భయంతో రెపరెపలాడాయి. గుండె దడదడలాడింది.

ముఖంలో ఏ భావమూ, భాద లేక చైతన్య రహితంగా శిలలా కూర్చున్న మీరను చూచిన కొలదీ, ఆనాడు ప్రప్రథమంగా ఆశ్రమంలో అడుగిడి భయం భయంగా చూస్తూ, పరధ్యానంగా నిలబడిన చిన్న నాటి మీర గుర్తుకు రాసాగింది పార్వతీ రామదాసు లిద్దరికీ కూడా.

46 47 48 49

నరహరి ప్రవర్తన మీరకు ఎంతో కష్టం కలిగించింది. ఆమె అతణ్ణి ఎదిరి వెళ్ళిపోవాలని నిశ్చయించుకుంది. నరహరి వ్యయంగా తావే కాదులో వెళ్ళి ఆమెను దిగివదిలి రావడానికి పూనుకున్నాడు. అతను మీరను రామదాసు ఆశ్రమం బయట వదిలి వెళ్ళిపోయాడు. మీర అలా అకస్మాత్తుగా రావడం రామదాసు దంపతులకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

మీర సర్వం కోల్పోయి తిరిగి వచ్చినట్లుగా ఆమె ముఖకవళిలే చెప్తున్నాయి.

ఉన్నట్లుండి మీర హఠాత్తుగా నోరు విప్పింది.

“మరలా మరలా....మీ మెడకు గుదిబంతగా వచ్చానమ్మా!” అన్నది నేలచూపులు చూస్తూ.

కుప్పకూలినట్లుగా ప్రక్క అరుగు మీద కూలబడ్డాడు రామదాసు వింటూనే.

ప్రజ్వలి

ఆరెకప్పుడి (కాడూరి) కౌసల్యదేవి

పార్వతి గాభరాను అణచుకుంటూ, లేని దైర్యాన్ని వటించుతూ, రాని చిరునవ్వును ప్రదర్శించింది: “భార్య భర్తలు... ఏదో కీచులాడుకున్నారు కాబోలు. అంతేగా? దానికే యింత యిదా? పద. ముందు స్నానం చెయ్యి.”

“అ. అంతే. అంతే. పదమ్మా. స్నానం చెయ్యి. తర్వాత మాట్లాడుకుందాం” భార్య దైర్యం చూచిన రామదాసుకు పోయిన ప్రాణం తిరిగి చేరుకున్నట్లయింది.

భారంగా స్నానం గది వైపు వరుస్తూన్న మీరను చూస్తూ ఇద్దరూ ముఖాలు చూచుకున్నారు దిగులుగా.

వేటకాడు గూడును పడద్రోస్తూంటే పెద్ద పిచ్చుకలు దూరంగా వుండి విస్పృహయంగా చూస్తూ, తమ పనికూసరికై రోదీస్తున్నట్లున్నాయి ఆ రెండు ముసలి ఆకారాలు.

50

‘లేదు నరహరి. నీవు చేస్తూన్న ఈ పని సమంజసమైనది కాదు. గుమ్మం వరకూ వచ్చి దిగకుండా ఆ వృద్ధుని, నీ గురువును ఇంత అవమానించుతావా? ఇలా మందగించినదేమి నీ బుద్ధి?’

నరహరి అంతరాత్మ మందలించింది.

అతని చేతులు కారును నడవలేమని తిరస్కరిస్తున్నాయి.

‘వారంకా కలసి చేసిన ఈ మోసం మాత్రం ఆమోదకరమా?’ నరహరి ఆత్మ ఎదురు సవాలు అడి.

‘మీరను నేను వెళ్ళమనలేదే? తనంత కానే నన్ను వదలి వచ్చింది. ఇది సరియైన పనా?’ మరో ప్రశ్న వేసింది ఆత్మ.

‘ఆమె యెడల నీ ప్రవర్తన అమానుషంగా లేదా?’ అంతరాత్మ ప్రశ్నించింది.

‘అడుగుడుగునా అబద్ధాలు పలికే అధముల పక్షం వాదించుతున్నావా?’ గర్జించింది నరహరి ఆత్మ.

వికటహాసం చేసింది అంతరాత్మ. ‘ఎందుకు నిన్ను నీవే వంచించుకుంటావ్? నాకు మీర ప్రధానం కానీ ఆమె స్థితిగతులవసరం లేదన్న ఆ నాటి నీ సంస్కార భావాలేమయ్యాయి? ప్రతి వారూ అదర్శాలు వర్ణించే వారే. యదార్థాన్ని ఎదుర్కొని నిలచిన నాడు కదా అసలు రూపం బయట పడేది?’

అతడి మ స్తిష్కం వేడెక్కిపోయింది ఆలోచించలేక.

అతడి కారు ఇంజను కూడా బాగా వేడి బిపోయి నడవనని మొరాయించింది. అతడికి తన చేతులలో బలం కూడా సన్నగిరినట్లనిపించింది.

కారును ఒక చెట్టు వీడన అవి బానెట్ ఎత్తి పెట్టాడు.

కానీ తన మెదడును మనసునూ చల్లబరచ

గం దివ్యోషధం ఏది :

నిస్సృహతో ఒక చెట్టు నీడ కాలబద్ధాడు ప్రక్కనే ప్రవహించుతూన్న కాలువను చూస్తూ.

ఆ నాడు నవవధూవరులై మీరా, తానూ ఈ దారిన పయనించుతూ ఇక్కడే గడిపారు కొంతసేపు

కానీ : నాడు—ఇరువురి దారులూ, జీవితాలూ వేరైన దుర్దినం.

‘ఇక ఎలా జీవించేది? స్వస్థలానికి రిరిగి పోయి అందరికీ ముఖమెలా చూపేది? ఎవ్వరూ లేని ఏకాంత ప్రదేశానికి పారిపోతే?

‘ఎంత పని చేశావ్ మీరా? మలయ మార్గంలా, నా జీవితంలో ప్రవేశించి, ఈ నాడు బడబానలానివైనావా? మల్లెమాల వలె మనసును అలరించిన నీవే ఈ నాడు హాలాహల పానం చేయించుకున్నావా? ప్రణయ మందాకినిలో ఓలలాడించిన నీవే ప్రళయ వీభత్సాన్ని కూడా రుచి చూపనున్నావా?’

51

“ఎంత పని చేసింది కల్పకం?”

మీర నుండి మెల్లమెల్లగా జరిగిన ఉదంత మంతా వినిన రామదాసు అలా అనకుండా వుండ లేక పోయాడు.

“బ్రతికినన్నాళ్ళూ కుటుంబపు పరువంతా మంట గలిసినది కాక, చస్తూ చస్తూ పిల్ల కాపురానికే నీళ్ళు వదిలించిందా?” పార్వతి వాపోయింది.

“అమ్మా!” వేటగాని బాణం గ్రుచ్చుకున్నట్లే విలవిలలాడింది మీర: “మా అమ్మను ఏమీ అన వద్దు, ఆమె ఒక దురదృష్టవంతురాలు!” దుఃఖం పెల్లుబికింది.

పార్వతి రామదాసులు విస్మయంగా ముఖ ముఖాలు చూచుకున్నారు.

“చనిపోయిన వారిని అనకూడదు కానీ.... మరి ఆమె చేసిన ఈ నిర్వాకం ఏమిటి?” పార్వతి తనను తాను సమర్థించుకున్నది.

“మీకు తెలియదమ్మా, అమ్మ దేవత. కల్పవ మెరుగని అమాయకురాలు.”

“ఏమిటి?”

“ఔను, నది వయసు దాటిన నాన్నగారు ఆమెను మూడవ వివాహం చేసుకుని హింసించి హింసించి ఆ స్థితికి తెచ్చారు.”

“ఔను,” రామదాసు జ్ఞాపకం చేసుకుంటు న్నట్లుగా అన్నాడు: “ప్రథమ కళత్రం చని పోయింది. రెండవ భార్యకు పుత్ర సంతానం లేదు....మూడవ ఆమె కల్పకం.”

ఆశ్చర్యంగా వింటూన్న పార్వతి అందు కున్నది: “అ.. అలాటి పెళ్ళిళ్ళు ఎందరికీ జర గడం లేదూ? అంతమాత్రాన కన్నబిడ్డను కూడా వదలి లేచి పోతారా?”

“అవన్నీ నాకు తెలియవు వివరాలు” రామ దాసు అన్నాడు. “కానీ చరిత్ర మాత్రం మంచిగా లేదు.”

“మీకూ — ఎవరికీ కూడా తెలియని దీనగాథ అమ్మది. నేను తెలియజేస్తాను లోకానికి ఈ యథార్థాన్ని” స్థిర సంకల్పంతో పలికింది మీర.

“ఏమిటో నాకు చాలా కంగారుగా వున్నది!” దిగులుగా కళ్ళు ఒత్తుకుంటూ అన్నది పార్వతి.

‘దిగులులేనిది ఎవరికి?’ అన్నట్లున్నాయి రామ దాసు చూపులు. “నేను వెళ్ళి ఒకసారి నర హరితో మాట్లాడుతాను. ఏమంటావ్?” భార్యను సలహా అడిగినట్లు అడిగాడు.

“ఎందుకూ? గుమ్మంలోనికి వచ్చి ముఖం చూపించనివాడు. ఇంటికి వెళ్తే అదరిస్తాడా?”

“అతడికి నాపై గౌరవం...”

“గౌరవం — వుండేది. ఇప్పుడు లేదు!” అన్నది మీర: “మీరు ఎవ్వరినీ ఎందుకూ ప్రాదేయపడడం నా కిష్టం లేదు.”

“మరెలాగమ్మా? అలాగే ఆట పోటలు వస్తుంటాయి. తెలివిగా నెగ్గుకురావాలి ఓర్పుతో.”

“బాబయ్యగారూ: ఒక్కమాట చెప్పండి. నేను మరలా — పూర్వం లాగా ఇక్కడ వుంటే మీకు బరువనిపించదుగా?”

“ఎంత మాటన్నావ్ మీరా ఈ నాటికి?” బాపురుమని ఏడ్చాడు రామదాసు: “నువ్వు నాకు బరువా తల్లీ? ఇక్కడి నుండి నువ్వు వెళ్ళిన నాటి నుండి ప్రాణాలన్నీ నీతోనే వున్నాయి; కేవలం కట్టెలమే ఇక్కడ మిగిలింది.”

“బాబయ్యగారూ. అయితే నన్ను క్కడే వుండనీయండి. మనసు లేని ఆ తావున బ్రతక లేను...మీరు నన్ను పెంచారు. బాధ్యతలు నిర్వర్తిం చారు. కన్నవారు కూడా చూపనంత కనికరం చూపి నన్ను కడుపులో దాచుకున్నారు!” ఇంత

వరకూ ఆమె ప్రదర్శించిన నిగ్రహమంతా బూటకమని తెలిసిపోతున్నది. పోటీలు పడ్డట్లుగా వస్తూన్న ఆ కన్నీటి దారలను చూస్తే. “నా గురించి మీరు అభిమానాన్ని కూడా చంపు కోవడం నేను భరించలేను బాబయ్యగారూ. మీరెవ్వరినీ ‘దేహి’ అనవద్దు!” అన్నది ఆమె.

52

ఒకనాడు — అక్కడ ఆశ్రయం పొందటానికి వచ్చిన సంఘటన పడే పడే మనసున మెదల సాగింది మీరకు.

ఆనాడు కన్నవారిచే తృణీకరింపబడింది.

ఈనాడు కట్టుకున్నవాడిచే నిరాకరింపబడినది!

అంతరాలు వేరైనా మానసిక వేదన ఒకటే.

జీవన భాగస్వామ్యంలోని మమతా మధురి మలూ, సాహచర్యపు విలువలూ — సమక్షంలో కంటే పరోక్షంలోనే విపులంగా అర్థమవు తాయేమో?

“అయన ఏం చేస్తుంటారు ఈ వేళలో?”

ఈ యోచనతో నిదురకు దూరమై లేచి కూర్చుంటుంది.

“భోజనం ఏక్కడ చేస్తున్నారో ఎలా వున్నారో?”

అంతే. మరి ఆహారం నోటికి రుచించదు. అర్థాంతరంగా పళ్ళెంలో చెయ్యి కడుక్కుని లేచి పోతున్న ఆమెను వారించుతూ, “అయ్యో అదేం తిండి మీరా? వట్టి మనిషివి కూడా కాదు” అని లబలబలాడే పార్వతి ఘోష చెవిటి ముందు శంఖ నాదమే అవుతుంది.

‘అదే యింట్లోవున్నారా? లేక.....?’

ఆ వెన్నంటి ఎన్నో జ్ఞాపకాలు.

నరహరి ఎంత ఆలస్యంగా యింటికి చేరుకున్నా కొంతసేపు యిద్దరూ ఆరుబయట కూర్చునేవారు.

అర్ధరాత్రి ఒంటరిగా ఆ వెన్నెలలో కూర్చుని ఆలోచిస్తున్న మీరను, వెదుక్కుంటూ వచ్చిన పార్వతి కనుల నీరు నింపుకొని మెల్లగా లేవదీసి లోనికి తీసుకు వెళ్ళింది.

“బంధాలు తెంపుకొంటే తెగేవికాదు తల్లీ. బాబయ్యగారిని వెళ్ళనీయి, ఎన్నాళ్ళలా లోలోపలే క్రుశ్చిపోతావ్?” అన్నది అనునయంగా, పక్కపై పడుకోబెడుతూ.

మీరనుండి మౌనమే సమాచారమైంది.

ఒకటూ, రెండా? ఎన్ని జ్ఞాపకాలు? ఎన్నెన్ని సంఘటనల లంకెలు?

అందమైన సాయంత్రాలు, సుందరశమమైన వసంతోదయాలు, వెన్నెల కురిసే రాత్రులూ- సహచరుల చలపులను తేక మానుతాయా?

సాయం సమయం.

మొక్కల సంరక్షణలో లీనమై ఉన్నాడు రామదాసు, ఆయన వద్దని వారించుతున్నా మీర ఏదో ఓ పనిచేస్తూ తిరుగుతున్నాడని అక్కడే.

గులాబి అంటుకు కుదురు చేస్తూన్న ఆమె వేలిలో కసుక్కున దిగింది ఒక ముల్లు.

నాప్పితో వేలును పట్టుకు కూర్చున్న ఆ మనసులో హఠాత్తుగా మల్లీ, మాలీ మెదిలారు.

అక్కడ.....ఒక నాడు ఇలాగే పూల మొక్కలకు ఏదో పని చేస్తూంటే చేతికి ముల్లు గుచ్చుకున్నది.

“అయ్యో, నేనుండగా మీకెందుకమ్మా ఈ శ్రమ?” అంటూ మల్లీ నానా హంగామా చేసింది.

భవనోపరిభాగాన్నుండి అంతా చూస్తున్న నరహరి పరిహాసం చేశాడు. “ఓ శకుంతలా దేవీ! రెండు లేడి పిల్లలను కూడా కొనివ్వనా? ఎప్పుడూ తోటలోనే విహారం!”

ఆ సరస సల్లాపాలూ సహజీవనమూ ఆనాటివిగానే మిగిలిపోతాయా?

రామదాసు తన పనిని ఆపి మీరను తేరిపార జూచాడు.

స్తబ్ధగావున్న ఆ వైఖరికి కలవరపడుతూ, ఆమె దృష్టి నిగిడించిన తావు వైపు చూచాడు.

బలమైన వేప మ్రాను చుట్టూ మెరికలతో పెనవేసుకొని, ఆ చెట్టు శాఖోపశాఖలపై కూడా అల్లిబిల్లిగా అల్లుకొని విరగబూచిన మాలతీ లతను ఆపుడే కొత్తగా చూస్తూన్నట్లు చూస్తూన్నది మీర.

ఆ మనసున రగులుతున్న భావాలనూ, భాధనూ అర్థంచేసుకొన గలిగిన రామదాసు విల విల లాచాడు.

“మీరా!” మెల్లగా ఆమెచెంతకు నడచి తలపై చేయి వుంచుతూ అన్నాడు: “ఏమిటి ఆలోచిస్తూంటావ్, అలా ఒంటరిగా కూర్చుని?”

“ఏమీలేదు బాబయ్యగారూ!”

గాన్ స్టవ్ ఉపయోగిస్తున్న వారికి...

* గాన్ సిలెండర్ను ఎప్పుడూ నిలబెట్టి ఉంచాలి. దాన్ని వంచడమో, అడ్డంగా దొర్లించి ఉంచడమో చెయ్యగూడదు. అలా చేస్తే అది పేలే ప్రమాదం వుంది.

* గాన్ సిలిండర్లు మారుస్తున్నప్పుడు ఆ ప్రాంతాలలో దీపాలు వెలిగించడం, అగరు వత్తులు కాల్చడం వంటివి చెయ్యకుండా ఉంటే మంచిది.

* గాన్ స్టవ్ వండుతున్న వారు బైలాన్ చీరలు కట్టుకుని స్టవ్ దగ్గరికి రావడం అంత మంచిది కాదు.

“ఏదో వుండక పోతుందా? అదేమిదో నాకు చెప్పరానిదామ్మా?”

“బాబయ్యగారూ! కర్మ సిద్ధాంతం నిజమే నంటారా?”

ఈ ప్రశ్న తనలో రేపిన కలవరపాటు ప్రదర్శితం కాకుండా అదిమి పెడుతూ, చిరు నవ్వుతో అన్నాడు: “శాస్త్రాలు నిజమేనని చెబుతున్నాయి తల్లీ!”

“ఓహో! తమ తమ కర్మానుగుణ్యంగా జీవులు జన్మనేత్రదమనేది నిజమే అయితే నేనూ మా అమ్మా పూర్వజన్మలో మహా పాపిష్టి వారమైయుండాలి. అంతేగా?”

“మీరా!” వినలేనట్లుగా రెండు చెవులూ మూసుకున్నాడు రామదాసు.

పేలవంగా నవ్వింది మీర: “ఇంతటి సద్వర్తనులైన మీరు క్రిందటి జన్మలో పాపాలు చేశారంటే నేను నమ్మలేను. మీవంటి వారికి సంతానాన్నియక బాదించే భగవంతుని ఏమనాలి?”

రామదాసు ముఖంలో బారా వీచికలు కన్ను ట్టాయి. “నువ్వు? నిన్నిచ్చాడు కదా నాకు దైవం! నువ్వు నా బిడ్డవు కాదని ఎప్పుడూ అనుకోలేదు మీరా!” ఆయన కంఠం గద్గదికమైనది.

“ఔను.” మీర విరక్తిగా అన్నది: “నన్నిచ్చాడు దైవం మీకు. నిర్మలమైన మీ జీవితాలలో దిగులూ, దుఃఖమూ నా రూపాన

ప్రవేశించాయి.”

“మీరా!”

“నా గురించి మీరు కూడా లోకులచేత పడరాని మాటలను పడవలసి వచ్చింది. ఇవన్నీ కర్మానుసారమే జరుగుతున్నవైతే, మన బాధలకు కారణమైన వాళ్ళు మరు జన్మలో మానవ జన్మలనైతే అధికారమే వుండదు కదూ?”

“మీరా—” ఉచ్చరించలేనట్లుగా అంటూ రామదాసు అక్కడే కూర్చున్నాడు సీరసంగా.

“వేదాంత విచారణకు యోగ్యమైన వయసు రా లేదమ్మా నీకింకా. కొంచెం శాంతంగా ఆలోచించు. నన్నొకసారి నరహరి దగ్గరకు వెళ్లి రానీ!”

“చెప్పాను కదా బాబయ్యగారూ, నేను మీకు బరువుగా తోస్తే తప్పకుండా వెళ్ళండి.”

“అదుగో, ఆ మాటతోనే నా కాళ్ళు కట్టి పడవేస్తున్నావ్! ఈ హఠం మానవా?”

అంతవరకు తలవంచి మాట్లాడుతున్న మీర తలెత్తి నిశితంగా చూచింది రామదాసును.

“కష్టంలో కనీసపు సానుభూతి, చెప్పే మాట వినే ఓర్పు కూడా లేని దాంపత్యం ఎందుకు బాబయ్యగారూ?”

“కొన్ని కొన్ని సమయాలు అటువంటివి.”

“కావచ్చు. కానీ నన్నూ నా పుట్టుకనూ హేయంగా చూచే తావునూ, వ్యక్తులనూ నేను సహించలేనని మీకూ తెల్పు.”

“కానీ నా అపరాధం కూడా వున్నది కదా మరి? నరహరిని క్షమాపణ కోరుతాను.”

చివుక్కుమన్న హృదయంతో తలెత్తింది మీర. “అదే నాకు సమ్మతం కాదు బాబయ్య గారూ! నన్నింకా ఋణగ్రస్థురాలిని చేయకండి. అయినా, ఆ చిన్న విషయాన్ని ఎత్తి చూపించి నిలదీసి అడగగల యోగ్యత వారికి వున్నదా? ఘోరమైన తమ కుటుంబ విషయాలన్నింటినీ దాచిపెట్టి నన్ను వివాహం చేసుకున్నారనే ఆరోపణ మనం మాత్రం చేయలేమా?”

పార్వతి కూడా వచ్చి ఆస్నీ వింటూనే వున్నది.

రామదాసు వైపు నిస్పృహయంగా చూస్తూ నిట్టూర్చిందామె.

నీరసంగా అన్నాడు రామదాసు: “తర్కంలో సత్యమున్నా నిజంగా సాధించలేం తల్లీ. పురుషుని కోపతాపాలను భరించాలి భార్య!”

“భరించకపోతే జరిగే ప్రళయమేమిటో చూడాలనుకుంటున్నది ఈ మీర. నన్ను క్షమించండి బాబయ్యగారూ!” అన్నది మీర.

53

“చిరంజీవి నరహరికి.

అశీర్వాచనములు. చిరంజీవిని మీరకు నెలలు నిండుతూన్నవి. ఎప్పుడూ దిగులుగా కూర్చుని వుండే ఆ అమాయకురాలిని చూస్తే నా కడుపు తరుక్కుపోతూన్నది నరహరి! ఇంత కాలం తర్వాత కూడా నీ మనసు మారలేదా? జరిగిన దానిలో నా తప్పేమైనా వుంటే నన్ను మనస్ఫూర్తిగా క్షమించు. మీర నిరపరాధి. మీ యిరువురి దాంపత్యం తిరిగి చక్కబడవలెనని కోరుతూ, నీ రాకకై వేయి కనులతో ఎదురు చూచే—

రామదాసు.”

ఉత్తరం వుండ చుట్టి విసిరి పారేశాడు నరహరి. ఏచ్చి కోపంతో. ‘తప్పు వుంటే!’ కనిగా పక్కు నూరాడు.

రాసురాసు అతని మనసు సర్దుకోవడంకంటే, ఇంకా వికలమవ్వడమే జరుగుతున్నది.

అందరూ తననే హేళనగా చూస్తున్నట్లూ, వికటంగా నవ్వుతున్నట్లూ అనిపించి కుంచించుకు

పోతాడు. తప్పని సరిగా వ్యవహారాలు చూచుకోవడమే కానీ అందరితో మాటలు తగ్గించేశాడు.

“ఒక్కడవూ ఈ యింట్లో ఎందుకు బాబూ! వచ్చేవేయి. జరిగిన దొక పీడకల!” అంటూ తల్లి తండ్రులు వగలు ఒలికించారు చాలసార్లు వచ్చి.

నరహరి మాట్లాడలేదు.

‘ఎవ్వరి ముఖాలూ కనిపించని ఏకాంత ప్రదేశానికి పారిపోదునా?’ ‘ఈ చిత్రాలూ, రచనా వ్యాసంగాలూ కట్టిపెట్టి సన్యసింపి పోదునా?’ అని అనుకున్నాడు ఎన్నోసార్లు.

కానీ ఒకసారి ఈ కళారంగంలో పేరు పొందిన వారిని అభిమానులు తేలికగా వదలుతారా?

“ఏమీ క్రొత్తకథ వ్రాయడం లేదా? తరువాతి చిత్రం సంగతేమిటి?” అని అతని చిత్రాలలో పనిచేసిన వారంతా కలసినప్పుడల్లా అడుగు తున్నారు.

“ఆలోచిస్తున్నాను!” ముక్తసరిగా జవాబిస్తున్నాడు.

సంజీవరావు ముఖం చూడటానికే అసహ్య పడుతున్నట్లుగా అతడిని తప్పించుకు తిరిగినా, అతడే పనిగట్టుకు వచ్చి మాట్లాడుతున్నాడు ఆడపాదదపా.

“నమస్కారమండీ! తర్వాతి చిత్రం గురించి ఏమీ ఆలోచించుతున్నట్లు లేదే?” సంజీవరావు వచ్చి కూర్చున్న తీరూ, అడిగిన ధోరణి కూడా నిర్లక్ష్యంగానే కన్నట్టాయి నరహరికి.

అతడి వెంట భాస్కర్ కూడా వున్నాడు.

నరహరి హృదయం భగ్గుమన్నది భాస్కర్ నూ. వెగటు కలిగించే అతడి వేష భాషలనూ చూచి.

“నేను ఆలోచించినపుడు కబురంపుతాను లెండి” అన్నాడు ముక్తసరిగా, సంజీవరావు వైపు చూడకుండానే.

సంజీవరావు చాలా బింకంగా అన్నాడు:

“ప్రస్తుతం నాకు చేతిలో నాలుగు చిత్రాల పని వున్నది. మరొకరు అడుగుతున్నారు. అయితే, మీరు తర్వాతి చిత్రం యిప్పట్లో ప్రారంభించే ఉద్దేశం లేకపోతే అది ఒప్పుకొంటాను.”

“ఓ. భేషుగ్గా ఒప్పుకోండి” సిగరెట్ వెలిగిస్తూ అన్నాడు నరహరి.

“వారు మా భాస్కర్ కు కూడా అవకాశం యిస్తామంటున్నారు.”

నరహరి మాట్లాడలేదు.

భాస్కర్ సగర్వంగా చూశాడు సిగరెట్ వెలిగిస్తూ.

నరహరి అహం దెబ్బతిన్నా అగ్రహాన్ని వైకి ప్రదర్శించలేదు. “వెళ్ళిరండి మరి!” అన్నాడు సంభాషణకు ముగింపు సూచించుతూ.

భాస్కర్ వచ్చినప్పుడూ నరహరికి నమస్కరించలేదు; నిష్క్రమించేటప్పుడూ ఎటువంటి మర్యాదవచనాలూ పలుకలేదు.

కుపితుడైన నరహరి మనస్సు ఎంతో వేదన పడింది.

మొదట చిత్రాలలో వేషాలు వేసే ఉద్దేశంతో మద్రాసు వచ్చిన సంజీవరావు అనుకున్నట్లుగా అవకాశాలు లభించక, తిండిలేక, కనీసం టీ త్రాగే స్తోమత కూడా లేక అల్లల్లాడు తున్నప్పుడు చేరదీసి ఆదరించినవాడు తాను; అతడికి కాంతారావుకూ భుక్తికి దారి చూపి మనుషులుగా బ్రతకగలిగేట్లు చేసినది తాను. నేడు అతడిలోనే యింత నిర్లక్ష్య వైఖర! ఎవరి దయా భిక్ష కొరకై వచ్చి చేతులు కట్టుకు నిలబడేవాడో వారి ఎడరే నేడింత నీల్గదా ఆ భాస్కర్ కు?

ఇదంతా ఎందువలన?

ఇదంతా ఎవరివలన?

‘అడది—అబల—ఇంట పడుండేది మగవాడి నీడన’ అని తేలిక దృష్టితో అనేస్తారు తెలివి తక్కువ లోకులు. ‘కానీ ఆ ప్రీ బుద్ధి, నడవడీ, మాన మర్యాదలే పురుషుని సుఖ శాంతులకూ, గౌరవ ప్రతిష్ఠలకూ, మనోల్లాసానికి మూల హేతువులని అనుభవజ్ఞులకే కదా తెలిపేది! సగర్వంగా తలెత్తుకు తిరగగల శక్తిని హరించి వేసింది మీర. ఏ!’ అనుకున్నాడు అతను.

54

త్రాసనుతాను మరచిపోవటానికి, పరిశ్రమకి సంబంధించిన వ్యక్తులనుండి పారిపోవడానికి తరచు ఏ సముద్రపు ఒడ్డునో ఒంటరిగా గడపడం ఆలవాటు చేసుకున్నాడు నరహరి. అయినా ఎంతకని పారిపోగలడు?

అది నగరం కానీ అరణ్యం కాదుకదా?

ఒకవంక “పూజారిణి” చిత్రం పూర్తై నెన్నారంగ్ కు నిర్దంగా వున్నది. ఆ సంబంధమైన లాంచనాల కొరకైనా నలుగురి ముఖాలూ చూడక తప్పదుకదా?

‘జీవన్మరణం’ అంటే ఏమిటో అతడికి అనుభవైక వేద్యం కాసాగినది.

‘ఈ జీవితాలూ, తాపత్రయాలూ, రాగానూ రాగాలూ, ఈర్ష్యాద్వేషాలూ — ఏమిటి? ఏమిటి జీవితాల అంతర్యం?’

సాగర మోషను మించి రోదించే హృదయంతో, సముద్రతీరాన కూన్య దృక్కులతో ఒంటరిగా కూర్చున్న నరహరి “హల్లో!” అనే పరిచిత శ్రీస్వరం వింటూనే నిర్విణ్ణుడయ్యాడు. ‘ఎలా ఈ సంకట పరిస్థితి నుండి పారిపోవడం?’

పారిపోగల అవకాశమీయకనే వచ్చి కూర్చున్నది కస్తూరి విలాసంగా నవ్వుతూ.

“ఏమిటి నల్లపూనైపోయావ్?”

“ఇంతకూ నువ్వెప్పుడొచ్చావ్ స్వదేశం?”

“మొన్న—అప్పటినుండి మూడుసార్లు మీ యింటికి వెళ్ళాను. నువ్వు లేవు.”

“ఏదో పనుల తొందర.”

“మీ మినెన్ కూడా లేదు. ఎక్కడికి వెళ్ళింది? నువ్వింత ‘డల్’గా వున్నావేమిటి నరహరి? నిన్నెప్పుడూ ఇలా వుండగా చూడలేదు నేను” అతడినే గ్రుచ్చిగ్రుచ్చి చూస్తూ అడిగింది.

“ఏముందికానీ—నీ విశేషాలు చెప్పుదూ. ఏ ఏ దేశాలు తిరిగావ్?” నవ్వడానికి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేశాడు అతడు.

కస్తూరి అలవోకగా చూచింది నరహరిని. చేతి సంచి ప్రక్కన పడవేసి, కాళ్ళు నారజాపి, చేతులపై వెనక్కు అనుకొని కూర్చున్నది అతడిని కొంటేగా చూస్తూ.

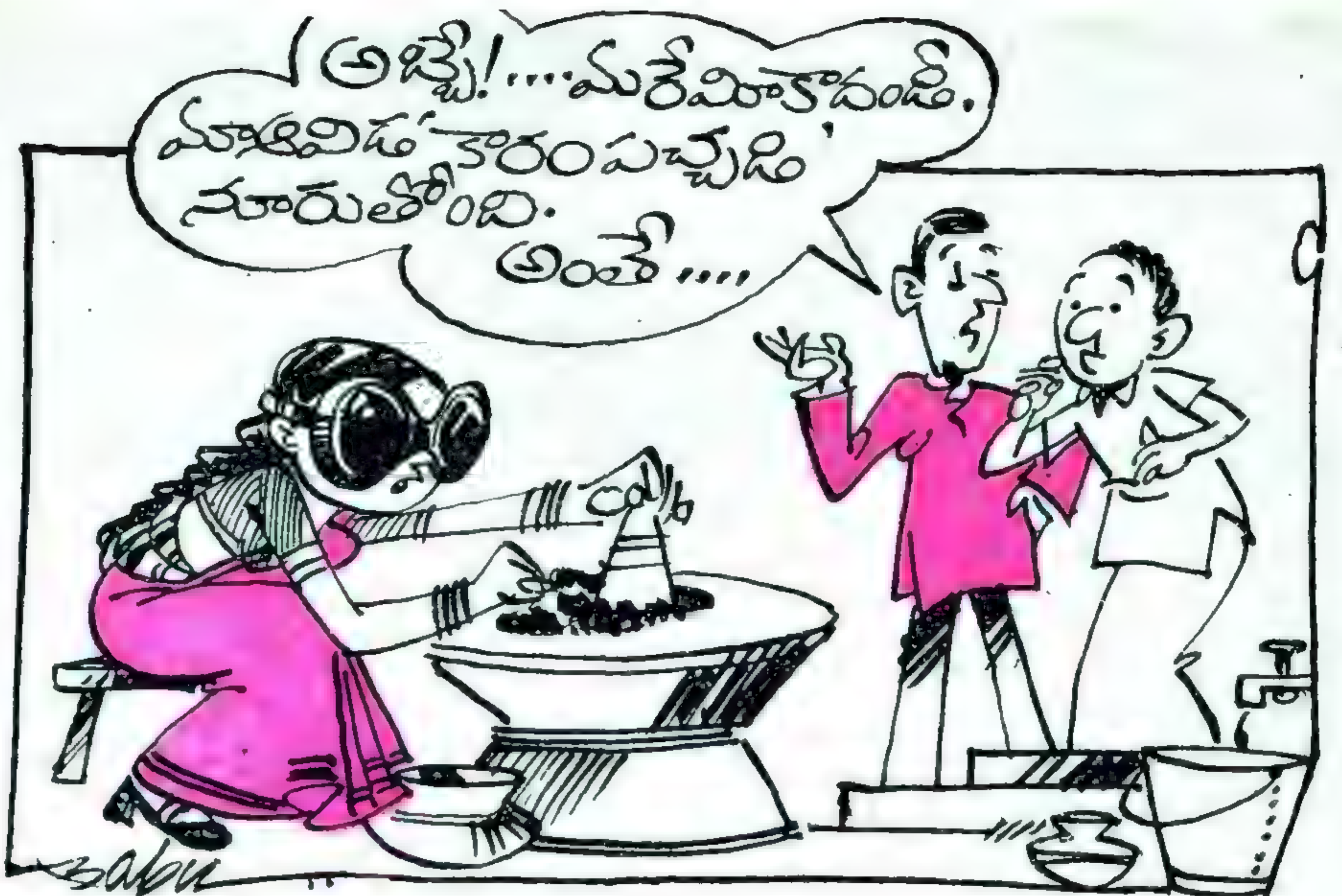
నరహరి దృష్టిని మరొకదెస మళ్ళించాడు.

“ఎవళ్ళనైనా పట్టుకుని, ప్రపంచమంతా చూడగలదాననని నీకు తెలిసినవిషయమేగా! క్రొత్త వైనమేముంటుంది యిక? నీ విశేషాలేమిటో చెప్తూ, చాలా చాలా విన్నాను ఇక్కడ పాదం మోపుతూనే!”

కొరడా దెబ్బతిన్నట్లు చూచాడు నరహరి.

“కస్తూరీ! స్నేహాన్ని హద్దులు దాటనీయ వద్దని వెనకే ఒకసారి హెచ్చరించాను” తీవ్రంగా వున్నది అతని స్వరం.

మనోనిశ్చలత కుంటువడిన అతడు, ఎటువంటి పరిస్థితిని పరిహాసాన్ని అయినా చిరునగవుతో ఎగురగొట్టి పారవేయకల పూర్వపు చతురతనూ మనోదారుధ్యాన్ని కోల్పోయాడు.

అయితే, ఎటువంటి హెచ్చరికకూ, మరెటువంటి నిరసనకూ కూడా లజ్జితురాలు కాక త్రోసుకు తిరగగల మొండి జీవి కస్తూరి.

“ఓ! మంచి సంగతే గుర్తుచేశావ్!” అన్నది, సవిలాసంగా కూర్చున్న తీరును మరింత విలాసంగా మార్చి, సిగరెట్ వెలిగిస్తూ.

“ఈ అలవాట్లు పై దేశాలు వెళ్ళాక అబ్బినాయిలే!” అని ఆతడదగకుండానే సగర్వంగా వివరించింది. “ఫూర్ క్రిచర్స్! మన లేడీస్ మడిగట్టుక్కుర్చుంటారు ఇవన్నీ పురుషులకే పరిమితమనుకుని; స్టేటస్ పెరిగేది ఇటువంటి వాటివల్లనేనని తెలియదు సుమా ఈ మట్టి బుర్రలకు!” అన్నది ఆమె.

ఈ వాచాలతపై ఏమాత్రం శ్రద్ధ కనపరచకుండా సముద్రం పైననే దృష్టిని కేంద్రీకరించి వున్నాడు నరహరి.

“అన్నట్లు....మనం ఏం మాట్లాడుతున్నాం? ఓ! నీ విషయంకదూ? నేను అనాడే చెప్పలేదూ నీవు మోసపోయావని?” అంటూ క్రీగంట చూచింది అతడి ముఖవైఖరి ఎలా వున్నదోనని.

నరహరి ఆగ్రహాన్ని అతి ప్రయాసతో ఆదిమి పెట్టినట్లుగా స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది అతడు గుప్పెళ్ళతో యిసుకను తీసి కసిగా విసరుతున్న తీరు.

సగర్వ పూర్వక చిరుహాసం నర్తించింది కస్తూరి పెదవులపై.

“నరహరి!” అతి అప్యాయత ఉట్టిపడు

తూన్న మంద మార్దవ స్వరంతో ప్రారంభించింది కస్తూరి: “నువ్వు అవునన్నా కాదన్నా నేను నీ స్నేహితురాలినే; నీ శ్రేయోభిలాషినే!” ఒక్కసారి అతడి ముఖ భావాలను పరీక్షగా గమనించింది: “జరిగినదేదో జరిగింది. ఇలా బెంగగా కూర్చోవటానికి నీ వేమైనా ఆదదానివా?”

“కస్తూరీ!” నరహరి గద్దించాడు. ‘నోర్మల్’ అన్నట్లుగా వున్నదా అదలింపు.

అయితే లెక్కజేసే రకమా కస్తూరి?

“ఎంతైనా మగవాడు మగవాడే! దుస్తులు మార్చినట్టే మార్చిపారేస్తున్నారోజుల్లో ఆదవాళ్లే భర్తలను, మరి నీవు—”

“కస్తూరీ!” ఆమె మాటలు పూర్తికానీయ లేదు నరహరి. “నన్ను ఒంటరిగా వదలివేయి. ప్లీజ్, గో!” అన్నాడు.

“ఒంటరిగా ఖర్చుకు విడిచిపెట్టి పారిపోయే పెళ్ళాన్ని కాదుగా నేను?” కస్తూరి పెదవులు విచిత్రంగా విరుగుతూ నవ్వావి. ఆమె చుట్టూ చూచింది.

ఏకాంతం కోరే జంటలేవో రెండుమూడు అక్కడక్కడా వున్నాయి. అంతే, జన సమ్మర్దం బాగా తగ్గిపోయింది.

“నరహరి, ‘పొరుగింటి పుల్ల కూర’ అన్నట్లుగా వుంది నీ గొడవ. అంతే, నిత్యం నీ చుట్టూ తిరిగే నా విలువా, మనసూ నీకు ఎప్పటి కర్ణ మౌతాయి డార్లింగ్?”

ఆమె ఇలా అనడం, అలా అతడి ఒడిలో వాలడం ఒక్కసారే జరిగాయి. [సశేషం]

నారెంటోకా తెరస్కా

సరిగ్గా 18 సంవత్సరం క్రితం-ఈనెం 18వ తేదీన ఓ వనిత ప్రపంచమంతటా 'వార్తల్లోని వనిత' అయింది. ఆమె పేరే వారెంటీనా తెరస్కా. అంతరిక్షయానం చేసిన తొలి వనితగా ఆమె తన పేరును చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలుపుకుంది.

ఇంతకూ ఆమె ఏం చేసింది? గంటకు 4,500 మైళ్ళకు పైగా వేగంతో ప్రయాణించే 'వోస్టాక్-8'లో ఒంటరిగా కూర్చుని, అంతరిక్ష నౌక గమ్యాన్ని అనుక్షణం అత్యంత జాగరూకతతో గమనిస్తూ సుమారు పన్నెండు లక్షల ఏలై వేల మైళ్ళు ప్రయాణించేసి, భూమిచుట్టూ 48 సార్లు ప్రదక్షణ జరిపింది. మూడు రోజులపాటు అంతరిక్షంలోనే విహరించి, కాస్త పరిశోధనలకు ఉపయోగపడే విశేషాలన్నీ సేకరించి-దిగ్విజయంగా భూమిమీదకు అడుగు పెట్టింది.

ఆమెకు లభించిన బ్యాటి, సర్కారాలు-అపూర్వ మని చెప్పాలి. తొలిసారిగా అంతరిక్షయానం చేసిన యూరిగగరిన్, ఆతర్వాత వెళ్ళిన హెరెన్ టిటోవ్, పావెల్ పోపోవిచ్, ఆండ్రీయన్ నికొలయేవ్ లతో పాటు ఆమెకూ 'హీరోస్ ఆఫ్ ది సోవియట్ యూనియన్ అండ్ స్పేస్ వైలెట్స్'లో ఒకడుగా విశేష గౌరవం లభించింది. మాస్కోలో ఆమె కాంస్య విగ్రహం ప్రతిష్ఠించబడింది.

ఇంతటి సాహసవంతమైన బాధ్యతను చేపట్టాలన్న కోరిక ఆమెకు ఎలా కలిగింది? ఒక సామాన్య వనిత ఇంత గొప్ప విజయాన్ని ఎలా సాధించగలిగింది? అన్న ప్రశ్నలకు ఆమెలోని దైర్యం, పట్టుదల, అనుకున్నది సాధించాలన్న తపన, అత్యుత్సాహము జవాబు చెబుతాయి.

వారెంటీనా వ్లాది మిరోవ్నా తెరస్కా-1987లో సోవియట్ యూనియన్ లో ఉన్న యారోస్లావ్ అన్న గ్రామంలో పుట్టింది. ఆమె

తండ్రి వ్లాదిమీర్ బ్రాక్లర్ దైవరంగ పనిచేసేవారు. తల్లి యెరెనా పాంవ్యాపారం చేస్తూ వుండేది.

తెరస్కా చిన్నప్పుడే-తండ్రి రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో పాల్గొని అక్కడే వీర మరణం పొందాడు. ఐతే-ఆమె తల్లి దైర్యాన్ని కోల్పోలేదు. తన ఇద్దరు కూతుళ్ళనూ, కొడుకునూ తీసుకుని-వోల్గా సమీపంలో ఉన్న 'మోస్లేన్స్కి కోవ్' గ్రామం చేరుకుని అక్కడ ఒక బట్టల మిల్లులో కార్మికురాలిగా చేరింది.

తెరస్కా చదువు అక్కడే ప్రారంభమైంది. 7వ పాఠం వరకూ ఆమె చదువుకుంది. ఇతర బాలబాలికల్లా ఆమెకు చిన్నప్పటినుంచీ ఆట పాటల మీద అంతగా ఉత్సాహం వుండేది కాదు. తీరిక దొరికినప్పుడల్లా-తల్లిపనిచేసే బట్టల మిల్లుకు వెళ్ళి అక్కడి కార్మికులు వివిధ యంత్రాలతో పనిచేసే విధానాన్ని చాలా ఆసక్తితో చూస్తూ వుండేది వారెంటీనా. కొన్నాళ్ళకు 'తను ఏదైనా పనిచేస్తూ-ఎందుకు చదువుకోకూడదు' అన్న ఆలోచన ఆమెకు కలిగింది. వెంటనే తల్లి అనుమతి తీసుకుని ఒక 'బైర్ల కర్మాగారం'లో చేరి, అక్కడ పనిచేస్తూ, రాత్రి పాఠశాలలో తన చదువును కొనసాగించింది.

అలా పద్దెనిమిదేళ్ళకు-ఆమె ఉద్యోగం ఒక పెద్ద కర్మాగారంలోకి మారింది. బాధ్యతలు ఎక్కువ కావడంతో, పాఠశాల చదువు కొనసాగించడం వీలుకాకపోయినా, 'కరస్పాండెన్స్ స్కూల్' ద్వారా 'మెకానిజం'లో ఎన్నో పాఠాలు నేర్చుకుంది. తెరస్కాకు సమయం ఎంత అమూల్యమైనదనీ బాగా తెలుసు. అంచేత బాతఖానీ దోరణి, బద్దకం, అధిక నిద్ర మొదలైన దురలవాట్లను ఆమె దగ్గరకు రానీయలేదు. చేపట్టిన కార్యక్రమాన్ని దీక్షతో కొనసాగించడం ఆమె అలవాటు. తత్ఫలితంగా ఆమెకు చాలా తొందరలోనే 'కరస్పాండెన్స్ స్కూలు' నుంచి-డిప్లొమా, చేస్తున్న ఉద్యోగంలో ప్రమోషన్ రావడం జరిగాయి.

తన కూతురి విజయాన్ని చూసి మురిసిపోతూ-తల్లి ఇలా అంది.

"అమ్మాయ్....ఇప్పుడు నీకు రెక్కలోచ్చాయి. ఇక స్వేచ్ఛగా విహరించవచ్చు" అని.

రెక్కలు, విహారం అనగానే ఆమె ఆలోచనలు ఎక్కడెక్కడో విహరించసాగాయి. అప్పటికే గగరిన్, టిటోవ్ లు సాధించిన అంతరిక్ష విజయాలు సోవియట్ యువకులలో కొత్త ఉత్సాహాన్ని కలిగించాయి. 'లెనిన్ గ్రాడ్'లో 'జూనియర్ స్పేస్ మెన్స్ క్లబ్' అని ఒకటి స్థాపించబడడం, అంతరిక్షయానంలో ఆసక్తి ఉన్నవాళ్ళు అందులో చేరడం జరిగాయి. గగన విహారానికి సంబంధించిన అన్ని విషయాలు తెలుసుకుని - కొన్నాళ్ళకైనా తామూ అలాంటి ఘనతను సాధించలేకపోతామా అని భావించేవారే ఆ 'క్లబ్' లోని అధిక సంఖ్యాకులు.

కానీ ఆ శిక్షణ ఎంత కఠినతరమైనదీ విశదమైన తర్వాత - చిట్టచివరి ఎన్నిక వరకూ నెగ్గిన వారి సంఖ్య చాలా తక్కువ. ఆ తక్కువమందిలో ఉన్న ఒక వనిత వారెంటీనా తెరస్కా.

అప్పటికే ఆమె 'పారాచూటింగ్' లో ఎంతో ప్రావీణ్యాన్ని సంపాదించింది. వైద్యపరీక్ష, జ్ఞాపకశక్తి మొదలైన విషయాలలో సంతృప్తి కరమైన ఫలితాలు రావడంతో - వారెంటీనాను 'కాస్మోనాట్స్ ట్రైనింగ్ స్కూల్'లో చేర్చుకున్నారు.

అది 1982 వ సంవత్సరం. అంతరిక్ష పరిశోధనలలో అప్పటికే మరికొంత పురోగమనం జరిగింది. అమెరికాకు చెందిన జాన్ గ్లెన్, ఆ తర్వాత స్కాట్ కార్పెంటర్ అంతరిక్ష నౌకాయానం చేసి మరికొన్ని విశేషాలను సేకరించారు.

ట్రైనింగ్ స్కూల్ లో - శిక్షణ కార్యక్రమం చాలా కఠినంగా వుండేది. ఐతే-ఆ పరీక్షలకు తట్టుకోలేనివారు ఎప్పుడైనా సరే స్కూలు నుంచి నిష్క్రమించడానికి అవకాశం వుండేది. కానీ

వాలెంటీనాలోని పట్టుదల, అంతరిక్షయానం చెయ్యాలన్న దృఢనిర్ణయం - అన్ని పరీక్షలనూ జయప్రదంగా ఎదుర్కొన్నాయి.

ఈలోగా పావెల్ పొపొవిచ్, ఆండ్రీయన్ నికొలాయేవ్ల అంతరిక్షయానం కూడా జయ ప్రదంగా ముగిసింది. ఆ తర్వాత 'వోస్టాక్-5' —వాలెరీ బైకొవిస్కీతో బయలుదేరింది.

బైకొవిస్కీ అంతరిక్షనౌక బయలు దేరడం, అది పయనించే విధానం—అందుకు సంబంధించిన విశేషాలు అన్నీ దగ్గరుండి సమగ్రంగా పరిశీలించే అవకాశం వాలెంటీనా తెరెష్కోవాకు లభించింది. కారణం ఆ తర్వాత వంతు ఆమెదే :

బైకొవిస్కీ అంతరిక్షంలోకి అడుగుపెట్టిన మూడవరోజున వాలెంటీనా అంతరిక్షనౌక 'వోస్టాక్-6' బయలుదేరింది. ఆమె ఊహలకు నిజంగానే రెక్కలాచినట్లు—అనాడు సంతోషంతో పొంగిపోయింది :

భూప్రదక్షిణచేస్తూ - ఎంతో ఉత్సాహంగా తన బాధ్యతను నిర్వహిస్తూ —“ఇక్కడ నాకెంతో బావుంది. ఒక్క 24 గంటల్లోనే నేను తిరిగి రావాలా? ” అని అంతరిక్ష శాస్త్రజ్ఞులను ప్రశ్నించింది వాలెంటీనా.

ఆమె ఆసక్తి వాళ్ళకూ నచ్చింది. 'ఉండ వచ్చు' నన్ను ఆమోదముద్ర ఆమెకు లభించింది. అలా మూడు రోజులు ఆమె అంతరిక్షంలో గడిపి, తన యాత్రను దిగ్విజయంగా ముగించి మళ్ళా మన లోకంలోకి వచ్చింది :

ప్రపంచంలోని పనితలందరూ ఆమె సాహసానికి ఆశ్చర్యమోదాలను ప్రకటించారు.

ఆ తర్వాత కొన్నాళ్ళకు వాలెంటీనా—తనకు అత్యంత సన్నిహితుడు, ఇదివరకే గగన విహారం చేసిన దీరుడు, తన అంతరిక్షయాత్రకు పాఠాలు చెప్పిన ప్రముఖులలో ఒకరైన ఆండ్రీయన్ నికొలాయేవ్ను 1963నవంబరు 3న పెళ్ళిచేసుకుంది.

వాలెంటీనా కేవలం అంతరిక్షయానంలోని విశేషాలతోనే సరిపెట్టుకోలేదు. తన దేశంలోని స్త్రీల సమస్యలను కూడా పరిశీలించేబాధ్యతను తీసుకుంది. ఇప్పుడామె రష్యాలోని 'విమెన్స్ ఆర్గనైజేషన్' అధ్యక్షురాలి బాధ్యతలను విజయవంతంగా నిర్వహిస్తున్నది. □

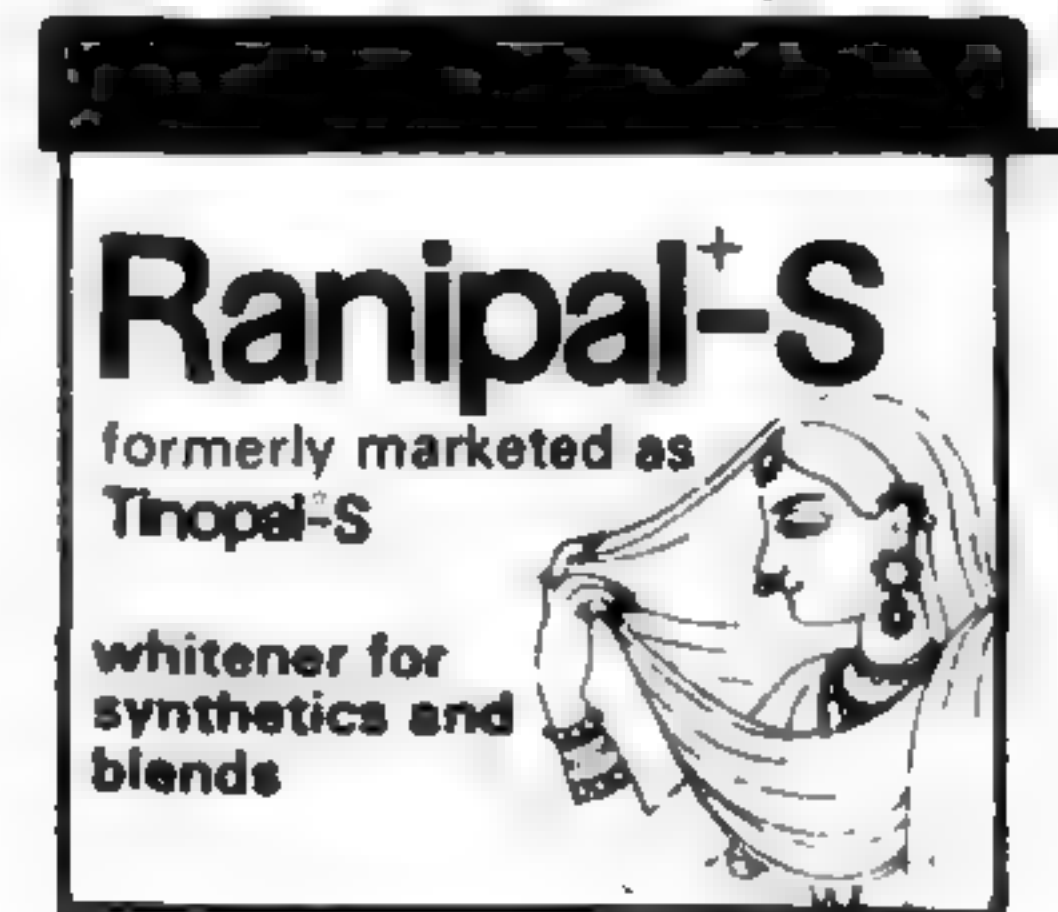
టినోపాల్* ఇప్పుడు ఓ కొత్త పేరుతో రానిపాల్⁺

రానిపాల్⁺
నూలు చుస్తులకు

రానిపాల్⁺-ఎస్
సింథెటిక్ మరియు
మిశ్రమ చుస్తులకు

ఉత్పాదన అదే, పనితీరు అదే, కాని పేరు మార్పే కొత్తది.

సర్వోత్తమ తెలుపు కోసం రానిపాల్⁺

Suhrid Geigy
LIMITED

+ సుహృద్-గైగి లిమిటెడ్ వారి క్రెడ్ మార్క్

• ఇంతకు పూర్వం సింథెటిక్ మరియు మిశ్రమ చుస్తులకు ఉపయోగించేది.

కుటుంబ నియంత్రణ సక్రమంగా అమలు జరగడం ఎలా?

‘కుటుంబ నియంత్రణ సక్రమంగా అమలు జరగడం ఎలా?’ అన్న అంశంపై ‘మే 1 వ తేదీ సంచిక’ నుంచి ప్రారంభమైన పాఠకుల శీర్షికలో-పరితలు పాల్గొని తమతమ అభిప్రాయాలను వివిధ ధోరణులలో తెలియజేశారు. ఇదే అంశంపై ముగ్గురు ప్రసిద్ధులైన డాక్టర్లు-కుమారి సి. వి. రమణి (హైదరాబాదు), శ్రీమతి ఆర్. సత్యభామారెడ్డి (మద్రాసు), శ్రీమతి మందాకిని పాట్కి (బొంబాయి) తెలిపిన అభిప్రాయాలను కూడా ప్రచురిస్తూ, ఈ సంచికలో ఈ శీర్షికకు సంబంధించిన వ్యాసాల ప్రచురణను నిలిపివేస్తున్నాము. [—వ.నం.]

డాక్టర్ (కుమారి) సి. వి. రమణి ఎమ్. డి., డి. జి. ఓ. వైద్యరంగంలోను, ముఖ్యంగా కుటుంబ నియంత్రణ వధికాలను అమలుజరిపే కార్యక్రమాలలోనూ విశేషానుభవం గలవారు. ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంలో కుటుంబ నియంత్రణ-అరోగ్యశాఖకు అడిషనల్ డైరెక్టర్గా పని చేస్తున్నారు.

కొంతకాలం క్రితం మరణాల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉండేది. వైద్యసదుపాయాలు అంతగా అభివృద్ధి చెందకపోవడం వల్ల, శిశు మరణాలు అధికంగా ఉండడం వల్ల - కుటుంబనియంత్రణ అవశ్యకత అంతగా ఉండేది కాదు. కాని ఇప్పుడలా కాదు. మానవ జీవిత వయోపరిమితి పెరిగింది. వైద్య శాస్త్రం చాలా పురోగమించింది. తత్ఫలితంగా

జీవన ప్రమాణాల స్థాయిలోపాటు జనాభా కూడా పెరిగిపోతూ వుండటంతో కొత్త సమస్యలు ఆరంభం అయ్యాయి. మనకున్న పరిమితమైన వనరులు, నిత్యావసర పదార్థాల ఉత్పత్తి పెరగక పోవడం-మొదలైన కారణాలవల్ల పెరుగుతున్న జనాభాకు తగిన ఆహారాన్ని, ఇతర వసతులను సమకూర్చడం సాధ్యంకావడం లేదు. మన దేశం లోనే కాదు-ప్రపంచంలోని చాలా దేశాలు ఈ సమస్యను ఎదుర్కొంటున్నాయి. ఈ జనాభా సమస్యను నివారించడానికి కుటుంబనియంత్రణ తప్ప వేరే మార్గం లేదని మొట్టమొదట మిస్ మార్గరెట్ శాంగర్ అనే అమెరికన్ వనిత కొన్ని పద్ధతులను సూచించారు. మన దేశంలో బెంగళూరుకు చెందిన శ్రీమతి యు. రామారావు-తొలిసారిగా కుటుంబ నియంత్రణను ప్రబోధించారు. 1950 నుంచి కుటుంబ నియంత్రణకు శాశ్వత విధానాలు ప్రచారం లోకి వస్తే, 65 నుంచి తాత్కాలిక గర్భ నిరోధక సాధనాలు ఎక్కువగా వాడుకలోకి వచ్చాయి. ఈనాడు దేశమంతటా ఈ విషయంపై పెద్ద ఎత్తున ప్రచారం జరుగుతూ ఉందంటే - సమస్య ఎంత తీవ్రమైనదనీ అందరూ ఆలోచించాలి.

శ్రీ. పురుషులలో గర్భనిరోధక శస్త్ర చికిత్సలు చేయించుకున్న వారికి ప్రభుత్వం నగదు ఐహా మతినే కాక అనేక ఇతర సదుపాయాలు కూడా కల్పిస్తూ ఉంది. వాళ్ళకు ఒక కార్డు ఇచ్చి, ఆపరేషన్ అనంతరం-ఆ కుటుంబ సభ్యులలో ఎవరి కైనా వైద్యచికిత్స అవసరమైతే - వాళ్ళపట్ల

ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపే సదుపాయం ఉంది. చిన్న చిన్న గ్రామాలలో కూడా ‘ఫామిలీ ప్లానింగ్ క్లినిక్స్’ ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. మా కార్యక్రమాలకు స్థానిక మహిళా సంక్షేమసంస్థలు, సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థలు చాలా సహాయాన్ని అందజేస్తున్నాయి.

కుటుంబనియంత్రణను సక్రమంగా అమలు జరపడానికి ప్రభుత్వం ఎంత గట్టిగా కృషి చేసినా-కొన్ని ఇబ్బందులను కూడా ఎదుర్కోక తప్పటం లేదు. ముఖ్యంగా ఎక్కువ మంది ప్రజలలో రకరకాల భయాలు, అనుమానాలు ఉంటున్నాయి. మత విషయంగా అయితే-ఒక్క కాథలిక్స్ తప్ప తక్కిన అన్ని మతాలవారూ కుటుంబనియంత్రణ పద్ధతులకు ఆంగీకరిస్తున్నారు. ఆపరేషన్ల వల్ల ఎలాంటి నష్టమూ వాటిల్లదని, ఒకవేళ దురదృష్టవశాత్తూ ఆపరేషన్ అనంతరం సంతానాన్ని కోల్పోయినా, ‘రీకానలైజేషన్’ వల్ల మళ్ళీ సంతానం పొందే అవకాశం ఉందనీ ఆ ఆపరేషన్ కూడా చాలా తేలికనీ మేము పదే పదే మా ప్రచారంలో వివరిస్తున్నాము. ఇప్పుడిప్పుడే ప్రజల ఆలోచనా ధోరణిలో కొంతమార్పు వస్తూ ఉంది. ఇంతవరకూ కుటుంబనియంత్రణను ప్రతిఘటించిన వారు కూడా ఇవాళ వీటి ఫలితాలను గుర్తిస్తున్నారు.

కొందరు - కుటుంబనియంత్రణను నిర్బంధం చెయ్యాలంటున్నారు. అది అవసరమని నేను అనుకోను. ప్రజలకు అన్ని విషయాలు నచ్చజెప్పి, ఒప్పించడం వల్ల మంచి ఫలితాలు కలుగుతున్నాయి. మరి పరిస్థితి క్లిష్టమైతే తప్ప - అంత కఠినమైన చర్య తీసుకోనవసరం లేదనే నా అభిప్రాయం.

కుటుంబనియంత్రణను ఎవరో చెప్పి, తాము అనుసరిస్తున్నట్లు కాకుండా - తమ భవిష్యత్తును, తమ సంతానం యొక్క సంక్షేమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని - దంపతులు ఒక నిర్ణయాన్ని తీసుకొంటే-తద్వారా తమకు, దేశానికి కూడా ఎంతో ప్రయోజనం ఉంటుంది.

దాదాదాదాదా

వర్ణచిత్రాలు : కరీమా

పట్టణాల్లో వుండేవాళ్ళు ఎక్కువగా 'ప్లాట్స్' లో
వుంటూ వుంటారు. అంచేత వాళ్ళకి పెరడు
వుండదు. గుడ్డలు ఆరవేసుకోవాలన్నా, మొక్కలు
పెంచుకోవాలన్నా దాబాలూ, వరండాలే శరణ్యం

అవుతాయి. అలా వుండడం నుంచే 'దాదా తోటలు' (రూప్ గార్డెన్స్) కనిపెట్టబడ్డాయి. వామన వృక్షాల (టొన్సామ్) అవసరం కూడా అలాగే ఏర్పడింది ఈ తోటల్లో కొందరు పూల మొక్కలు పెంచుతున్నారు; కొందరు కూరగాయలు పండిస్తున్నారు; కొందరు తీగలు, పామలూ వేస్తున్నారు. ఇలాంటి తోటలు పెంచిన వాళ్ళలో నన్ను ఆకర్షించిన గృహిణి - శ్రీమతి పద్మావార్. బొంబాయిలో నగర మధ్యంలో వున్న ఆవిడ ఇంటి దాదా పచ్చగా, ఒత్తుగా కనిపిస్తూ, అందర్నీ ఆకర్షిస్తుంది. తోటల మీద శ్రద్ధ వున్న వాళ్ళను మరింత ఆకర్షిస్తుంది.

శ్రీమతి పద్మావార్ ఈ తోటలో ఆసాదారణ మైన కొన్ని నాగజెముడు (కాక్టస్) మొక్కల్ని, వామన వృక్షల్ని కూరగాయలమొక్కల్ని పెంచుతున్నారు. ఈ తోటలో రొమాలి, మల్ గోవా, తోటపురి అనే మూడురకాల మామిడిచెట్లు కూడా వున్నాయి :

నాగజెముడు (కొందరు ముళ్ళజెముడు అనీ, బొమ్మజెముడు అనీ కూడా అంటారు) మొక్కలు ఇంటికి మంచి శోభ తీసుకురావడానికి, కొత్త అందాల్ని కూర్చడానికి ఉపయోగపడుతున్నాయి. ఈ రకం మొక్కల్లో ఎన్నో రకాలున్నాయి. వీటిని పెంచడం మీద ఉత్సాహం వున్నవాళ్ళు ఒక సంఘాన్ని కూడా ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. దాని పేరు 'కాక్టస్ సొసైటీ'. ఈ సొసైటీలో పద్మావార్ ఉత్సాహంగా పనిచేస్తున్నారు.

పదేళ్ళక్రితం పద్మావార్ సరదాగా కొన్ని నాగ జెముడుమొక్కల్ని, గులాబీమొక్కల్ని నేకరించడం ఆరంభించారు. ఆ సరదా - మరింత ఉత్సాహంగా మారింది. ఇవాళ ఆమె దగ్గర మూడు వందల రకాల నాగజెముడుమొక్కలు, రెండు దశన్ల వామన వృక్షాలు, ఇంకా ఎన్నో రకాల మొక్కలూ వున్నాయి.

పద్మావార్ ఆ దాదాతోటను చాలా పద్ధతిగా, పక్కాగా ఏర్పాటు చేశారు. ఒక చిన్న అద్దాలగది, చిన్న తామరకొలనూ కూడా వున్నాయి. "ఈ మొక్కలు అన్నీ నా పిల్లలు, పిల్లల్ని అందర్నీ ఒక్కలాగే పెంచుతాము. అలాగే, అన్ని

మొక్కల్ని నేను పిల్లల్లాగానే చూసుకుంటూ, అన్నింటినీ సమానంగానే చూస్తు పెంచుతున్నాను" అన్నారు-పద్మావార్.

"అయితే, పిల్లలమీద చూపే శ్రద్ధకంటే కూడా మొక్కల్ని మరింత శ్రద్ధగా చూడాలి. ఎంచేతంటే, పిల్లలు మాట్లాడగలరు; అవీ ఇవీ కావాలి అని చెప్పగలరు. కాని, మొక్కలు మాట్లాడలేవు; ఏమీచెప్పలేవు. అందుకని, మనం మరింత శ్రద్ధ చూపాలి. మొక్కలకి ఆహారం ఇవ్వడంలో, నీరు పోయ్యడంలో, వ్యాధులు వస్తే నివారించడంలో-వ్యాధులు రాకుండా నిరోధించడంలో ఎంతో శ్రద్ధ చూపవలసి వుంటుంది" అంటారు ఆమె.

ఈ ఉత్సాహం వున్నవారు మొక్కల పెంపకం గురించి పుస్తకాలు చదవడం; ఈ రకమైన సొసైటీలలో సభ్యులు కావడం చాలా అవసరం. వాటివల్ల ఎన్నో విషయాలు తెలుస్తాయి. ఈ విద్యలో అనుభవజ్ఞులైనవారు ప్రసంగాల మూలంగా, చర్చల మూలంగా ఎన్నో కొత్త విషయాలు తెలియజేస్తూనే వుంటారు.

కాక్టస్ మొక్కను బాల్కనీలమీద, కిటికీల మీదా తొట్టెల్లోవేసి పెంచవచ్చును. ఇవాళి రోజుల్లో ఈ మొక్కలకి గిరాకి బాగా పెరిగింది. మొదట్లో ఈ మొక్కమీద ఎవరికీ సదభిప్రాయం వుండేది కాదు. ఎంచేతంటే దాని స్వరూపం అదోలా వుంటుంది; ముళ్ళువుంటాయి; పెద్ద ప్రయోజనకారీ కాదు-అని; కాని, ఇవాళ ప్రాకృతికమైన ఆమొక్క ఆకారం అందులోవున్న అందచందాలు అందర్నీ ఆకర్షిస్తున్నాయి.

నాగజెముడు మొక్కల్ని పెంచడం తేలిక. అవి మొండివి. ఎలాంటి ఇబ్బందులు వచ్చినాకూడా కొంతవరకూ తట్టుకుంటాయి. సంవత్సరాలు గడుస్తున్నాసరే, ఆ మొక్క మరీ ఎదిగిపోయి పెద్దదయిపోదు. నీరు కూడా ఎక్కువ అవసరం లేదు. కొద్దిగా నీరుపోస్తే చాలు-ఈ మొక్కలు అందమైన రంగు రంగుల పువ్వులు పూసి, అందర్నీ ఆకర్షిస్తాయి.

నాగజెముడులో ఎన్నోరకాలున్నాయి; వాటికి పేర్లువున్నాయి. వీటిల్లో 'ఎ కి నో ప్లీస్' 'మెప్లరీస్' 'రెబుటియా' అన్న రకాలు సాధారణమైనవి. వాటిల్లో ఆరుదైనవి 'జిమ్నో కార్నియమ్' (వర్ష చిత్రాలలో కనిపించే రకం-అదే) 'అరియోకార్పస్' మొదలైనవి. ఇవి కాక్టస్ మొక్కల్ని నేకరించడంలో ఉత్సాహం చూపే వారిదగ్గర వుంటాయి. ఈ మొక్కలన్నీ కూడా వేసవి కాలంలో బాగా పూస్తాయి.

కాక్టస్ను బాగా పెంచడానికి ఇటుకరాయి ముక్కలు, ఎర్రమట్టి, ఇసుక, ఎరువు-సమాన భాగాలుగా చేసి తొట్టెల్లో వేయాలి. కొద్దిగా బొగ్గు పొడి, ఎముకలపొడి కూడా వేస్తే మరింత ఆరోగ్యంగా వుంటాయి. ఈ మొక్కలకి ఎక్కువగా నీరు పోయ్యకూడదు. ఎక్కువ నీరు పోస్తే ఈ మొక్కలకు హాని జరుగుతుంది. మట్టి కాస్త తడినేట్లుగా నీరు పోస్తే చాలు. నీరు ఉదయమే పోయ్యాలి; లేదా మధ్యాహ్నం దాటి పోతున్న వేళలోనయినా వెయ్యాలి.

నాగజెముడు మొక్కలకి ఉపయోగించే తొట్టెలు కాస్త విశాలంగా వుండాలి. నీరు పోవడానికి తొట్టె కింద రంధ్రాలు వుండాలి. నీరు నిలవ ఉండిపోకుండా చూచుకోవాలి.

కాక్టస్-విత్తనం ద్వారా పుడుతుంది; కాని, చాలా నిదానం. మొక్కలేదిన తర్వాత దాని ఆకారం తొందర తొందరగా మారిపోతూ వుంటుంది. అది చూస్తూ వుంటే, మనకి తమ షాగా వుంటుంది. ఏమైనా అంటు, చిన్న మొక్కలు తెచ్చుకొని పెంచడమే తేలిక.

అన్ని మొక్కలకి పట్టినట్లుగానే, దీనికి పురుగు పడుతుంది. మామూలుగా పురుగు రాకుండా నిరోధించే మందునీళ్ళనే దీనిమీద కూడా చల్లితే చాలు. ఈ కాక్టస్ సొసైటీలో సభ్యులుగా జేరి, ఆ మొక్కల్ని సంపాదించాలనుకున్నవారు-

Cactus and Succulent Society,
11/168 Padmalaya
Matunga Road,
WADALA
Bombay-31

మెడిసిక్స్ బహుమతి ప్రకాశిక

రూ. 1,00,000

రూ. ఒక లక్ష పలువగల ఉదేతం ఇంటి పరికరాలు

LUNA MOTOR CYCLE, FRIDGE, ELECTRIC WASHING MACHINE, GODREJ ALMIRAH, ELECTRIC SUMEET MIXIE, TAPE RECORDER, GEYSER, ELECTRIC OVEN, TRANSISTOR PRESSURE COOKER, SEWING MACHINE, CAMERA, DINING TABLE WITH SUNMICA, BYCYCLE, DOUBLE KNIT PANT, FRYING PAN, BENARAS SILK SAREE, KANCHEEPURAM SILK SAREE, DUNLOP BED, TABLE FAN, STEEL CHAIRS, SILVER KOLUSU, LADIES WRIST WATCH, EVER SILVER GLASSES, Rs 100/-, ELECTRIC IRON, EVER SILVER PLATES, PEN SET, SUIT CASE, Rs 25/-, LADIES HAND BAG, MEDIMIX SOAP 1 DOZEN, Rs 10/-, 2 PAISE

మెడిసిక్స్ సబ్సిడీకి అన్ని ప్రాధాన్యతలను బహుమతుల కూపన్లు గలవు. బహుమతి కూపన్లను సేకరించి మాకు పంపించి క్రింద పేర్కొనబడిన బహుమతులను పొందండి.

35 వస్తువులకు సంబంధించిన 35 విధాల కూపన్లు గలవు.

విద్యుత్తు మైన ౬౯ బహుమతిని పొందడానికి అదే తగకు చెందిన కూపన్లు ఎన్నోటిని పంపవలెనని మీ దగ్గరయిండు కూపన్లుపై ముద్రించబడియున్నది.

ఉదాహరణకు, మీరు కొన్న మెడిసిక్స్ సబ్సిడీ ప్రాధాన్యత మీకు ౬౯ రైసికల్ కూపన్ లభించిన. ఆ రైసికల్ పొందుటకు మీరు ఎన్ని రైసికల్ కూపన్లు పంప వలెనన్న వివర ఆ కూపన్ పై ముద్రించబడియుంటుంది.

9 కూపన్లు సేకరించి పంపించి అనుకొనాము అప్పుడు మీరు పంపించు 9 కూపన్లూ రైసికల్ కూపన్లే అయి వుండాలి.

ఎన్ని వర్గాలైనా వేర్వేరుగా మీరు కూపన్లు పంపవచ్చు. కానీ వేర్వేరు తగకు చెందిన కూపన్లను మీరు ఎంత అధిక సంఖ్యయిండు పంపిననూ మీరు బహుమతిని పొందలేరు.

బహుమతులను గెలుచుకున్నవారికి రిజిస్టర్ పోస్టు ద్వారా లేక నేరుగా కూపన్లు చేరిన 45 రోజులయిండు బహుమతులు ఇవ్వబడును.

ఈ ప్రకాశిక 30, ఏప్రిల్ 1977 వరకు జారీయందుండును. ఈ ప్రకాశికకు సంబంధించిన అన్ని విషయములందును డోలయిల్ ఫార్మస్యూటికల్స్ వారిదే అందు నిర్ణయం.

CHOLAYIL PHARMACEUTICALS
1, Palayakara Street, Madras-600 023

చర్మ వ్యాధులకు
కాళ్ళచే మృత సురక్షముకలిపి

మెడిసిక్స్
జెపథ
సబ్సిడీ

- తామర
- తిల
- మంగలిగడ్డి
- దాళిగడ్డి
- చెమటకాయలు
- మొదేమలు
- తెల్లపొద
- నల్లపొద

మెడిసిక్స్ విద్యుత్తుకు
బాంబులైతే సబ్సిడీ
కర్మచువది అవచ్చు
పొందెటను.

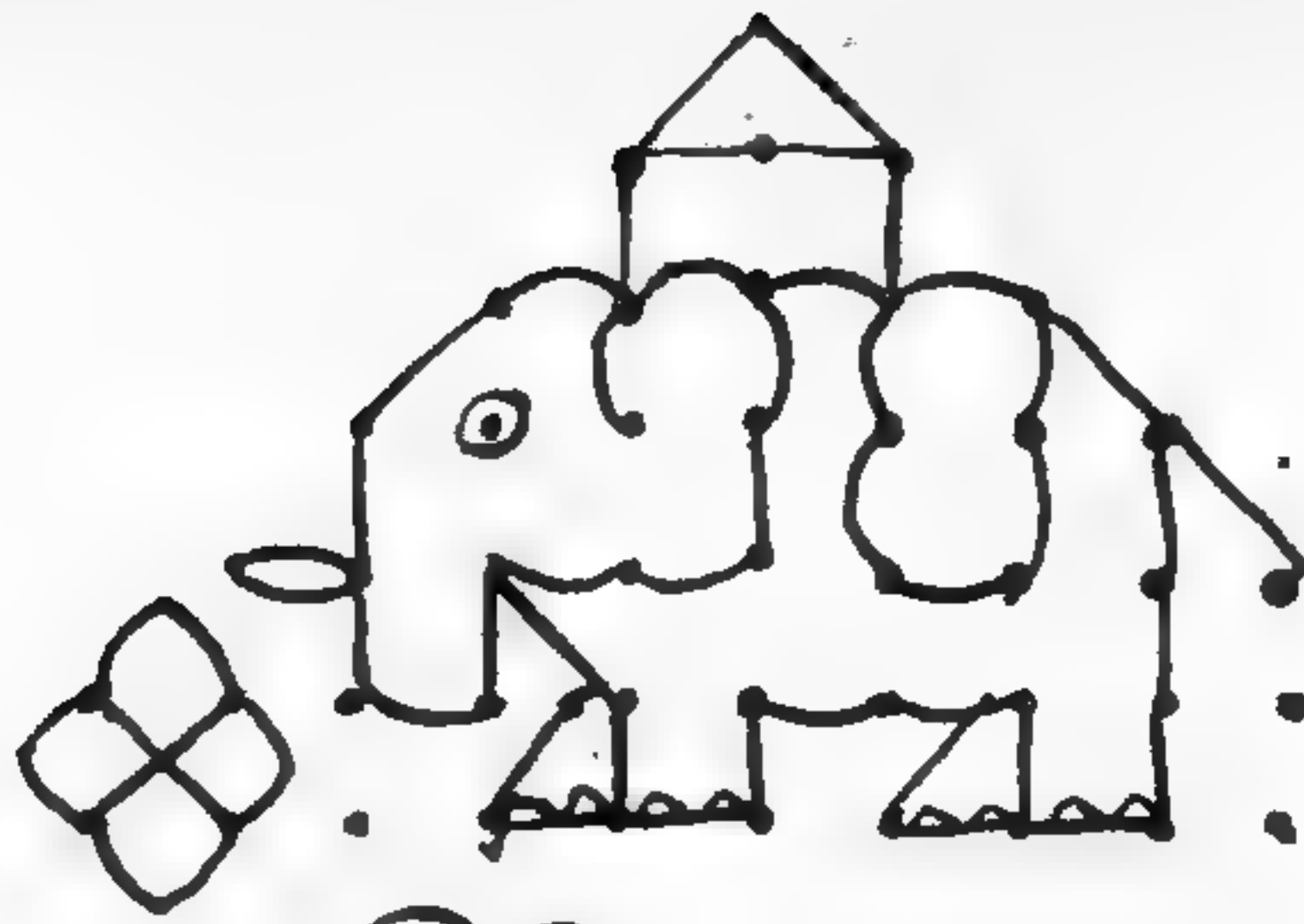
అన్న చిరునామాకు రాసి, వివరాలు తెలుసుకోవచ్చును. ఈ సొనైటీ ఈ మొక్కల్ని పెంచడం గురించి సలహాలూ సూచనలూ ఇస్తుంది; కావలసిన రకాల్ని అమ్ముతుంది. అయితే కాక్టస్ మొక్కలు పట్టణాల్లో ఉండే నర్సరీల్లో కూడా బాగానే దొరుకుతాయి.

శ్రీమతి పద్మాచార్ తమ డాబ్బా తోటలో కూరగాయలు కూడా బాగా పండిస్తున్నారు. తొమాటోలు, ఆకుకూరలు, చిక్కుళ్ళు, పొట్ల, వీర. గుమ్మడి మొదలైనవీ బాగా పెంచవచ్చునంటారు—ఆమె. ప్రకృతి సిద్ధమైన నేల, మట్టి ఉండవు కాబట్టి, కృత్రిమమైన విధానాల ద్వారా వీటిని శ్రద్ధగా పెంచాలి. (ఉత్సాహం ఉన్నవారు నర్సరీలను సంప్రదించినా తెలుసుకోవచ్చును). అయితే తోటల్లోగాని, కర్ర పెట్టెల్లోగాని మొక్కల్ని పెంచినప్పుడు విధిగా మట్టి, ఇసుక, ఇటుక ముక్కలు, ఊక—కావాలి. శ్రీమతి పద్మాచార్ ఇటుక ముక్కల్ని బాగా వాడుతున్నారు. ఇది తడిని బాగా పట్టి వుంచుతుందని—ఆమె అనుభవ పూర్వకంగా తెలుసుకున్నారు.

పాత ప్లాస్టిక్ బకెట్ తొట్టె కర్రపెట్టె మొదలైనవి ఏవైనా మొక్కల్ని పెంచడానికి వాడవచ్చును. ఇటుక ముక్కల్ని చిన్న చిన్న ముక్కలుగా చేసి ముందుగా అందులో వెయ్యాలి. అడుగున రంధ్రాలు వుండాలి. ఆ ఇటుక ముక్కలు మీద బాగా నీరు పోసి, తర్వాత విత్తనాల్ని నాటాలి. రోజూ నీరు పోస్తూ ఉండాలి, తొమాటో, వంగ, బెండ లాంటి మొక్కలు 3 అంగుళాలు లేవగానే, తీసి వేరేతొట్టెలో నాటాలి. మొక్కలు పెరుగుతూ వుంటే, చిన్న వెదురు ముక్కల్ని పక్కన పాతి, మొక్కను దానికి కట్టాలి. పది పదిహేను రోజులకొకసారి, ఎరువు, ఎండిన పేద వంటివి వేస్తూ ఉండాలి. పురుగు వత్తుకుండా అప్పుడప్పుడూ మందుల్ని వాడుతూ ఉండాలి.

మొక్కల్ని ఇంకోచోటుకు మార్చిన తర్వాత, ఐదేసి రోజుల కొకసారి ఎరువు వేస్తూ వుండాలి. మనం ఎంత శ్రద్ధ చూపితే ఫలితం అంత బావుంటుంది !

—డా. లీ రిజ్వి

1

ఎప్పటికప్పుడు
కొత్త ముగ్గులు వేసి
ఇల్లా వాకిలి అందంగా

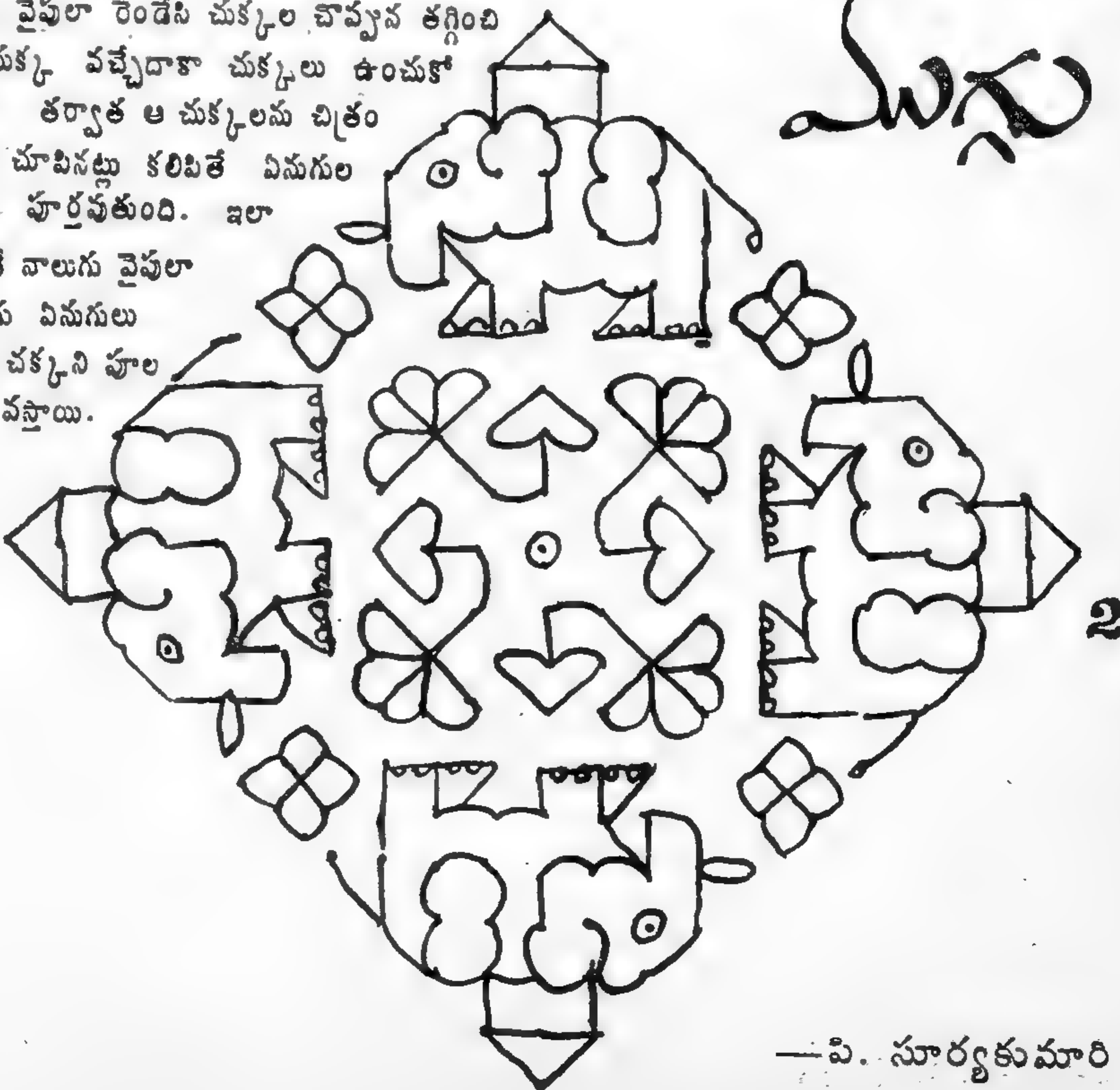
ఉంచుకోవాలన్న ఆసక్తిగలవారు
వెయ్యే దానికి అనువైన మరో ముగ్గు
ఇక్కడ వివరిస్తున్న వినుగుల ముగ్గు.

ఈ ముగ్గు వెయ్యేదానికి మొదట ఒకదానికొకటి
సమాన దూరంలో ఒక వరుసలో 21 చుక్కలు

ఉంచుకోవాలి. తర్వాత ఆ చుక్కల వరుసకు
రెండు వైపులా రెండేసి చుక్కల చొప్పున తగ్గించి
ఒక చుక్క వచ్చేదాకా చుక్కలు ఉంచుకోవాలి. తర్వాత ఆ చుక్కలను చిత్రం

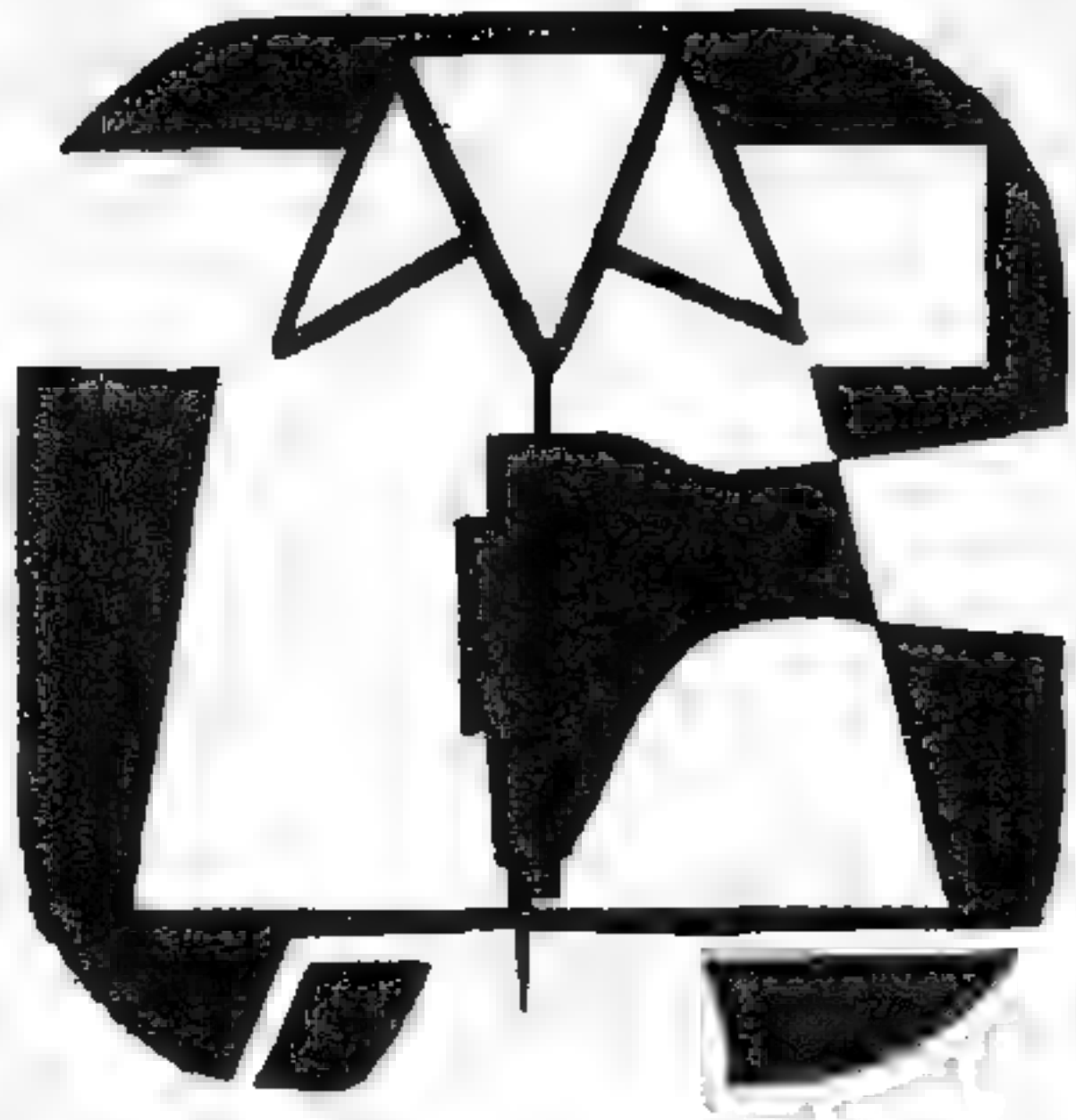
2లో చూపినట్లు కలిపితే వినుగుల
ముగ్గు పూర్తవుతుంది. ఇలా

కలిపితే నాలుగు వైపులా
నాలుగు వినుగులు
మధ్య చుక్కని పూల
ముగ్గు వస్తాయి.

వినుగుల
ముగ్గు

—పి. సూర్యకుమారి

కుట్టుపని: అభ్యాసం

వనిత - డి ప్లె కుట్టుపని బడి

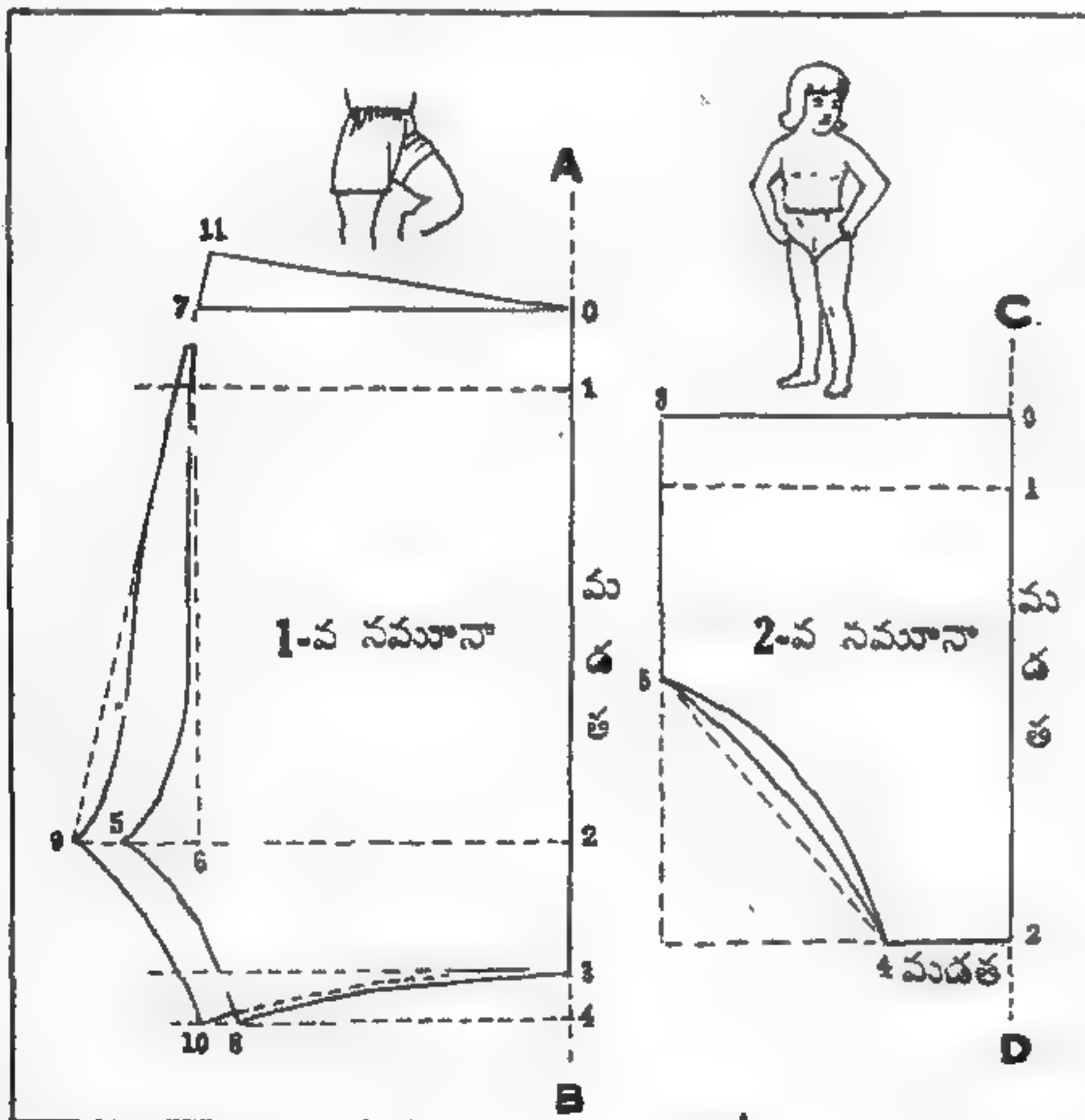
[కుట్టుమెషిన్లు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ ఉషా 'వారి సౌజన్యంతో']

6-5 $1\frac{1}{2}$ ". పెద్ద సీట్ కావాలంటే ఇంకా ఎక్కువ. బిందువు 6 నుంచి 7 కి పైకి చదరపు గీత గీసి, చూపినట్లుగా 7 నుంచి 5 కి పేప్ తియ్యండి.

8-4 (5 నుంచి 2) తగ్గింపు 2". డ్రాప్టర్ చూపినట్లు 8 నుంచి 5 కూ, 8 నుంచి 3 కూ పేప్ తియ్యండి.

9-5 } 1". చూపినట్లుగా 10 నుంచి 9కి,
10-8 } 10 నుంచి 3కి పేప్ తియ్యండి.
9.7 కలిపి, పైకి పొడిగించండి.

11-7 1". 11.0 కలిపి, 11 నుంచి 9కు చూపినట్లుగా పేప్ తియ్యండి.

బట్ట అంచనా:

(వెనక వేపుకి 2 కటింగ్ పొడవులు)

పై కొలతల ప్రకారం గుడ్డ తీసుకుని, వెడల్పును మధ్యగా మడిచి, నిక్కర్ను డ్రాప్ట్ చెయ్యాలి. ముందుగా మడతలు రెండింటి మీదా వెనక భాగం పేపులు కత్తిరించి, తరువాత ఒక్క మడత పైన మాత్రమే ముందు పేపులు కత్తిరించాలి.

నమూనా 2

సి డి - అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దాని మీద ఒకచోట 0 - అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 $1\frac{1}{2}$ " టర్నింగు కోసం.

2-1 $\frac{3}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + 1".

బిందువులు 0, 1, 2 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-0 $\frac{1}{4}$ సీటు + 1". బిందువు 3 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

4-2 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $\frac{1}{2}$ ".

5-4 కి వర్కింగ్ స్కేర్, 5 నుంచి 4కు పేపు తియ్యండి (ముందు వేపుకి లోతు వంపు లోను, వెనుకకు అంతకంటే తక్కువ వంపు లోను - డ్రాప్టర్ చూపినట్లుగా).

బట్ట అంచనా:

(2 కటింగు పొడవులు) రెండు నిక్కర్లకు. పోర్ట్ వద్ద సీటు అవసరం లేదనుకుంటే, ఒక్క నిక్కర్ కోసం గుడ్డ తీస్తే ప్రయోజనం ఉండదు. పై కొలతల ప్రకారం బట్ట తీసుకోండి. దాన్ని పొడుగుతూ మధ్యకి మడవండి. తరువాత ఒక ప్రక్క నుంచి వెడల్పును, ($\frac{1}{4}$ సీట్ + 1") వెడల్పుగా మడవండి. నిక్కరును డ్రాప్ట్ చేసి, కటింగ్ లైన్ల మీదనే కత్తిరించాలి.

ఈ రకం నిక్కర్కు కావలసిన నైజుకు సంచి (బ్యాగ్) తయారు చేసుకున్నాక, బయాస్ గుడ్డను ఎకాయెక్ కత్తిరించవచ్చు.

అడవిల్లలకు ప్లీటెడ్ ఫ్రాకు

10-వ పాఠం

కొలతలు: పొడవు 24", బాడీ పొడవు 9", చెస్టు 22", వెయిస్టు 20", పూర్తి పోల్డరు 10".

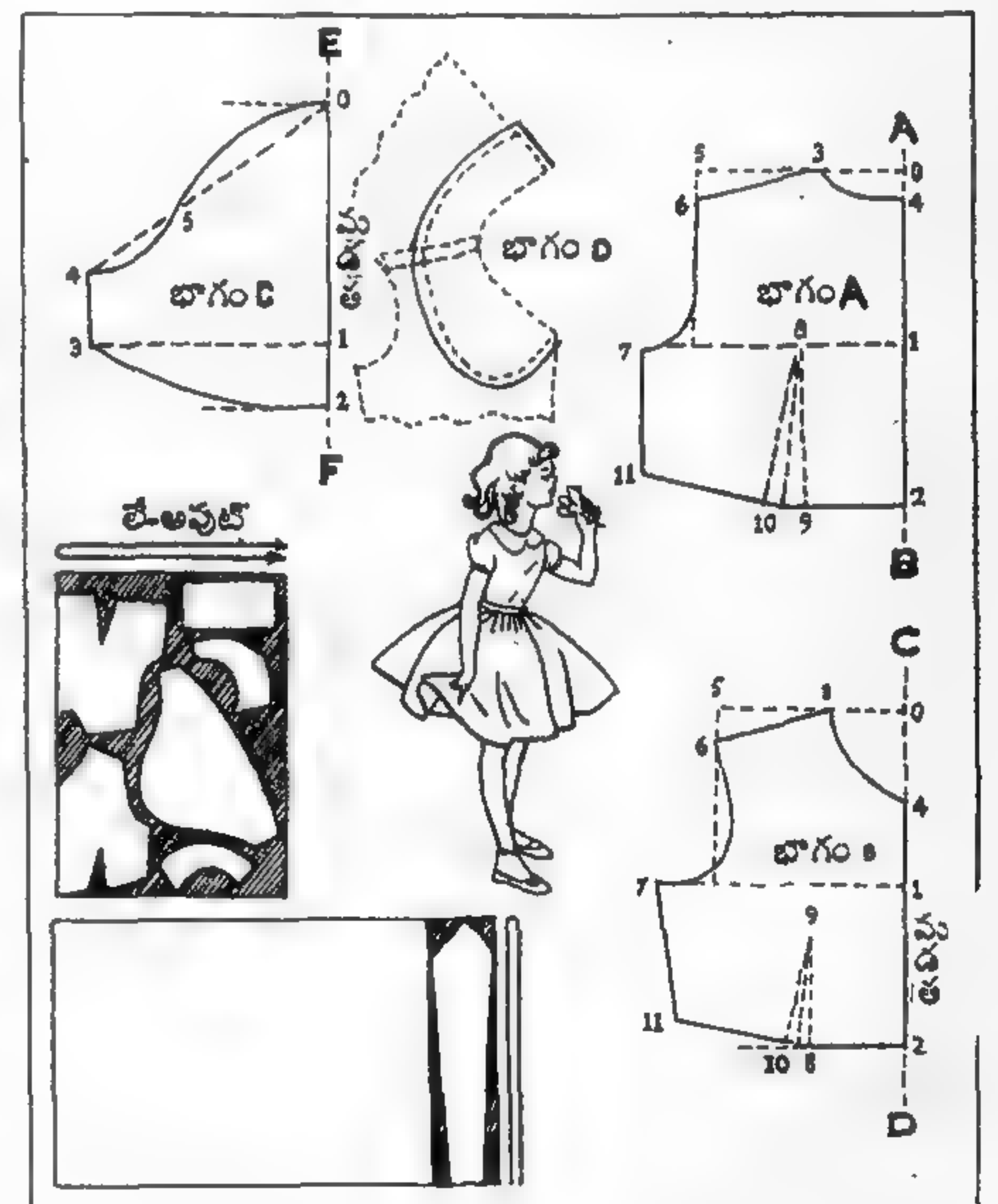
స్టీవ్ పొడవు 5", కప్ 6 $\frac{1}{2}$ ".

వర్కింగ్ స్కేర్: $\frac{1}{2}$ చెస్టు + 1" = 12".

భాగం - ఎ (వెనుక భాగం): (మధ్యని ఓపె నింగుతో).

1-0 $\frac{3}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $1\frac{1}{2}$ ".

2-0 బాడీ పొడవు.

బిందువులు 0, 1, 2 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-0 $\frac{3}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $\frac{3}{4}$ ". ఓపె నింగు ముందు భాగం మీద ఉంటే, $\frac{3}{8}$ " మాత్రమే కలపాలి.

4-0 $\frac{3}{4}$ ". 4 నుంచి 3కు బ్యాక్ (వెనుక) మెడ పేప్ తియ్యండి.

5-0 $\frac{1}{2}$ పోల్డర్ + $\frac{3}{4}$ ". బిందువు 5 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

8-5 $\frac{3}{4}$ " పోర్టర్ స్టోపు (వాయి) కోసం.
6,3 కలపాలి.

7-1 $\frac{1}{4}$ చెన్టు + 2". 7 నుంచి 8కు వెనుక
పై పేప్ తియ్యండి. (ఇన్-లే ప్రక్కన
ఉంచండి).

8-1 $\frac{3}{4}$ ", 8 నుంచి 9కి క్రిందికి చదరపు
గీత.

10-8 $\frac{1}{4}$ ", 10,8 కలిపి, బిందువు 10 నుంచి
అడ్డంగా చదరపు గీత.

11-10 $\frac{1}{4}$ వెయిన్స్టు + 2" తగ్గింపు (8-2):
11,7 కలపాలి.

భాగం-8 (ముందు వేపు)

ని ది - అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దాని మీద
ఒకచోట 0 - అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 భాగం - ఎ నుండి (1-0)కు సమానం.

2-0 భాగం - ఎ నుండి (2-0)కు సమానం.

బిందువులు 0, 1, 2 నుంచి అడ్డంగా చదరపు
గీత.

3-0 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $\frac{1}{4}$ ".

4-0 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $\frac{1}{4}$ ". డ్రాఫ్టులో
చూపినట్లుగా 4 నుంచి 3కి ఫ్రంట్ నెక్ పేపు
తియ్యండి.

5-0 $\frac{1}{2}$ పోర్టర్ + $\frac{3}{4}$ ". బిందువు 5 నుంచి
క్రిందికి చదరపు గీత.

6-5 $\frac{3}{4}$ " : 6,3 కలపండి.

7-1 $\frac{1}{4}$ చెన్టు + $\frac{1}{4}$ ". డ్రాఫ్టులోలాగా 7 నుంచి
8కు ఫ్రంట్ పై పేప్ తియ్యండి. (ఇన్నేను
ప్రక్కన ఉంచండి).

8-2 $\frac{3}{4}$ ", బిందువు 8 నుంచి 9కి - చెన్టు
లైనుకు ఒక అంగుళం దిగువగా పైకి చదరపు
గీత.

10-8 $\frac{3}{4}$ ", 10,8 కలిపి, బిందువు 10 నుంచి
అడ్డంగా చదరపు గీత.

11-10 $\frac{1}{4}$ వెయిన్స్టు + $\frac{1}{4}$ " తగ్గింపు
(8-2), 11,7 కలపండి.

భాగం-9 (చేతులు)

ఇ ఎఫ్ - అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద
ఒకచోట 0 - అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $\frac{1}{4}$ " లేదా
స్టీప్ పొడవు + 1".

2-1 $\frac{1}{4}$ ". బిందువులు 0, 1, 2. నుంచి
అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-1 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $\frac{3}{4}$ ". చిత్రంలో
చూపినట్లుగా 3 నుంచి 2 కు స్టీప్ పేప్ తీసి, తరు
వాత బిందువు 3 నుంచి పైకి చదరపు గీత.

4-3 $\frac{1}{4}$ ", 4, 0 కలపండి.

5-4 $\frac{1}{4}$ (4-0).

4 నుంచి 0 కి, 5 ద్వారా డ్రాఫ్టులో చూపినట్లుగా,
ముందుకూ, వెనుకకూ ఇదే విధంగా స్టీప్ యొక్క
టాప్ నీమును పేప్ తియ్యండి.

భాగం-10 (కాలరు)

వెనుక ముందుల పోర్టర్ నీముల్ని ఒకదానిపై
ఒకటి $\frac{1}{4}$ " మేర కలిపేలాగా ఉంచండి. సగం
ప్రాక్ నెక్ పేపును చుట్టూ మార్కు చెయ్యండి.
ఇప్పుడు ఈ నెక్ పెర్చ్ చుట్టూ మీ కిష్టమైన
దీజైన్ లో ఒక కాలరు గియ్యండి. కాలర్ అన్ని
ప్రక్కలా నీముకుగాను $\frac{3}{4}$ " మార్జిన్ ఉంచి;
4 ముక్కలు బట్టను కత్తిరించండి.

స్కర్టు

ప్రాక్ కు కావలసిన స్కర్టుకుగాను గుడ్డ
ముక్కలు రెండు దిగువ చూపిన కొలతలతో
కత్తిరించండి (డ్రాఫ్టు ఇవ్వలేదు):—

(1) ముక్కపొడవు

ప్రాకు పూర్తిపొడవు - బాడీపొడవు - $\frac{1}{4}$ ".

(2) ముక్క-వెడల్పు

పూర్తి పొడవు + 2" లేదా కావాలను
కున్నా, బట్ట వెడల్పు భారాళంగా వున్నా,
ఎక్కువ పెట్టుకోవచ్చు.

కత్తిరింపు

స్కర్టు గుడ్డయొక్క కటింగు పొడవు ఎంతో
చూసి దానికి రెండింతలు గుడ్డ తీసుకోండి.
వెడల్పు మార్కుచేసుకుని, రే-అవుట్ లో లాగా
రెండు ముక్కలు కత్తిరించాలి. స్కర్టుకు కావల
సిన ముక్కలు కత్తిరించగా మిగిలిన గుడ్డనుంచి
వెడల్పులో బెల్లంకు కత్తిరించండి. తక్కిన
గుడ్డను రే-అవుట్ లో చూపినట్లు మడతపెట్టండి.
రే-అవుట్ లో లాగా వెనక-ముందు స్లిపులకు
పేసర్ పాటర్న్ కత్తిరించండి.

సూచన:- నీములన్నింటిపైనా $\frac{3}{4}$ " నీమ్ అల
వెన్ను చేర్చబడింది.

ఫ్లేర్డ్ ప్రాక్

11-వ పాఠం

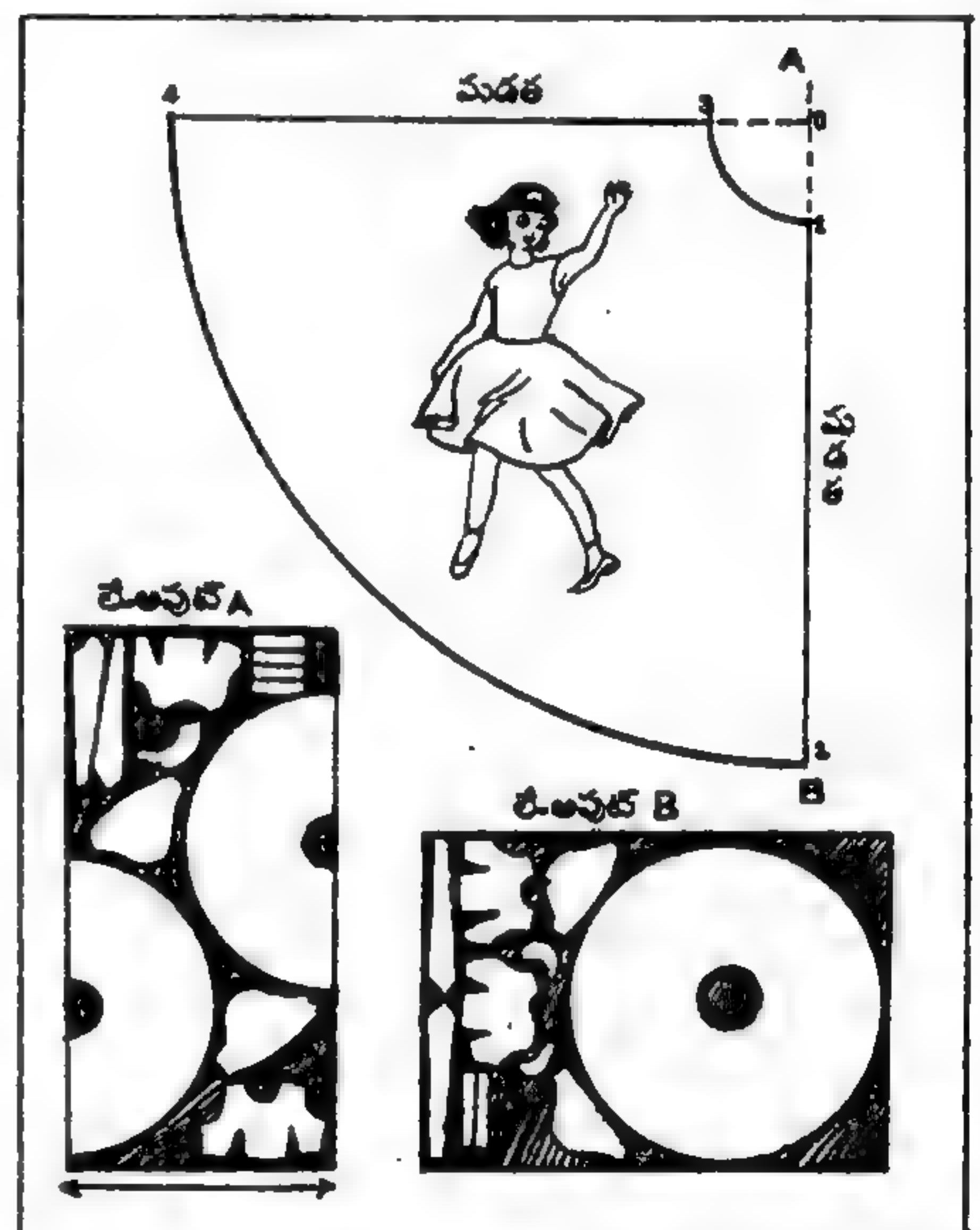
కొలతలు:- పొడవు 24", బాడీ పొడవు 9",
చెన్టు 22", వెయిన్స్టు 20", పూర్తిపోర్టరు 10",
స్టీప్ పొడవు 5", కప్ప 6 $\frac{1}{2}$ ". వర్కింగ్ స్కేల్:
 $\frac{1}{4}$ చెన్టు + 1" = 12".

స్కర్టు

ఎ బి-అనే నిర్మాణరేఖను గీసి, దానిమీద
ఒకచోట 0 - అనే బిందువును గుర్తించండి.
బిందువు 0 నుంచి అడ్డముగా చదరపు గీతగీయండి.

1-0 $\frac{1}{4}$ వెయిన్స్టు + $\frac{1}{4}$ ".

2-1 పూర్తి పొడవు + $\frac{3}{4}$ " - బాడీ పొడవు.
క్రింది అంచు బైంద్ చేయవలసివస్తే, పూర్తి
పొడవుకి ఒక అంగుళం కలపండి. ఈ స్కర్టులో
వెడల్పాటి మడత బాటమ్ మీద ఉంచబడింది.

0 నెంటర్ గానూ (1-0) వ్యాసార్థం (రేడి
యస్)తో ఒకటి 0 నెంటర్ గానూ 2-0 వ్యాసార్థం
తోను మరొకటి, రెండు వంపులైస్టు గియ్యండి.
0 నుండి చదరం అయిన గీతపైన 3, 4 బిందు
వులు రెండూ వరసగా మార్కుచెయ్యండి.

సూచన:- 10-వ పాఠంలోని బొమ్మలలో
లాగా ఈ ప్రాక్ కు బాడీ, చేతులూ కత్తిరించాలి.
ఫ్లేర్డ్ స్కర్టుకుగాను పూర్తివృత్తం గీయటానికి
బట్ట వెడల్పు సరిపడినంతా ఉన్నప్పుడు ఫ్లేర్డ్
స్కర్టును ఎలా కత్తిరించాలో రే-అవుట్ ఎ
చూపిస్తుంది. ఫ్లేర్డ్ స్కర్టుకోసం పూర్తి వలయం
గీయటానికి బట్ట వెడల్పు చాలనప్పుడు పొడుపుగా
ఎలా చేయవచ్చునో రే-అవుట్ చూపిస్తుంది.

మద్రాసులో యువ జ్వోత్సవం

ఇదివల 'జవహర్లాల్ నెహ్రూ నేషనల్ యూత్ సెంటర్' తమిళనాడు శాఖ వారు మద్రాసులో "మై ఇండియా" యూత్ ఫెస్టివల్ అండ్ ఎగ్జిబిషన్" ఏర్పాటుచేసారు. ఈ ఉత్సవ ప్రదర్శనలలో భారత దేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాలకు చెందిన యువతీ యువకులు పాల్గొన్నారు. వీరిలో ఎక్కువ మంది విద్యార్థిని విద్యార్థులే కావడం ఒక విశేషం!

మద్రాసు మైలాపూరులోని సి. ఎస్. హైస్కూలు గ్రౌండ్స్ అవరణలో మే 6వ తేదీ ఈ ఉత్సవ కార్యక్రమాలను నమాచార శాఖామంత్రి శ్రీ విద్యా చరణ్ కుళ్లా ప్రారంభించారు. తమ ప్రారంభోపన్యాసంలో ఆయన-దేశం సాదించిన ప్రగతి పరిణామాల అందరికీ సమానంగా అందుబాటు కావడం లేదని చెబుతూ, ఆ అసమానతను ఎదుర్కొనడానికి యువతీ యువకులు రాజకీయ ప్రమేయం లేని ఉద్యమం ఒక దాన్ని లేవదియ్యాలని పేర్కొన్నారు.

ఈ ఉత్సవాలను పురస్కరించుకుని వివిధ రాష్ట్రాలవారు తమ తమ రాష్ట్రాలలో సాగుతున్న కృషిని, యువతీ యువకుల సౌరసలమా వివరించే 'స్టాల్స్' ఏర్పాటు చేశారు. ప్రతి రాష్ట్రంనుంచి వచ్చిన యువతీ యువకుల బృందాలు సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు విర్వహించారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ 'తైరక్కరేడ్ అన్ యూత్ సర్వీసెస్' డిప్యూటీ తైరక్కరు కుమారి వాసిరెడ్డి సీతాదేవి అధ్వర్యాన ఆంధ్ర యువతీ యువకుల బృందం ఈ ఉత్సవాలలో పాల్గొన్నది. ఈ ఉత్సవ సందర్భంగా ఏర్పాటుచేసిన పోటీలలో ఆంధ్ర యువతీ యువకులు ఎన్నో బహుమతులు గెలుచు కోవడం ఒక విశేషం! ఆంధ్రప్రదేశ్ పెరిలియన్టు ఉత్తమంగా ఉన్న స్టాల్స్లో రెండవది అన్న ప్రకంస లభించడం మరో విశేషం!

ఆంధ్రప్రదేశ్ బృందానికి చెందిన యువతీ యువకులు మే 7వ తేదీ సాయంత్రం సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలో పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో అంకంగా హైదరాబాదులోని ప్రభుత్వ సంగీత నాట్య కళాశాల విద్యార్థిమలు ఆంధ్ర జానపద నృత్యాలు ప్రదర్శించారు.

వరంగల్లు, హైదరాబాదు నిజామాబాదు, మెహబూబ్ నగర్ జిల్లాలలో వ్యాప్తిలో ఉన్న లంబాడి నృత్యాన్ని రమారత్నం, నంద్యారాజి, లక్ష్మి, ప్రమావారెడ్డి, ఆళారత, జయప్రద అభినయించారు. వీరు వళ్ళిమగ్గదావరి, ఖమ్మం ప్రాంతాలలో వ్యాప్తిలో ఉన్న కోయ నృత్యాన్ని కూడా ప్రదర్శించారు. కోస్తా జిల్లాలలో ప్రసిద్ధి గడించిన 'వంట కోత' నృత్యాలలో రమారత్నం, నంద్యారాజి, ఆళారత పాల్గొన్నారు.

'మహాకాళి జాతర' అన్న మరో జానపద నృత్యంలో రమారత్నం, నంద్యారాజి, లక్ష్మి, ప్రమావారెడ్డి, ఆళారత, జయప్రద, మజాత తదితరులు పాల్గొన్నారు. హైదరాబాదు ప్రభుత్వ సంగీత నాట్య కళాశాలలో నాట్యాచార్యులుగా వని చేస్తున్న శ్రీ గోపాలరాజుదేవ్ ఈ నాట్యాలకు దర్శకత్వం వహించారు.

ఈ కార్యక్రమంలో - మద్రాసు కళాక్షేత్రలో నాట్యం అభ్యసిస్తున్న కుమారి అనంత మురళీకృష్ణ పాల్గొని గానం చేసింది. ఈ విద్యార్థిమల ప్రదర్శనలకు ప్రకంసలు లభించాయి.

మే 23వ తేదీలో ఈ ఉత్సవాలు ముగిశాయి. ఆ నాటి నరకు కేంద్ర వస్త్రే అండ్ రిహబిలిటేషన్ శాఖ మంత్రి శ్రీ రామేవివాన్ మిర్జా అధ్యక్షత వహించి ఈ ఉత్సవాల సందర్భంగా ప్రచురించిన ప్రత్యేక పందికను అవిష్కరించారు. జాతీయ సమైక్యతకోసం యువతీయువకులు పాటునడాని అయిన మాచించారు. ఈ ఉత్సవాల ముగింపు సందర్భంగా కేంద్ర ఆర్థిక శాఖ డిప్యూటీ మంత్రి శ్రీమతి సుకీలా రోష్టాగి ప్రత్యేకోపన్యాసం చేశారు. నెహ్రూజీ ఆశించిన మారన భారతదేశం-ఈ నాటి యువతరం ద్వారా రూపుదిద్దుకుంటున్నదని ఆమె పేర్కొన్నారు.

పోటీలలో గెలుపొందినవారికి ఆమె బహుమతులు అందజేశారు. జవహర్లాల్ నెహ్రూ నేషనల్ యూత్ సెంటర్ తమిళనాడు శాఖ అధ్యక్షులు శ్రీ ఎస్. విశ్వనాథన్ తమ ప్రసంగంలో ఈ ఉత్సవ ప్రదర్శనల దృష్ట్యా ఏర్పాటుచేసిన సమావేశంలో వది రాష్ట్రాల ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారని, త్వరలో 'భారత దేశం - గాంధీమంది ఇందిరాగాంధీ దాక' అన్న మరో ప్రదర్శన జరుపనున్నామని పేర్కొన్నారు.

ఈ సంవత్సరంలో విర్వహించబోయే కార్యక్రమాలలో వైద్యకాత్తం, ఇంజనీరింగ్ లలో వట్టా పొందిన విద్యార్థిని విద్యార్థులను 15 రోజులపాటు గ్రామాలకు పంపి గ్రామీణ జీవితాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదంచేసే కార్యక్రమం కూడా ఒకటి.

ఈ ఉత్సవ ప్రదర్శనల సందర్భంగా మద్రాసు స్టాల్స్ మెడికల్ కాలేజీ విద్యార్థిని విద్యార్థులు వచ్చిన వారందరికీ ఉచితంగా 'రక్త పరీక్ష' చెయ్యడం ఒక విశేషం!

'వనిత'లోని 'వైద్య వంశాలు' శీర్షికను విరచిస్తున్న డాక్టర్ శ్రీమతి ఆర్. పత్యరామా రెడ్డి-ఎమ్. డి., డి. జి. ఓ., పరిశీలకు చిరవరి చితులు. వీరు మద్రాసులోని విజయా హాస్పిటల్లో టీవీ మెడికల్ నూవరెంటెంట్గాను, విజయా మెటర్నిటీ హాస్పిటల్లో ఆబ్స్ట్రీషియన్ & గైనకాలజిస్టుగాను పని చేస్తున్నారు.

"1950లో ప్రపంచ జనాభా రెండువేల మిలియన్లు వుంది. '84లో అది 3,300 మిలియన్లకు పెరిగింది. ను మారుగా రెక్కలు కడితే ప్రపంచంలో జనాభా సంఖ్య మొట్టమొదట వెయ్యి మిలియన్లు చేరుకోడానికి ఒక మిలియన్లు (పది లక్షలు) సంవత్సరాల కాలం పట్టింది. ఆ సంఖ్య రెండువేల మిలియన్లు చేరుకోడానికి నూరు సంవత్సరాలే పట్టింది. కానీ ఆ తర్వాత యాభై సంవత్సరాలకు ప్రపంచ జనాభా మూడువేల మిలియన్లకు చేరుకుంది. ఈ రెక్కన 2000 వ సంవత్సరానికి-అంటే మరో 24 సంవత్సరాలకు ప్రపంచ జనాభా సంఖ్య 6 వేల మిలియన్లకు దాటవచ్చని శాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయ పడుతున్నారు. ఇలా సంఖ్య పెరిగిపోతూవుంటే-మనిషి ఉనికికే పెద్ద సమస్య ఏర్పడే ప్రమాదం వుంది.

అందువల్లే కుటుంబ నియంత్రణ అవశ్యకతను ఇంత 'సీరియస్'గా తీసుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. ఐతే డాక్టరుగా నా పరిశీలనలో అర్థమైనదేమిటంటే-కుటుంబ నియంత్రణ పథకాలతోపాటు ప్రజలలో నిరక్షరాస్యతను నిర్మూరించే పథకాలనుకూడా ప్రభుత్వం వెంటనే ప్రవేశ పెట్టాలి. కారణం-ఈరెండిటికీ అవినాశావసంబంధం ఉన్నది. మనదేశంలో 80 శాతం ప్రజలు గ్రామాలలో నివసించేవారే. అధిక సంఖ్యాకులైన గ్రామ

ప్రజలు నిరక్షరాస్యులు కావడం వల్ల - వారు కుటుంబ నియంత్రణలోని ఉద్దేశాలు, వాటివల్ల కలిగే ఫలితాలు సరిగ్గా అర్థం చేసుకోలేక పోతున్నారు.

పైగా డాక్టర్లు-కుటుంబనియంత్రణ పథకాలను ప్రచారం చేసే కార్యకర్తలు - ప్రత్యేకంగా వచ్చి చెప్పడంవల్ల వాళ్ళకు అంతగా నమ్మకం కలగడం లేదు. నేను కొరియా దేశం వెళ్ళినప్పుడు అక్కడ 'మదర్స్ క్లబ్స్' అని ప్రత్యేకంగా కొన్ని క్లబ్బులు ఉండడం చూశాను. వాళ్ళు తమ తమ సమావేశాలలో దైనందిన జీవితంలో వాళ్ళు ఎదుర్కొనే సమస్యలు, పామిలీప్లానింగ్ మొదలైన విషయాలను గురించి చర్చించుకుంటారు. 'వైరిలైజేషన్' చేసుకున్న వాళ్ళు-అందువల్ల పొందిన లాభాలు, పిల్లల సంరక్షణ, మొదలైన విషయాలు ఇతర సభ్యురాళ్ళతో చెబుతున్నప్పుడు-తక్కిన వాళ్ళలో కూడా ఆసక్తి ఏర్పడటం గమనించాను. ఆ విధంగా తల్లులకు తగిన సలహాలు అందజేసే ప్రత్యేక సంస్థలు, ఆ వాతావరణం మనదేశంలో కూడా ఉంటే బావుండునని నాకు అనిపించింది.

గ్రామాలలో ఉండే 'పామిలీప్లానింగ్ క్లినిక్స్'-ప్రజలకు అవసరమైన ఇతర వైద్యసదుపాయాలు కూడా బాగా అందజేయగలగాలి. అప్పుడే వాళ్ళకు కుటుంబనియంత్రణ గురించి డాక్టర్లు చెప్పే విషయాలపట్ల విశ్వాసం ఏర్పడుతుంది.

అధిక సంతానం అవసరంలేదని చెప్పేముందు. ఉన్న సంతానం పట్ల ఎలా శ్రద్ధ తీసుకోవాలో, వాళ్ళను ఆరోగ్యకరమైన వాతావరణంలో ఎలా పెంచాలో-ఆ విషయాలు కూడా తల్లిదండ్రులకు చెప్పడం, ఆ పద్ధతులను నేర్పడం ఎంతో అవసరం. 'వైరిలైజేషన్' చేసుకున్న వారికి నగదు బహుమతి, ఇంకా ఏవో వస్తువులు ఇవ్వడం వంటివి కాకుండా వాళ్ళ పిల్లలకు చదువు, ఆరోగ్యం మొదలైన సంక్షేమ పథకాలకు ఒక 'గ్యారంటీ' కలగజేసే సౌకర్యాలను ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తే చాలా మంచిది. ఇందువల్ల ఎన్నో ప్రయోజనాలు ఏర్పడతాయని నా నమ్మకం.

కుటుంబనియంత్రణ సక్రమంగా అమలు జరపడానికి ఇప్పుడు వాడకంలో ఉన్న తాత్కాలిక గర్భ నిరోధక సాధనాలవల్ల పెద్దగా ప్రయోజనం కనిపించడం లేదు.

ఈ అపరేషన్ల పట్ల లేనిపోని అనుమానాలు పెట్టుకుని మరోప్రక్క అధిక సంతానం కూడదన్న అభిప్రాయంలో- 'అబార్షన్' చేయించుకోవాలని

వచ్చే గృహిణులు కూడా ఎక్కువవుతున్నారు. వచ్చే వాళ్ళు ఋతుస్రావం నిలిచిపోయిన వెంటనే-వీలైనంత త్వరలో వస్తే 'అబార్షన్' చేయడం చాలా తేలికవుతుంది. కానీ ఎక్కువ మంది త్వరగా ఓ నిర్ణయం తీసుకోలేక పోతున్నారు. పైగా 'అబార్షన్స్' అధికంగా చేయిస్తే, ఆరోగ్యానికి మంచిది కాదు. అందువల్ల సంతాన నిరోధానికి 'వైరిలైజేషన్' పద్ధతే చాలా శ్రేయస్కరమైనది.

కుటుంబ నియంత్రణకు ప్రభుత్వం వెచ్చిస్తున్న ధనానికి తగ్గ ఫలితాలు ఉండటం లేదు. అందుకు కారణాలు ఏమిటని ప్రభుత్వం అన్వేషించాలి. ప్రత్యేకంగా ఈ అంశంపై కృషి చేస్తే-అందుకు లభ్యమయ్యే పారిశోధికం ప్రోత్సాహకరంగా లేకపోవడం వల్ల ఎక్కువ మంది డాక్టర్లు ముందుకు రావడం లేదు. ఈ కారణంగానే-గ్రామాలలో కూడా తగిన అర్హతలు గల వైద్యులు ఎక్కువమంది లేకపోవడం-సరైన వైద్య సదుపాయాలు కూడా అంతంత మాత్రంగానే ఉండటం జరుగుతుంది. అందుచేత డాక్టర్లకు తగిన ఉత్సాహాన్ని కలగజేసే విధంగా-వాళ్ళకు పారిశోధికాలు, తగిన సదుపాయాలు ఏర్పాటు చేయడం జరిగినప్పుడు-వాళ్ళు సమధికృత్యాహంతో కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాలను విజయవంతం చేయడానికి అధికసంఖ్యలో ముందుకు వస్తారని నా నమ్మకం!"

డాక్టర్ (శ్రీమతి) మందాకిని పాట్కీ-ఎమ్. డి., బొంబాయిలోని ప్రముఖ వైద్యులలో ఒకరు. ఈమె కుటుంబ నియంత్రణ పథకాల పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుని, ఆ ప్రచారంలో విశేషంగా కృషి చేస్తున్నారు.

కుటుంబ నియంత్రణ సక్రమంగా అమలు జరపడం ఎలా అన్న విషయాన్ని గురించి

చర్చించే ముందు—అమలు జరపడంలో వున్న చిక్కులను కూడా వివరించాలి.

మొదట దంపతులు — తమకు మగపిల్లవాడు పుట్టాలి అని అనుకోవడంతో ఆలోచన ప్రారంభమౌతుంది. తమ ఇంటిపేరు నిలబెట్టడానికి, తమ ఇంటి బాధ్యతలు నిర్వహించడానికి మగపిల్లవాడే సమర్థుడని చాలామంది అనుకుంటారు. మొదటి సంతానం ఆడపిల్ల అయితే — రెండవసారి మగ పిల్లవాడు పుడతాడని అనుకోవడం....అలా వరుసగా కాన్పులు అవుతూనే వుంటాయి : మగ పిల్లవాడు పుడితే సరేసరి....లేకపోతే ఆ ఇల్లాలి అవస్థలు ఇక చెప్పలేము.

మరి కొందరైతే—వరుసగా మగపిల్లలు పుడుతూ వుంటే — ఆడపిల్లలు కావాలని కుటుంబ నియంత్రణను వాయిదా వేస్తుంటారు : ఇలా తల్లిదండ్రులు ఎందుకని ఆలోచించాలి ?

శ్రీలకు 'స్టెరిలైజేషన్' చేస్తే—15 లేక 20 రోజులైనా పూర్తిగా విశ్రాంతి తీసుకోవాలి. పేద కుటుంబంలో ఒకశ్రీ ఆస్పరోజులు విశ్రాంతి తీసుకోవడం అంటే వాళ్ళకు వీలుకాదు. కొన్ని సందర్భాలలో ధార్యకు ఆపరేషన్ చేయిస్తే—పిల్లలు

పుట్టరన్న ఉద్దేశ్యంతో—ఆమె రహస్యంగా మరొక వ్యక్తితో సంబంధాలు పెట్టుకుంటుందని అనుమానించే భర్తలూ వుంటారు. మొదటి నుంచీ భార్య ప్రవర్తన అనుమానాస్పదంగా వున్నా. ఎవరైనా ఆమె మీద ద్వేషంతో చాడీలు చెప్పడం ప్రారంభించినా—ఇలాంటి అనుమానాలు వస్తాయి. ఆ మాటకొస్తే అనుమానించడానికి 'స్టెరిలైజేషన్' ఒక్కటే కారణం కానక్కరలేదు :

ఆ తర్వాత....పిల్లలు కలగకుండా ఆపరేషన్ చేసుకోవడం అంటే — భగవంతుడి సృష్టికి వ్యతిరేకమని భావించే మూఢనమ్మకం. చాందస భావాలు, పుట్టే ప్రతి బిడ్డను చక్కగా తీర్చిదిద్దాలనే బాధ్యతపట్ల నిర్లక్ష్యం—ఇవన్నీ ప్రజల్లో ఎక్కువగా ఉండటం — కుటుంబనియంత్రణ పథకాలకు అటంకంగా పరిణమిస్తున్నాయి.

గ్రామాలలో 'ఫామిలీ ప్లానింగ్' కార్యకర్తలు నిరోధ, జెల్లీ మొదలైన వాటిని ఉపయోగించే పద్ధతులు ఎంత వివరంగా చెప్పినా-వాళ్ళు అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నారు. ఈమధ్య ఒక కార్యకర్త 'పోమ్ టాబ్లెట్స్' ఇచ్చి, వాటిని ఎలా ఉపయోగించాలో ఓ గ్రామీణ యువతికి వివరంగా చెప్పారట. ఆ విషయం ఆవిడ మరచిపోయినట్లుంది. నాలుగైదు రోజుల తర్వాత ఈ టాబ్లెట్లు చూడగానే 'అరేరే' అనుకుని వెంటనే నోట్లో వేసుకుంది. నోట్లో అది కరగడం ప్రారంభమయ్యేసరికి ఆవిడ దాన్ని తీసి పారేసిందట ! మరొకావిడ-కాంట్రా సెప్టివ్ జెల్లీని, అప్లికేటర్ను తీసుకుని-అశ్రద్ధగా ఇంట్లో ఎక్కడో దాచింది. ఆ అప్లికేటర్ను పిల్లలు తీసుకుని-ఎక్కడో పారేశారు. ఆ రాత్రి జెల్లీని ఎలా వాడాలో అర్థంకాక, దాన్ని రొట్టెలో అద్దుకుని తినేసిందట !

మరి ఇలాంటి ధోరణులు ప్రజలలో అధికంగా ఉండటంవల్ల-కుటుంబ నియంత్రణ కార్యకర్తలు ఎంత ఎక్కువగా కృషిచేసినా ఫలితాలు అంతగా కనిపించడంలేదు.

మొత్తానికి ప్రజలలో 'కుటుంబ నియంత్రణ తమ బాధ్యత' అన్న భావం రావాలి. అది రానప్పుడు — కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయమై అన్ని అధికారాలను రాష్ట్రాలకే వప్పజెప్పింది కాబట్టి, రాష్ట్రప్రభుత్వాలు—కొన్ని నిర్బంధ చర్యలు తీసుకోక తప్పదు.

▽

“లోధ్ర” టానిక్ వనితలకు మాత్రం!

ప్రకృతి నిద్రమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికి “లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధా లేకుండా ఆరోగ్య మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

75 సంవత్సరాల నుంచి స్త్రీల విశ్వాసానికి పాత్రమైన టానిక్.

“లోధ్ర” మందుల షాపులలో దొరుకుతుంది.

Sistas

ఉచితమైన వైద్య నలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపనును పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

కేసరి కుటీరం (ప్రై) లిమిటెడ్

15, వెస్ట్ కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014

విజంట్లు : శివారామ జనరల్ స్టోర్స్ విజన్సిన్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు, బెంగళూరు

పేరు : _____

చిరునామా : _____

_____ PIN _____

విదేశాలలో వ్యాపారాభివృద్ధి కోరుకునే ప్రకటన
చారులు ఈ విలాసాన్ని సంప్రదించండి.

రేడియో అడ్వర్టైసింగ్ సర్వీసెస్
సినిమా కోర్ట్
లాండ్స్ డౌన్ రోడ్
బొంబాయి 400039
తెలిఫోన్ : 213048/7
గ్రామ్స్ : RADONDA
30, ఏప్రిల్ బ్రస్ట్ క్రాస్ స్క్వేర్
మండవల్లిపాక్కం
మదరాసు 600028
తెలిఫోన్ : 73738
గ్రామ్స్ : RADONDA

కావాలి అనుకుంటే కావలసినంత వినోదం!

రేడియో సిలోన్

రేడియో కార్యక్రమాల్లో ఇంటిల్లిపాదికీ
ఆనందం కలిగించాలంటే - 'రేడియో
సిలోన్' కు మించినది లేదు! ఇంగ్లీషు,
హిందీ, తెలుగు, తమిళం, కన్నడ,
మలయాళ భాషల కార్యక్రమాల్లో
స్పష్టత, స్వచ్ఛత కావాలంటే
'రేడియో సిలోన్' వినవలసిందే!
రేడియోలో అన్ని స్టేషన్లూ త్రిప్పి
చూడండి - ఏ స్టేషన్ విస్పష్టంగా
విన వస్తుందో అది, కచ్చితంగా
'రేడియో సిలోన్'.

ఇంగ్లీషు-ప్రతిదినం

0600 to 1000 hrs	15525 KHZ (19 మీ)
	9720 KHZ (31 మీ)
	6075 KHZ (49 మీ)
1800 to 2300 hrs	15425 KHZ (19 మీ)
	9720 KHZ (31 మీ)
	7190 KHZ (41 మీ)

హిందీ-సోమవారం నుండి శనివారం వరకు	
0600 to 1000 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
1200 to 1400 hrs	7190 KHZ (41 మీ)
1900 to 2300 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
	6075 KHZ (49 మీ)

హిందీ-ఆదివారాలు మాత్రం

0600 to 1400 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
	7190 KHZ (41 మీ)
1900 to 2300 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
	6075 KHZ (49 మీ)

తమిళం-ప్రతిదినం

1630 to 1900 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
	6075 KHZ (49 మీ)

మలయాళం-ప్రతిదినం

1530 to 1630 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
	7190 KHZ (41 మీ)
	6075 KHZ (49 మీ)

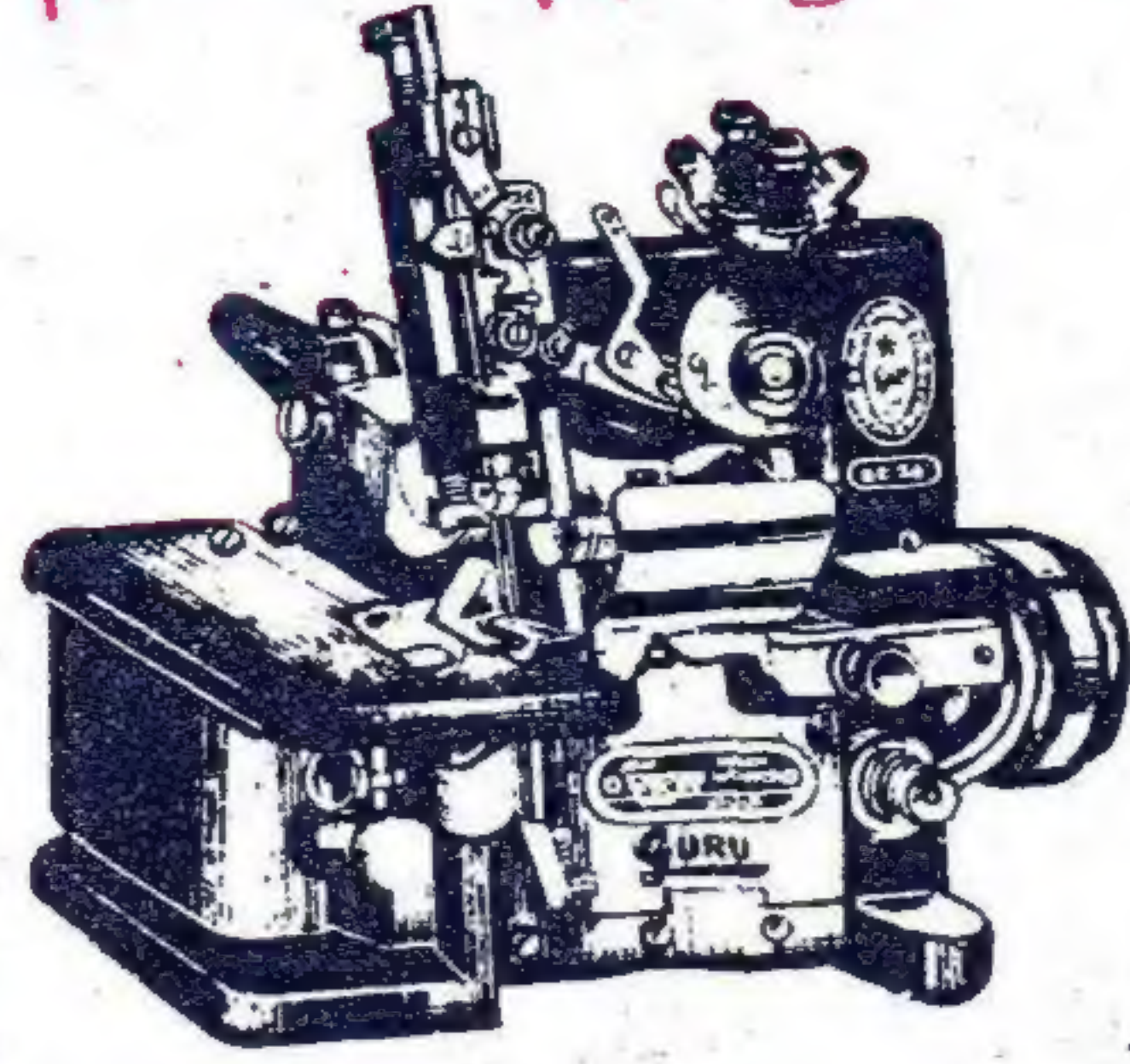
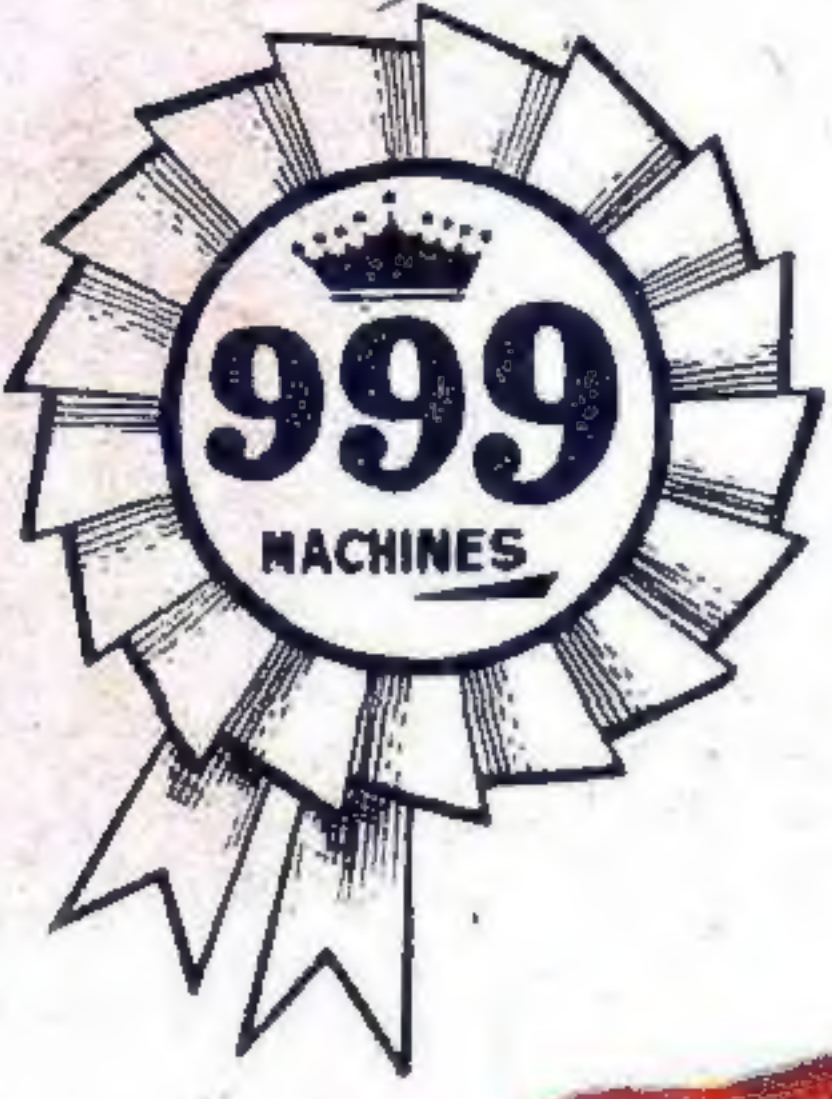
తెలుగు-ప్రతిదినం

1430 to 1530 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
	7190 KHZ (41 మీ)

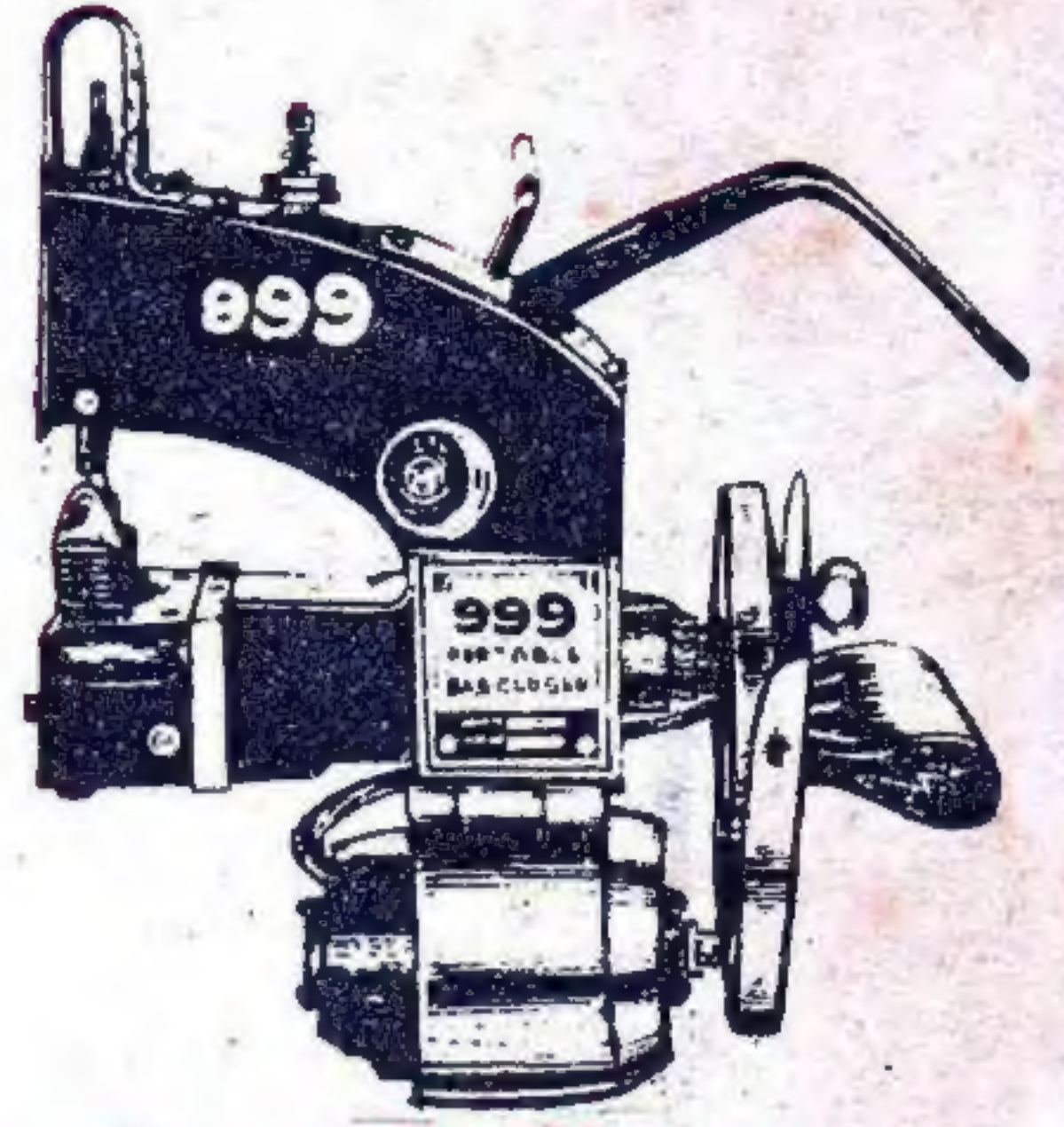
కన్నడం-ప్రతిదినం

1400 to 1430 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
	7190 KHZ (41 మీ)

విజయ సాధనకు మోదదర్శి 999 అనే తొరక మంత్రమే!

ఓవకలాక్ మిషన్లు

ఎరువుల మాటలు
కుట్టు మిషన్లు

ఇవేగాక
"గురు"
ఓవకలాక్ మిషన్లు
శివా కుట్టు మిషన్లు
మోటార్లు

వివరాలకు:
ఫోన్ { 22698
27876
సంప్రదించండి

పంపిణీదారులు

జయగజలక్ష్మి మెషినరీస్

2/156, (పై మేడమింద) బ్రాడ్వే, మద్రాసు-600001.

* అన్నిచోట్లా సెలర్లు కావాలను *